ATEITIS

MĖNESINIS MOKSLEIVIŲ LAIKRAŠTIS

Nr. 7-9. 1924 m. Liepos—Rugsėjo mėn. XIV.

Ateitininkų jaunime, pažink savo uždavinių svarbą ir kilnumą!

Esti tokių kiekvienam žmogui žinotinų dalykų, kuriuos tenka jam primint kiekvieną jo gyvenimo momentą ir ypač atsitaikius kiekvienai progai. Ir juo toji proga tinkamesnė, juo toki priminimai privalo būti platesni ir gilesni.

Betgi yra žinoma, jog kai kuomet kai kurie dalykai, kai jie dažnai kartojami, tampa įkyrūs, įgrįsta klausantiems, ir taigi turi daugiau neigiamų, kaip teigiamų padarinių.

O tačiau jau ir fizijologinės gyvatos srity esti dalykų, tokių pajutimų ir pergyvenimų, kurie, tikrai sakant, niekada neįgrįsta, neįkyri. Kad „non satiatur oculus visu, nec auris impletur auditu“ (akis ne prisisotina regėdama, ausis neprisipildo girdėdama) apie tai žinoma žmonėms ir nuo giliosios senovės.

Lygiai taip pat negali įgrįsti, negali būt per daug ir per dažnai rodomi ir primenami žmogaus dvasiai tie dalykai, kurie yra iš grynųjų ir didžiųjų Tiesos, Gėrio ir Grožio sričių, kuriose įsigyventi tai ir yra vyriausias tikrojo žmogaus dvasios ir kūno tikslas.

Tatai tokių didžiausių, kiekvieno tikro žmogaus siektinų ir siekiamų tikslų jam priminimas kiekviena proga ne tiktai nėra įkyrus, bet netgi yra jo geidžiamas ir laukiamas, kaip koks tik-

rasis jo šios dvasios funkcijos patenkinimas, kai koks tikrasis žmogaus dvasios penas.

Tatai ir šių naujųjų mokslo metų proga kilnadvasis katalikiškasis ateitininkų moksleivijos jaunimas tariuos taip pat su malonumu priims tą jo didžiųjų gyvenimo siekimų priminimą, kurį čia norėčiau jam padaryti.

Gnothi seauton — Pažink save patį — šito reikalavo iš žmogaus jau senovės prieškrikščioniškųjų laikų išminčiai. Toliau šį uždavinį plėtot senovė neturėjo pagrindo, nes jos ir didžiausieji išminčiai nepajėgė išsiaiškint tų kiekvienam žmogui, kaipo galvojančiai sąmoningai esybei, taip būtinų dalykų, kaip kad, pirmiausia, kuris gi yra jo žmogaus, žemėje gyvenimo tikslas ir koki jo uždaviniai šiam tikslui atsiekt?

Atsaką į šiuos klausimus patiekė tiktai Kristus. Jo mokslo šviesoj šie didieji žmogaus gyvenimo klausimai nuo to laiko yra išspręsti vienintėliu žmogaus protą ir širdį patenkinančiu būdu. Tiktai jau tokia žmogaus prigimtis, kad ką jis turi įsigijęs nereikėjus dėt ypatingų pastangų, to jis nelinkęs ir labai brangint. Ir mes tat, nuo mažens pamokyti to kilniausio Kristaus mokslo, ir šiaip apsipratę jo atmosferoj, pigiai linkstame laikyt jį per daug paprastu, kasdieniu dalyku.

Todel turime būt daugiau šiuo atžvilgiu sąmoningi krikščionys katalikai, o ne lyg koki automatai, kurie sukasi kaip ir kol jie yra kartą užsukti. Turime būt ir šioj dvasios srity tikrai *gyvi žmonės, gyvos asmenybės*, kad nė vienas mūsų žingsnis nebūt automatiškas, bet nušviečiamos sąmonės ir vadaujamas tikslo.

Kurie gi tat jūsų, ateitininkai, kaialikiškasis visokių mokyklų besimokąs jaunime, didžiausi gyvenimo uždaviniai ir tikslai?

Nagi *išaugt tikraisiais tobūliaisiais žmonėmis*. O tokiais būsite tada, kai atsidėsite ir pasistengsite tapti tuo, kuo *įgalite būt savo esme ir kuo privalote būt savo paskyrimu*.

Žmogaus esmė ir jo paskyrimas Kristaus mokslo šviesoj jums yra pakankamai aiškūs, todel čia netenka kalbėti apie tuos bendruosius kiekvieno žmogaus, kaipo žmogaus, gyvenimo uždavinius ir tikslus.

Į ką čia norėjau ypatingai atkreipt jūsų dėmesį, ragindamas pažint jūsų uždavinių svarbą ir kilnumą, tai yra tie ypatingi šių dienų besimokančio *lietuvių katalikų jaunimo* uždaviniai, kurių niekas kitas be jo, to jaunimo, mūsų tėvynėje neatliks.

Tie ypatingieji uždaviniai, trumpai kalbant, tai yra kad *jaunimas ne tiktai patsai pataptų tvirtas, užsigrudintų savo katalikiškai-krikščioniškose pažiūrose ir nusistatymuose gyvenimo atžvilgiu, bet kad jis kuo stropiausiai rengtųsi ir visą mūsų, tapusios nepriklausomos tėvynės gyvenimą remt kilniais krikščioniškaisiais pagrindais.*

Šitam reikalui besimokąs ateitininkų jaunimas kuo skubiausiai privalo *išūgdint iš savęs dorų ir kilnių nusistatymų katalikiškąją Lietuvos inteligentiją, kuri kuo artimiausiu laiku stotų mūsų tėvynės kultūros kūrybos darban, statydama tą kultūrą Kristaus mokslo ir doros principais.*

Tatai nė viena mokslo, visuomenės ir šiaip kultūros darbo sritis mūsų tėvynėj artimiausiu laiku neprivalo palikt be šitokio nusistatymo darbininkų. Todel ateitininkų jaunimas turi ir rengtis visas tas gyvenimo sritis užimti.

Ir kaip ateitininkai skubinosi į tas ginklų kovas mūsų besikuriančiai valstybei ginti nuo įvairių grobikų, pasikėsinimų mums išplėšti tą didžiai brangią mums Dievo duotą vertybę — nepriklausomo valstybinio gyvenimo laisvę — ir kovodami nekrūptelėjo net savo gyvybę paaukuoti, taip dabar ir *dvasios kovoj del Lietuvos liaudies sielos ateitininkai turi sąmoningai būti pirmutiniai ir narsiausi kovotojai už visas tas neįkainuojamas dorines brangenybes, kurias Kristus savo gyvenimu ir darbu yra suteikęs visai žmonijai, taigi ir mūsų tautai,* bet kurias kesinasi iš mūsų krikščioniškos liaudies sielos ir širdies išplėšt šių dienų Antikristo pasiuntiniai. Nes gretimai su mūsų liaudies atkrikščioninimu, neišvengiamai didėja ir jos dorinis puolimas, kas yra tas pat, kaip tautos savižudystė visokeriopais atžvilgiais.

Taigi, ateitininkų jaunime, pažink šio momento savo uždavinių svarbą ir kilnumą, — *rengtis į kovą už brangiausias žmonijos vertybes, kuriomis privalo džiaugtis ir naudotis taip pat ir mūsų amžiais kentusi brangioji tėvynė,* kurios tatai neprivalo jai būt niekeno išplėštos, bet atvirkščiai, turi būt dar *giliau joje įgyvendintos.* Nes tik šių vertybių turėjimas ir jų ūgdymas teikia tikrosios galimos šioj žemėj laimės tiek atskiriems žmonių asmenims, tiek tautoms, taigi tik šios vertybės daro *tikrai turtingais* asmenis ir tautas.

Koki ginklai dera šiai kovai ir kaip juos vartot, — tikimės atspėsią mestelt dveitą žodelių kuomet kitą kartą.

1924. IX. 2. *Pr. Dovydaitis.*

A. D. Sertillanges.

Intelektualis gyvenimas.

Ketvirtas skyrius.

Darbo laikas.

1. Nuolatinis darbas. 2. Nakties darbas. 3. Rytai ir vakarai. 4. Pilnybės momentai.

I.

Įvairiais jau atžvilgiais mes įvertinome protinį darbą; bet reikalinga dar tiksliau aptarti jo sąlygas ir pirmiausia laiką, kurį galvotojas tam darbui skiria.

Studijos mūsų buvo vadinamos *malda į Tiesą*. Malda gi, sako Evangelija, neprivalo būti nutraukiama: *„reikalinga visada melstis, niekada nesustojant“* (Luc. XVIII, 1). Mums yra žinoma, kad šis tekstas galima labai negriežtai aiškinti bei suprasti; jis tenorįs pasakyti: nepraleiskit dienos, sąvaitės, ilgesnio laikotarpio nesikreipę į Dievą. Bet Bažnyčios mokslavyriai niekada nemėgino siaurinti šio didelio žodžio prasmę; jie jį ėmė (à le lettre) taip kaip parašyta ir sudarė iš čia labai gilią doktriną.

Malda yra noro išraiška; jos vertybė eina iš mūsų vidaus aspiracijų, iš tų aspiracijų turinio, jų jėgos. Atimkit norą—nebėra maldos, iškreipkit norą—malda keičiasi; pastiprinkit ar sušvelninkit noro elaną—malda galinga: veržiasi ar liekasi be sparnų. Atbulai, jei panaikinsit išraišką, palikę norą, malda, daugeliu atžvilgių, liks nepaliesta. Vaikas, kuris nieko nesako, bet tik aistriai žiūri į lange išstatytą žaislą, tuojau kreipdamas savo prašantį žvilgsnį į motiną, tuo patim formuluoja labiausia jaudinančią maldelę. Jei ir nieko nebūt vaikas matęs, žaidimo noras, kuris jam įgimtas, yra nuolatinis jo prašymas, kurį išklauso auklėtojai.

Reikalinga visad melstis lygu pasakymui: reikalinga visada norėti amžinųjų daiktų, visad norėti laikinųjų, kurie pirmiesiems gelbsti, norėti kasdienės duonos visokios prigimties ir reikalo, norėti gyvenimo visose dangiškose ir žemiškose platybėse.

Pritaikinkite šį aiškinimą aktingai studijų maldai ir gausite labai brangų sumetimą. Galvotojas yra pašvęstasis; vienok aktingu galvotoju jie tėra palyginti trumpai valandai. Carlyle sakydavo: „Nemanau, kad literatas būt pašventęs savo literatūrai penktąją savo laiko dalį“. Kadangi didžiausioji jo laiko dalis prabėga à niveau ar žemiau, reikalinga kad aukštumų žmogus nulipa ir nusilenkia: bet koks laimėjimas jam, jei jis galėtų, visai nusilenktų.

Kadangi malda gali nuolat patverti; nes ji yra noras, o noras tveria [1]) (demeure): delko studijos negalėtų patverti visą laiką būdamos noru ir teisybės šaukimu?

Žinojimo noras aptaria mūsų protą, kaipo gyvenimo galybę. Mes norime pažinti instinktyviai, kaip kad prašome duonos. Jei diduma žmonių skendėję žemiškuose noruose, galvotojas turi tą ypatingą pažymį, kad žinojimo noras jį persekioja: kodel neišnaudoti šią aplinkybę ir leisti norui veikti kaip vandens srovei, kuriai įtaisytos turbinos?

Yra tai galima ir psichologija kaip ir pritirimas mus to pamoko. Smagenys darbuojasi visą laiką; turbinos, kurių reikalavome, yra jos veikia ir suka mechanizmą iš kurio trykšta įdėjos, kaip tos kibirkštys iš paleistos dinamo mašinos. Nerviniai procesai jungiasi į nuolat gyvenančią eilę ir nesustoja dirbę, kaip nesustoja plakus širdis ar alsavę plaučiai. Kogi betruksta, kad panaudojus šį nuolatinį (permanentinį) gyvenimą tiesos tikslams? Vien tik drausmės. Reikalinga, kad dinamas būtų sujungtas su turbinomis, turbinos su srove; reikalinga, kad noras pažinti judintų reguliariai, bet ne pertraukomis sąmojingą ar nesąmojingą smagenų veikimą.

Didžiausioji mūsų nervinio aktivumo dalis liekasi bergždžia, nes nesugriebta — neišnaudota. Tiesą pasakius, viso aktyvumo nė negalima išnaudoti, nes sugriautume pačią mašiną; vienok ir leistinųjų galimybių ribos maža kieno teieškomos. Cia daug sveria įprotis, kuris ilgainiui veikia kaip antroji prigimtis; čia mes ir pridursime mūsų praktiškuosius patarimus.

Šv. Tomas sako mokslo žmogui: *„Stenkis visą, ką tik paiėgsi, taip įspraust į savo dvasios skrynelę, kaip darytų tas, kuris norėtų pripildyti indą“*. Mes plačiau dar kalbėsime apie šį palyginimą, kuris galėtų kai kam pasirodyti dviprasmiu. Tuo tarpu pasakysime, kad jame kalbama tik apie rūpesnį įsigyti, bet ne apie būdus tam reikalui. Tiesos žmogui visų svarbiausia suprasti, kad tiesa yra visur ir leisti tai tiesai nuolatinei bangai gaivinti savo sielą.

Šv. Raštas sako: *„Išmintis šaukia gatvėse; ji kelia balsą. aikštėje, ji skelbiasi triukšmingose vietose, miesto vartuose ji, garsina savo žodžius: ar ilgai, neišmanėliai, jūs mylėsite savo neišmonę?... Apsigrįžkite... ir aš leisiu ant jūsų mano dvasią. Tiesiu rankas ir niekas domės nekreipia* (Prov. I, 20-24). Šis šaukimas, jei būtų išklausomas, praplėstų ir praturtintų dvasią daugiau nei daugelis darbingų seansų. Šie pastarieji liktųsi reikalingi. tik šviesa, kuri ten randama, plistų labyn, nušviesdama veik visą gyvenimą. Susidarytų srovė, kuri atvestų į žiburį išskydusios minties

---

[1]) Man rodos tverti, patverti reiškia lygiai (nė daugiau, nė mažiau) durer demeurer. Žmonės bus klydę vartodami šį žodį prasmėje kurti. Tverėjas reiškia kas tveria (amžinai tęsiasi) — qui dure, qui demeure. Ir tai toli gražu ne tai pat, ką kūrėjas. Pirmas žodis aptaria nesikeitimą—pastovumą.

išdavas ir toji pati srovė duotų tai miglotai minčiai naujos krypties, naujos svaros bei našumo.

Kas nutinka, kai norima įruošti kambarys. Ligi tam momentui tu negalvojai apie baldus. Net vaikščiodamas didmiesčio gatvėmis nepastebėdavai baldų krautuvių; baldo forma tavęs nedomino; nežinojai mados reikalavimų, laimės rasti gražų senobinį daiktą, tos ar kitos miesto dalies specialumo kai kuriems daiktams, kainos ir t. t. Priešingai, noro pažadinta dvasia visu kuo stebisi, visur sustoja ir didžiulis miestas jai rodosi viena ištisa baldų ir senobės daiktų krautuvė. Į savaitę laiko žinai tai, ko nežinojai ir nebūtum sužinojęs per visą gyvenimą.

Tiesa yra labiau praplitusi negu baldai. Ji *šaukia gatvėse* ir mūsų neapleidžia net tuo metu, kai mes ją apleidžiame. Idėjos yra faktuose; jos glūdi pasikalbėjimuose, priepuoliuose (hasards), spektakliuose, vizituose ir net praščiausiame pasivaikštinėjime, banaliausiame pasiskaityme. Visame esama brangybių delto, kad viskas yra viskame (tout est dans tout) ir tik keli gyvenimo ar gamtos įstatymai valdo visą kitą.

Argi Newton (Niutonas) būtų radęs gravitacijos įstatymą, jei jo dėmesys nebūtų perspėjęs ir paruošęs pastebėti, kad obuoliai krinta lygiai žemyn, kaip ir pasauliai? Dvasių gravitacijos, sociologijos, filosofijos, moralės, dailės įstatymai nemažiau yra visur pritaikyti. Didelė mintis gali gimti iš paprasčiausio fakto. Kiekvieno, nors mažiausio daikto, pav., kad ir musės ar debesėlio kontempliavime yra begalinis galvojimo tikslumas. Kiekvienas spindulys gali nuvesti į saulę; kiekvienas atviras kelias yra koridoriu į Dievą.

Tuos turtus galėtume sugriebti, jei tik mokėtume visur juos pasiekti. Į viską persiėmusiai žiūrėdami, pamatytume visame galybę pamokymų, tiesos pranašysčių ar patvirtinimų, pradžių ar tęsinių. Dėja, dažniausia mūsų dėmesys praslysta pro šalį ir brangybės mums išsprunka, nes mūsų pačių, mūsų dvasios ten nėsama.

Įprask delto visada dalyvauti tame materijalės ir moralės visatos gyvenime. Išmok žiūrėti; palygink tai, kas pasitaiko su tavo paties priprastomis ar slapčiomis idėjomis. Žiūrėdamas miestą, matyk jame ne vien namus, bet žmonių gyvenimą ir istoriją. Tegu muzėjus bus tau ne vien spielčiai, bet dailės, gyvenimo, paskyrimų ir gamtos supratimo, teknikos orientacijų minties, įkvepėjos, jausmų apreiškos mokykla. Tegu dirbtuvė sakys tau ne vien apie medį bei geležį, bet tegu ji tau parodys žmonių buitį, darbą, senąją ir naująją ekonomiją, klasių santykiavimą. Teišmokins tave kelionės pažinti žmoniją; tepašauks tavo akyse peizažai didžiausius pasaulio įstatymus; tekalbės tau žvaigždės apie neišmatuojamą tvarumą (durée); tebus tau pakelio akmens žemės formavimosi likučiais; te by kurios šeimos gyvenimas jungiasi tavyje su ištisų gentkarčių gyvenimu ir tegu mažiausioji pažintis tave pamokys apie aukščiausiąją žmogaus koncepciją (supratimą). Jei tu neišmoksi šitaip dairytis aplink — liksi banaliu asmenim. Mintytojas yra tuo filtru, kuriuo praeinančios tiesos palieka savo geriausią substanciją.

Išmok klausytis ir, bent iš pradžių, klausyk by ko. Jei rinį koje, kaip sakydavo Malherbe, išmokstama kalbos, tad toje parinkoje, atseit kasdieniame gyvenime, galima pasimokyti dvasios kalbos. Galybė tiesų pinasi paprasčiausiame pasikalbėjame. Menkiausias, domiai išklausytas žodis gali būti pranešėju-orakulu. Kaimietis, tam tikrais momentais, yra daug išmintingesnis negu filosofas. Visi žmonės artėja, viens kitam skendėdami pačiose tikrosiose savo gelmėse, ir jei koks gilesnis įspudis, instinktyvis ar doringas grįžimas į pirmykštį paprastumą pašalina elgesio formalumus, aistras, kurios paprastai mus pačius sau ir kitiems slaptina (dérober — slaptinti); kai žmogus kalba — jo kalba yra dieviška.

Kiekviename žmoguje yra visas žmogus, ir iš kiekvieno galima gauti labai gilaus pasimokymo. Didžiausias rašytojas formuojasi plačiai žmones lankydamas, o mažiausias Sorbonoje ar salionuose. Tik didelis observatoris, vietoj paskęsti minioj, laikosi; nuošaliau, gyvena savu gyvenimu, kopia aukštyn ir delto mažiausio žmogaus gyvenimas jam pasireiškia didele regykla.

Tai, ko ieško romanistas — rašytojas, gali visiems naudon išeiti, nes kiekvienas mūsų reikalingas to didelio patyrimo. Mintytojas tėra tikru galvočium tik tuo atveju, jei mažiausias išorės stumtelėjimas jį galybiniai įsiūbuoja. Jo tikruoju pažymiu yra visą gyvenimą išlaikyti kūdikystės žingeidumą (curiosité), įspudingumą, slaptingumą ir mokėjimą naudingai stebėtis ir netikėtai pasimokyti.

Vienok būk ypatingai budrus, kai turėsi laimės bendrauti su žmogum, kuris žino ir galvoja. Kaip liūdna, matant rinktinius asmenis dažnai taip maža naudingus tiems, kurie su jais bendrauja. Tuos dažnai paskaito prastutėliais, pasisavina iš jų ne tai, kas juose yra kaip retenybė, bet tai kas bendra. Vaikščiojama aplink brangybes, žaidžiama raktais, brangybių neatidarant. Stebimasi didelių žmonių keistumais ir kas tikrai kvaila, kad dažnai su jais elgiamasi iš aukšto.

Didelės vertybės yra gana retos, kad galėtume jomis nesinaudoti. Nuo sutikimo tokios vertybės dažnai priklauso žmogaus likimas. Didelio žmogaus žodis, kaip ir Dievo žodis, yra dažnai kūriančiu žodžiu.

Observuodamas ir klausydamas išmoksi galvoti ir pasisavinsi tai, ką girdėjęs. Didieji išradimai nėra kas kita, kaip įtemptas galvojimas apie visiems bendrus daiktus ar faktus. Milijardus sykių žmonės, nieko neįstebėdami, praėjo pro kurį nors vyksnį ir vieną gražią dieną, genialus žmogus rado ryšį tarp to, ko nežinome ir to, ką matome kasdien. Kasgi yra mokslas, jei ne lėtas ir laipniuotas mūsų aklybės gydymas. Tiesa, observacija privalo būti ankstybesnių sprendimų studijomis paruošta; randama tai ko ieškoma; duodama tam, kas jau šitą turi. Štai delko mes kalbėjome apie nuolatinį keitimąsi (va-et-vient) tarp vidaus ir išorės šviesų. Dvasia turi būti nuolatinėje galvojimo dispozicijoje, kaip žmogus yra nuolatinėje matymo, girdėjimo dispozicijoje, ar medžiotojas kiekviena akymirka yra pasiruošęs šauti į pralekiančią antį.

Tas dvasios budrumas bus naudingas ne tik bendram mūsų asmens išvystymui, bet taipgi mūsų specialybei, dabartinei studijai, mūsų priruošiamajam darbui.

Kadangi tiesa yra visur ir kadangi visa jungiasi, kodelgi nestudijuoti kiekvieną klausimą, ryšyje su visu tuo, kas jam giminiga? Visa privalo maitinti mūsų specialybę. Visi privalo liūdyti už ar prieš mūsų ginamąsias teises. Visata, didele dalimi, yra tuo, kuo mes ją padarėme. Tapytojas visur mato formas, varsas, judėjimus, išraiškas; arkitektas — masių pusiausvirą, muzikantas — ritmus ir garsus; poetas — metaforų davinius; galvotojas — aktingas idėjas.

Tame nėra nieko kas panėšėtų siauram partikuliarizmui; čia tik metodės reikalas. Negalima visko vaikytis. Vieną akį palikdami laisvam stebėjimui, visą dėmesį pašvenčiame vienam kuriam ieškojimui ir „visada apie jį galvodami", kaip Newton'as, surenkame didelio darbo elementus.

Turėti visada gyvą lūkuriuojančią mintį: — štai didžioji paslaptis. Žmogaus dvasia panaši į gromuliuojantį gyvulį. Gyvulys žiūri tolyn, kramto palengva; čia žiupsnį nukando, ten žolelę nuskynė, visą lauką savindamasi ir horizonto nepamiršdamas: nes iš lauko jis semia pūną, o iš horizonto sudaro savo neaiškią sielą.

Mus moko gyventi Dievo akyvaizdoje: argi mes negalime gyventi Tiesos akyvaizdoje? Tiesa yra lyg speciali galvotojo dievybė. Ta ar kita tiesa, tas ar kitas studijų objektas gali mus visur lydėti. Ar išmintinga, ar normalu mokslingam žmogui turėti lyg ir dvi sieli:— darbininko ir paprasto žmogaus? Tas dvilipumas nėra natūralus; jis veda į tai, kad tiesos ieškojimas virsta amatu vietoj buvęs atkilia (noble) aistra. Šventraštis sako, kad visam kam yra savo laikas. Ir mes tinkame, kad paskirstymas yra neišvengiamas; vienok tikrybėje, kadangi žmogus visą laiką galvoja, kodel jis nepanaudotų to galvojimo, jį neraminančiam tikslui pažinti.

Gal kas pasakys, kad toks nuolatinis įtempimas nėra sutaikomas su smegenų ir gyvenimo sveikomis sąlygomis. Taip. Bet reikalas ne įtempime ir net ne valios pastangoje. Mes kalbėjome apie įpratimą, arba dar geriau apie pasąmonę. Mūsų dvasia turi galimybės veikti be mūsų, jei tik mes jai paruošime darbo ir švelniai nubraižysime kelius, kuriais taikys jos slaptingi šaltiniai.

Pažinimo noras, tvirtai įsikaltas, įžiebia tiesos aistra, dėmesys nesykį kreiptas į daiktus, kurie palaiko ugnį ir patenkina norą — visa tai iš savo dvasios padarys geriausią medžiotoją. Jai nebereikės pastangų, nes ji klausys savo naujos prigimties. Tuo būdu lygiai lengvai eisis galvoti viena kuria kryptimi, kaip pirmiau eidavosi pripuolamai.

Toji kryptis, savaime aišku, tėra apytikrė ir norėti perdaug būtų neišmintinga. Bet ir tame apytikrume esama begalinės jėgos Ta jėga galima panaudoti, įvedus į smagenų darbą, kuris eina anarchiniai, truputį drausmės. Sutvarkyk darbą ir tebus tavo smagens irgi intelektualūs.

Patyrimas parodys, kad tai ne tik malšina, bet priešingai daug nuilsimo išvengia; tie netikėti, pripuolami atradimai, kurie pasitaikys nelaukiami, vien dėka nusistatymui nebūti aklu, atradimai kurie dažnai bus tuo laimingesni, nes staigūs — jie drąsina ieškotoją; jie jį palaiko būdrų ir džiaugsmingą; jis džiaugdamasi, laukia laisvesnės valandos, kad galėtų fiksuoti ir išvystyti įsigytąjį.

Ne vieną sykį tuo būdu galvotojas ras tai, ko veltui būt ieškojęs ant stalo užsikniaubęs. Tai kas rodėsi neturįs jokio ryšio su ieškojimo objektu, parodys kelią į pačią ieškojimo esmę. Darbingas mokslas nuo to lyg nušvis, bus aišku, kur einama, ir pasitikimai laukiama naujos dovanos.

Tokia procedūra atatinka smegenų darbo apystovoms ir idėjų asociacijos slaptybėms. Galybė įstatymų ten tvarkoma, bet nėra įstatymo, kurį galima būt taikinti tą ar kitą valandą, nes visa darosi be nustatytos valios, klausydamosi vien noro, kuris ir yra galvotojo siela ir kuris jį apsprendžia, kaip žaislas apsprendžia vaikystę, meilė moterį ir visa tai, anaiptol, nėra sunkenybė, kaip galima būt manyti.

Ar pavargsta moteriškė, priimdama praeivių pasistebėjimą, mergaitė, lūkuriuodama juoko priežasties, o jaunuolis — progos pašokinėti? Dvasia, kuri laukia tiesos iš meilės, ne iš prievartos, iš karto instinktyviai į jas stiebdamosi, vėliau sąmojingai kreipdama savo pastangas, bet vis aistringai geisdama, irgi nepavargs. Taip žmogus—ar žais, ar medžios, ar užsiims naudingu bei svaiginančiu sportu, ar mylės, ar ką kitą darys—niekada nebus svetimas tai aiškiai ir sąmojingai susitelkimo valandų pastangai, nes visa, ką jis darys, bus persunkta to vieno tikslo.

Delto išmintingas visais laikais ir visais keliais vaikščioja lydimas savo subrendusios ir naujiems įsigijimams pasiruošusios dvasios. Tuo tarpu, kai tuštuolis nieko neįstebi. Pats paprasčiausias užsiėmimas išmintingam žmogui yra paties įstabingiausias tęsinys; jo ceremoningi vizitai virsta laimingomis anketomis, pasivaikščiojimai—tyrimais, negirdimi klausymai ir atsakymai tampa jo sieloje tiesos dijalogais su savimi. Visur jo vidujinė visata susiduria su kita, jo gyvenimas—su gyvenimu, jo darbas—su nesustojančiu esybių darbu ir apleidžiama siaurutę plotmę kur telkiasi jo studijos, jis neapleidžia tiesos, bet lyg atidaro plačiąsias duris, kad pasaulis į jas stumtų visą tiesą, kuri yra jo kunkuliuojančiame gyvenime.

Sulietuvino *E. Turauskas.*

B. Butkus.

Surastasis kelias.

Piktabalių sodžiuje, šaly kelio, stovėjo sena, pakrypusi koplytėle. Ji buvo visų užmiršta — niekas jos nelankė. Jos vidų, vietoj gražių paveikslų, puošė naktinių pelėdų lizdai. Naktį, kada pasaulyj užviešpataudavo tyla, koplytėlė virsdavo kažin kokiuo šmėklų namu. Čia girdėdavos baisūs, širdį veriantieji, dėjavimai, klyksmai. Kartkartėmis pasigirsdavo skrupulingas „ūiii...“, ir tada pereidavo šiurpas per kūną kiekvienam, kieno ausyse suaidėdavo tas balsas. Kada sutemos apgaubdavo žemę, žmonėms vaidenosi slankiojanti šešėliai. Ir tada visi lenkdavos koplytėlės — išsukdavo ne mažą varsną iš kelio.

Vieną gražią vasaros dieną visas Piktabalių sodžiaus jaunimas susirinko į tą užmirštąją koplytėlę; ją gražiausiai išpuošė: gėlėmis ir šventųjų paveikslais jos vidų padabino. Tarp visų paveikslų buvo ir Jėzaus Širdies paveikslas. Jis stovėjo gražiausioj ir garbingiausioj vietoj.

Vakare, kada visi po sunkaus dienos darbo eina ilsėtis, kada gamta, sykiu su žmonėmis, paskęsta ramumo tyloj, koplytėlėj šviesu. Čia mirga auksinės žvakių liepsnos, nudažydamos aukso varsomis paniūrusias koplytėlės sienas. Ji pilna žmonių. Tai tas pats sodžiaus jaunimas. Ir siunčia jis maldas tai Jėzaus Širdžiai, kuri liepsnoja meilės ugnimi. Meilės, tos tikrosios meilės, kuri liepia mylėti priešą, kuri laiko visus žmones savo tikraisiais broliais. Plaukia iš krūtinių karštos maldos prie tos Širdies, kuri neša pasauliui laimę, šventą ramumą; kuri, it balsamas, užgydo širdies žaizdas...

Kiekvieną kartą, kada pasaulį apgaubia ramybės skraistė, kada tamsa, susiliejus su tyla, sudaro slaptingą pasaulio harmoniją, kada skaisčiosios dangaus akys žvelgia į tą viešpataujančią žemės slaptybę, — tada tai iš tos pakrypusios koplytėlės, vietoj šiurpių šmėklų dejavimų, plaukia galingi karštos maldos aidai... Ir neša aidas maldos žodžius, plaukiančius iš pačių sielos gelmių... neša tolyn per plačiuosius laukus, snaudžiančius miškus... Ir dingsta jis ten toli toli, susiliedamas su slaptinga nakties tyla...

Išeina iš koplytėlės po maldos jaunimas, širdyse liepsnojančia meilės ugnim, veiduose spindinčia ramumu šypsosena...

* * *

Vasaros atostogoms į Piktabalių sodžių parvažiavo Dainučių Pranas, šeštos klasės gimnazistas; aštuonioliktų metų, aukšto ūgio, geltonplaukis jaunikaitis. Jis visada susimąstęs, užsisvajojęs. Jo veidas, aptrauktas liūdesio šešėliu, sukelia užuojautos jausmą. Naktimis, kada danguje sužiba skaisčiosios žvaigždelės, jis tylėdamas ilgai žiūri į tą slaptingą žvaigždžių mirgėjimą,

lyg norėdamas atspėti jų paslaptis... Rodos, jis nori tada pakilti aukštyn, prie tų žvaigždžių, jas glamonėti, bučiuoti, išlieti joms sielos skausmą... Trokšta sužibėti skaisčiąja žvaigžde, žvelgti į žemę, nešti jai ramumą, palaimą... sukurti pasauliui naują lalmingą gyvenimą... Kartais ateina tokių valandų, kada jis visą, ką pasaulyj mato, trokšta išgriauti, o paskui vėl kurti ant naujų pamatų.

Vieną kartą, kai Pranas Dainutis sedėjo susimąstęs, priėjo prie jo motina ir tarė: — Pranuti, kodel tu dabar toks susimąstęs, savyj užsidaręs? Seniau toks nebūdavai. Gal kas nors tau yra: gal sielą kas spaudžia, ar abejonės kankina?...

— Nieko. Taip sau, motute!.. — šaltai atsakė Pranas.

— Sūneli, nueitum į tą seną, žinai kur prie kelio stovi, koplytėlę...— tęsė motina: — Ją sodžiaus jaunimas gražiai išpuošė ir kiekvieną vakarą eina prie Jėzaus Širdies pasimelsti. Ir tu ten drauge pasimelstum — nusiramintum... tau pasidarytų gera, lengva...

— Nesuprantu, ko motutė nori! — atsakė su ironija Pranas. — eisiu aš į tą sulūžusią koplytėlę melstis! Kam ta malda reikalinga, — tai tik bergždžias laiko gaišinimas! Geriau aš vakare pavaikščiosiu po sodnelį, pakvėpuosiu grynu oru, pasigrožėsiu gamta. Tegul sau eina tas aklas sodžiaus jaunimas melstis — dar labiau save varginti.

Išgirdus motina tuos sūnaus žodžius, nutilo. Jai spaudė širdį, kad jos mylimas sūnus, kiek pasimokinęs, jau niekina maldą, tą sielos pakilimą, susiliejimą su Amžinuoju Grožiu, Gyvenimu... Jai liūdna buvo, kad jos sūnus užmiršta tėvų papročius, būdą, niekina sodžiaus jaunimą, savo jaunystės draugus...

Tamsu. Kambarėlyj, ties Nukryžiuotojo paveikslu, klūpi moteris. Klūpi ir karštai meldžias... Tai Prano Dainučio motina. Ji meldžias už savo sūnų; meldžias, prašydama Aukščiausiojo jam Šventosios Dvasios.

Tuo tarpu sūnus vaikščioja po sodnelį, gėrisi pasauliu. Išgirsta jis plaukiančius iš koplytėlės maldos aidus ir... nusišypso. Nusišypso, manydamas: „Kokie keisti tie sodžiaus žmonės! Jie per dieną sunkiai dirba, nuvargę, dar eina ten melstis — save varginti!“

Buvo paskutinis birželio mėnesio vakaras. Dienos trūkšmas nutilo, visur užviešpatavo nakties ramumas. Danguje mirgėjo skaisčiosios žvaigždelės.

Pranas Dainutis, kaip ir išėjo pasivaikščioti, pasidžiaugti nakties ramumu, pasigrožėti pasauliu. Ir štai, traukdamas į krūtinę gaivinantį vėsų orą, žvelgdamas į slaptingą žvaigždžių mirgėjimą, šnibžda: — O, pasauli, kaip aš tave myliu! Myliu tave, kada tu saulės gaivinamas, kuri slaptingas darbo jėgas; myliu, kada ilsies nakties tyloj... kada skendi kažkokioj tamsos ir tylos harmonijoj...

— Štai aukštai mirga žvaigždelės. Jos it sargai savo budria akim sergsti viešpataujančią pasaulio tylą. O, kad aš turėčiau

sparnus, pakilčiau aukštyn prie žvaigždžių ir žvelgčiau į žemę, sergėčiau jos šventą ramybę, jos svajingus sapnus... Aš myliu tave pasauli, trokštu tau gero! Visada svajoju apie tavo laimę, svajoju... O, koks aš būčiau laimingas, kad galėčiau tau sukurti laimę!...

Nutilo jaunikaitis, pradėjo ko tai klausytis. Kažin kas paslaptingai aidėjo. Tai buvo besimeldžiančio jaunimo giesmės aidai. Tie žavūs giesmės aidai, kupini skaisčiosios vilties, karštos meilės, palietė jaunikaičio sielos stygas. Suvirpo sielos stygos... rodos, jose suaidėjo kažin koks balsas.... „Čia, jaunikaiti, sielą nuraminsi, čia tu pasauliui laimę sukursi... Čia tikrasis kelias į žmonijos laimę!“...

— Kieno tai balsas?!— klausia protas.

— Tai maldos, karštos maldos balsas! — tvirtina širdis: — Tai maldos aidai virpina sielos stygas!..

Ir vėl aidi sielos stygos:... „Čia tikrasis kelias į žmonijos laimę ..“

Širdis ragina: „Eik ten, malda tave atgaivins; ten slepias tikroji laimė!..“

Jaunikaičio veidą aptemdė abejonių šešėlis... Krūtinėj kova...

O galingi maldos garsai, vis skamba ir skamba, stiprina širdies plastėjimą...

... Slenka nuo veido abejonių šešėlis... veidas pragiedrėja...

—...Taip, šalin abejonės! — sušunka pagaliau jaunikaitis, ir... tvirtu žingsniu žengia į priekį. Širdis veda jį ten, kur visi siunčia maldas Jėzaus Širdžiai... kur visi užžiebę savo širdis Kristaus meilės ugnim, žengia į pasaulį, nešdami jam palaimą...

Jau jis prie pat koplytėlės... jau žengia į ją... Puola ant kelių... Iš krūtinės veržias karšta malda... liejas su visų maldomis į vieną galingą, plintančią aukštybėsna garsų harmoniją...

Veržias širdis iš jaunikaičio krūtinės... veržias artyn prie Jėzaus Širdies... trokšta prie jos prisiliesti... užsiliepsnoti meilės liepsna.

— O, Jėzaus Širdie, pamylėjusi visus žmones, pamylėjusi net savo priešus, uždėk mano, žemės purvų suterštą, širdį tokia pat meile! — šaukia jaunikaičio širdis. — Tu, Širdie, esi tikrasis kelias į pasaulio laimę!.. Įžiebk krūtinėj vulkaninę ugnį, įžiebk!..

Jaunikaičio akys įsmeigtos į Jėzaus Širdį... o Jėzus meiliai į jį žvelgia... įkvepia į jo krūtinę Amžinosios Meilės kibirkštėlę...

Ir suliepsnoja jaunikaičio širdis...

Ramu jo sielai... Jis tykiai žengia iš koplytėlės...

— Kas čia?!.. — stebis jaunikaitis. — Prieš mane naujas pasaulis!.. Iš kur čia tiek artimų sielų?!..

— Ei, visi į platų pasaulį, uždegti Jo Amžinąja Meilės ugnim!!..

Pr. Venckus.

Krikščionybė ir pasaulėžiūra.

Kiek krikščionybė gali būti gyvenimo pagrindu? Žiūrėsime pirma, kiek jinai patenkina žmogų, ieškantį sau gyvenimo klausimų išrišimo. „Aš esmi gyvenimas, kelias ir tiesa“. Šiais žodžiais Kristus parodo kuo yra krikščionybė žmonijos gyvenimui. Anksčiau matėme, kaip visa žmogaus dvasinė struktūra stumia jį į religiją ir kaip žmogaus dvasiai rūpimi klausimai nėra išsprendžiami neperžengiant matomojo pasaulio ribų.

Krikščionybės plotmėje tie klausimai atrodo itin aiškūs. Cia pasakoma: Yra vienas Dievas, kuris neturi nei pradžios, nei pabaigos. Viskas, kas tik pasaulyje yra, turi savo pradžią iš Dievo. Tam pasauliui, o ypač jo išmintingam padarui žmogui yra skirtas tikslas — skelbti Kūrėjo garbė ir pildyti Jojo valia. Tai atlikęs ir žemės kelionę pabaigęs, žmogus grįžta prie Tojo, iš Kurio pradžią yra gavęs. O tenai, būdamas prie Gėrio, Grožės ir Tiesos šaltinio, gėrėsis ir grožėsis amžinosios laimės gyvenimu.

Čia keliais žodžiais duodamas pilnas gyvenimo problemos išsprendimas. Gyvenime yra daug kentėjimų. Skaudūs gyvenimo nuotykiai, gausios žmonių ašaros, verčia kiekvieną pasaulio tikslingumu paabejoti. Krikščionybės tiesos ir tąją kentėjimo problemą moka tinkamai išaiškinti. Pirmieji žmonės pirmomis savo gyvenimo dienomis kentėjimų neturėjo. Pasaulis buvo taip sutvarkytas, kad viskas jame buvo gera. Bet laisva žmogaus valia įneša į pasaulį disharmoniją, sulaužydama Dievo nustatytą tvarką. Kartu suardo ir esamą tarp Dievo ir žmogaus vienybę. Žmogaus dvasia nusigręžia nuo Dievo. Ir tas, kartą padarytas, nusigręžimas žmogaus sieloje padaro amžiną žymę. Žmonija jaučia tai per visus amžius. Jai dažnai sunku padaryti tai, ką mato geresnio. Tą dvasios kovą atjautė net toksai dvasios milžinas kaip šv. Povilas: „Ne gera, kurio noriu, aš darau, bet darau pikta, kurio nekenčiu... Matau savo sąnariuose kitą įstatymą, pasipriešinantį mano proto įstatymui ir darantį mane belaisviu nuodėmės įstatymo, kur yra mano sąnariuose. Nelaimingas aš žmogus! Kas mane išliuosuos iš to mirtingo kūno? Dievo malonė per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų“. (Rom. VII. 15, 23—25). Prie tosios dvasinės kovos prisideda dar ir kiti kentėjimai. Žmogaus kūnas jaučia ligas, alkį ir skausmus, dvasia del laimės nerymauja, kūno geresnieji ir žemesnieji jausmai savo tarpe kariauja. Bet šie kentėjimai atsiranda tada, kada į pasaulį įsibrauja nuodėmė. Todel reikia manyti, kad čia esama tikslingo ryšio. Ir iš tikrųjų, kentėjimai neleidžia žmogui nuo Dievo visai nutolti. Žmogus iš prigimties yra linkęs labiau prie kūno smagumų, negu dvasios džiaugsmo. Į tąjį žemiškąjį gyvenimą įsitikinęs, lengvai pamiršta savo galutiną tikslą. Nelaimės gi ištiktas, kentėjimų suspaustas, jis ieško paguodos pa-

sauly, kuriam savo gyvenimu tarnavo. Bet nesuradęs ten pagalbos, palieka, tarytum Evangelijos sūnus palaidūnas, savo senuosius draugus ir eina pas Tėvą.

Gražiai apie tai yra pasakęs šv. Augustinas: „Pasaulis taip yra kartus, jog visos jo linksmybės negali žmogaus širdies patenkinti; visos tos linksmybės palieka sąžinės susigriaužimą; tačiau žmonės taip pasaulį myli, jog jeigu atrastų jame tikros laimės ir ramumo, tada Dievą ir amžinąją laimę visai užmirštų. Todel Dievas ir leidžia, kad mes turėtumėm kartybių... Zemiškas linksmybes sutaiso su kartybėmis, kad atitrauktų mūsų širdis nuo žemės, o pakeltų prie dangaus".

Be to, kentėjimai daugiau ar mažiau sulaiko nuo pasidavimo pagundoms, daro žmogų švelnesnės širdies, grūdina jo valią.

Pagalios, kentėjimų žmogus darosi panašesnis į Kristų. „Jei kas nori eiti paskui Mane, tegu išsižada patsai savęs, teima savo kryžių ir teseka Mane" (Luk. 9, 23).

Tat aišku, kad krikščionių religijoj kentėjimai turi savo prasmės.

Trečias svarbus gyvenimo dalykas yra dorovė. Bet ne kiekvienas dorovės mokslas žmogų ilgam gali tenkinti.

Kristaus dorovės mokslas ir tą misiją sugeba atlikti. Tiesa, skaudus atrodo jos reikalavimas suvaržyt žemuosius kūno palinkimus. Bet todel ji žmones padaro dvasios stipruoliais. Ji duoda jiems tikru gyvenimu pagyvent, tikru džiaugsmu pasidžiaugt. Kūno gyvenimo džiaugsmas yra reliatyvus, o kas svarbiausia — liūdnas. Yra tai tik tariamas džiaugsmas, virstąs dvasios liūdesiu.

Tai ne vienas turėjo progos pastebėti. Per naktis besitrankęs, po užkampius slankiojęs, begėdiškų džiaugsmų turėjęs, ne vienas įsitikino kad, toks gyvenimas tikro džiaugsmo neduoda. Veidas be šviesios išraiškos, judėsiai be energijos, nusiskundimai be vilties — visa tai nieko kito nesako, kaip tik: vargas ten berneli, svetimoj šalelėj. Taip. Vieno tik kūno gyvenimas — tikrai svetima dvasiai šalis.

Kristaus dorovės mokslas, pastatęs žmogui tikslą: būkie tobūlas, kaip ir tavo dangaus Tėvas yra tobūlas, atidengia dvasiai visai naują šalį. Tik toj šaly ji randa dirvos sau klestėti.

Tat iš pasakyto vedame, kad tik stojęs krikščioniškosios religijos plotmėj ir jos gyvenimu gyvenąs žmogus tepajaučia po savo kojom stiprų gyvenimo pagrindą. Yra tai pamatas ant kurio su pasitikėjimu galima statyt gyvenimo rūmą.

Krikščionyaė būdama pagrindu atskirų žmonių gyvenimui, tuo pačių yra pagrindas ir visuomenės gyvenimui.

Užtenka mums prisiminti, kuo gyveno pasaulis prieš Kristaus laikus. Tų laikų žmonijos civilizacija savo pastovaus pagrindo neturėjo. Viskas daugiausia sukosi apie žmogaus kūną ir jaus-

mus. Graikijos pasaulis buvo pamėgęs meną. Jis garbino kūno grožį, prieš jį galvas lenkė. Romos viešpatija iškėlė jėgos pincipą. Ji didžiavosi savo stiprybe ir džiaugėsi, galėdama užkariaut svetimus kraštus. Tiesa, ir tada žmonijoje neišnyko palinkimas į religiją, ir tada buvo garbinami dievai, bet toji religija, nebūdama dieviškos kilmės, nedavė pasauliui tvirto pagrindo. Žmogus žemesnės aspiracijos mokėjo į ją įsimaišyti ir stambių savo pėdsakų ten palikti.

Atėjęs Kristus paskelbė žmonijai: „Būkite tobūli, kaip ir jūsų dangiškasis Tėvas yra tobūlas“. Tais žodžiais duodama pasauliui visai naujas gyvenimo pagrindas. Čia padedama idealas būti tobūliems, kaip ir pats dangiškasis Tėvas yra tobūlas. Suprantamas daiktas, kad tas šaltinis nėra išsemiamas. Jeigu senasis pasaulis su savo tikslais išsisėmė ir savo dienas pabaigė, tai tas pavojus naujajam idealui negręsia. Kurti Dievo Karalystę, kurios pats Kristus savo maldoj „Tėve mūsų“ žmoniją prašyti mokino, yra darbas, kuriam galima padėt daugybę amžių. Gražiai apie tai yra pasakęs rusas Petrov: „Senosios Graikijos ir Romos idealai buvo išaugami, todel senasai pasaulis ir žlugo. Naujasai idealas krikščionybės parodytas, yra be galo be krašto; jis nepasiekiamas. Būkite tobūli, kaip jūsų Dangaus Tėvas — štai Išganytojo įsakymas žmonėms. Šitas įsakymas yra begalinis mūsų civilizacijos ateities laidas. Naujoji kultūra pačioje krikščionybės dvasioj, jos neišsemiame gabume tobūlėt, visuomet ras sau šaltinį naujėt ir plėtotis“ (At. Spind. 1917 m. geguž. num. p. 39). Tam idealui žmonija daug jau dirbo, tačiau darbas toli gražu dar nebaigtas, ir galima sakyti, to darbo užteks visam žmonijos gyvenimui.

Be to, tas idalas apima visą žmogaus gyvenimą. Jo siekiant reikia žengti dorovėj, reikia pamilt Dievo ir artimo meilės įsakymas. O juk gerai žinome, ką reiškia tautai jos dorovės pagrindas.

Romos viešpatija, prieš kurią senasis pasaulis galvą lenkė, gavo pasitraukti iš gyvenimo arenos, kai ji neteko dorovės pagrindo. Ir pilnai suprantama. Kiekviena nepriklausomybė tada tik turi ilgą ateitį, kad savo pamatu turi dorinę nepriklausomybę. Gali įstatymu leidėjai išleisti gražių įstatymų, bet žmonėms, nepratusiems save varžyt dorovės įstatymais, tie vyriausybės įstatymai rodysis svetimi, neprietelingi. Ir jie nė kiek nevaržys savęs, kada matys galį tų įstatymų išsilenkti. Be to, koks vyriausybės įsakymas gali priversti žmogų sąžiningai eiti savo pareigas, koks dekretas gali jį sulaikyt nuo tokių darbų, del kurių jis numato neįkliūsiąs į policijos rankus? Ne kas kitas, kaip tik žmogaus sąžinė, kuri neatsižiūri į tai, ar ją kas mato ar ne, ar kas baria, ar giria.

Kiek, pagalios, turi reikalų atskiri tautos nariai savo tarpe. O koks jų būtų sugyvenimas, kokia ten liktų brolybė, meilė, kada šaltas egoizmas užviešpatautų širdis.

Tat neabejotina, kiekvienos tautos patvariam gyvenimui, būtinas yra dorovės įstatymo prisilaikymas.

Krikščionybės dorovės mokslas tam reikalui daug padeda. Jo stiprus Dievo ir artimo meilės įsakymas verčia žmogų būti doru. Ir tai todel, kad tokia yra žmogaus pareiga, toks jo pašaukimas.

Kristaus paskelbtasis dorovės mokslas daug padarė žmonijos istorijoj. Iškėlęs meilės ir lygybės principą, jis padrė visus vieno Tėvo vaikais, o tarpusavy — broliais. Tie Kristaus iškeltieji lygybės ir brolybės dėsniai šiandie mums atrodo kasdieniniais. Tačiau atsimenant tuos laikus, kada Romos viešpatijos visuomenės dalis tebuvo laisva, o kita jai vergavo, tą obalsį tenka pripažinti tikrai didele pajėga. Krito nuo žmonių vergijos retežiai, slinko nuo pečių baudžiavos našta ir žmonija lengviau atsiduso. Gali atrodyti, kad čia tik žmogaus sukultūrėjimo padaras. Bet nereikia užmiršti, kad ta pati krikščionybė žmogaus mintis, jo dvasią kultūrino. Ir sunkėsi į žmonijos gyvenimą, ir savo dvasią skiepijo į žmonių širdis. Jeigu kas šiandie nuo tos krikščionybės atsigręžęs giriasi esąs doras, kad ir netikėdamas krikščionybės tiesomis, jeigu kas tariamos laisvės, lygybės ir meilės vardu stoja prieš Bažnyčią, — toksai neturi pamiršt, kad daug tų gerų daiktų jis yra išmokęs iš krikščioniškai bemąstančio pasaulio ir kad, kovodamas tariamos laimės ir lygybės vardu prieš Bažnyčią, jis eina prieš tąją, kuri taip gražių daiktų jį išmokino. Didelis yra klausimas, ką dabar pasaulis būtų bedaręs ir begalvojęs, jei krikščionybės doriniai obalsiai šios vargingos žemės nebūt paregėję.

Negalima sutikti, kad krikščionybės tikėjimo ir doros tiesos timtų norą rūpintis šios žemės reikalais. Kas nedirba, tas tegu ir nevalgo — kalbėjo šv. Povilas. Todel darbo principas čia giliai iškeliamas. Nevalia žmogui svetimo tykoti, kada jis patsai gali darbuotis.

Be to, tą darbą įsako ir artimo meilė. Žmogus nėra tik sau, bet privalo turėt omeny ir artimo reikalus. Mylėsi artimą kaip patsai save!

Pagalios, kiekvienas žino, kad žmogus nėra tiktai dvasia. Kūnas visada stato reikalavimus ir nori gyvent. Neaprūpinus jo būtinų ir išmintingų reikalavimų, negalima tinkamai nė dvasios reikalais rūpintis. — Primum vivere, deinde philosophare.

Tąjį krikščionybės mintį teisingai yra supratusi Katalikų Bažnyčia. Jos per keliolika šimtmečių darytieji ir dabar tebedaromieji darbai liudyja, kiek jai rūpi suvargusioji žmonija ir kiek jos rūpintasi, kad tas bešakojąs ir belapojąs vargas būtų sumažintas. Čia ne verta prisižiūrėti tam, ką Bažnyčia tikrai yra padariusi.

Teisingas ir bešalis istorikas daug čia mums pasako: Mes, kartu su šv. Augustinu, tik tariame: „Jei Bažnyčios užduotis būtų buvusi rūpintis vien tik žemišku žmogaus gyvenimu ir tada ji nebūtų galėjusi padaryti daugiau naudos, neg yra padariusi".

Galop, negalima sutikti, kad toji krikščionybė stelbtų mokslą, slėgtų žmogaus protą. Vienas tėra Dievas — viena tėra tiesa. Tą tiesą pažinti galima ir protu ir Apreiškimu. Tik kiekvienas pažinimo įrankis tebūna naudojamas jam skirtoj srity, kiekvienas jų tekalba apie tai, kas jiems yra prieinama, — tada priešingybių jų tarpe tikrai nebus, o tik vienas antrojo žinias papildys. „Cogitat omnis, qui credit et credendo cogitàt, et cogitando credit“ — gražiai sako šv. Augustinas.

Tat iš visa to, kas kalbėta, galima daryti išvadą, kad krikščionybė savo tikėjimo ir doros tiesomis tikrai gali būti ir yra gyvenimo pagrindu. Kristus tą mintį yra trumpai pasakęs: „Aš esmi kelias tiesa ir gyvenimas“. Įrodyti, kad tuose Kristaus žodžiuose nėra apsigavimo, ir buvo šio trumpo rašinėlio tikslas.

Užbaiga. Proto ir valios įtaka religijai. Dažnai kam rodosi, kad religijos gyvenimo pagrindu pasirinkimas yra tik proto stagnacijos, proto sustingimo padaras; rodosi, kad galvojąs žmogus mūsų dienomis kiekvienos religijos privalo nusikratyt. Mums čia ir rūpėjo parodyt, kad tas krikščionybės gyvenimo pagringų dėjimas nėra it koksai „deus ex machina“, nereikalaująs jokio iš žmogaus pusės pasirengimo. Priešingai, žmogus norėdamas apie religiją teisingai spręsti, privalo daug pasidarbuot, pačiai religijai bent kiek pažinti. Tik po to darbo jis galės duoti teisingą apie ją ištarmę. Gilus pažinimas veda prie Dievo, mažas gi — prie pikta, kaip yra pasakęs vienas mokslininkas. Dažnai gyvenime pasitaiko, kad pradžioj tikįs, bet vėliau vienus kitus metus pasimokinęs, moksleivis tikėjimo išsižada. Išgirdęs vieną kitą religiją pašiepiančią kalbą, išgirdęs, kad atsižadėt religijos turįs jau vien delto, kad esąs mokytas, tuoj jos ir išsižada. Nereikia nei vargo, nei didesnių studijų, nei pasišventimo tiesai. Viena valanda — ir viskas pabaigta...

Dabar jau jis ir „mokytas“, ir originalus, ir nebe Dievo vergas! Nusikratyta visais retežiais, kuriuos religija iki šiol ant jo dėjo. Dabar pasaulis jam, o jis pasauliui.

Išgirdus tų energingų kalbų, rodosi, kad visas mokslo pasaulis taip kalba. Bet toj dainoj pasigirsta ir priešingų balsų. Po ilgų dvasios kovų, po ilgo protinio darbo, po daugelio nemiegotų naktų, išeina didis IV—V šimtmečio vyras ir sako: Viešpatie, nerami yra mano siela, kol neatsilsės Tavy. Jis jaunas mylėjo slydžius gyvenimo takus. Jis pasaulį garbino. Bet galinga ir tiesą mylinti dvasia neleido tuo keliu ilgai eiti. Tas galėjo būt šventas, anas galėjo būt šventas, kodel gi tu Augustinai negali būt šventas — pasakė jis sau. Ir savo žodį Augustinas išpildė.

Taip kalbančių pasaulis girdėjo ir daugiau. Čia galima prisiminti ir kitas didis tiesos mylėtojas, kardinolas Newman. Jis pradžioj buvo anglikonų klebonas prie vieno Anglijos universiteto. Po kiek laiko pradeda tyrinėti, ar tikra yra toji religija, kurią jis išpažįsta. Prie tųjų abejonių daug prisidėjo tarp Anglijos ir Prūsų

padarytoji sutartis, kad Jeruzalėj pakaitomis bus prūsų ir anglikonų vyskupai. Jam aišku buvo, kad tiesa tegali būt viena. Kada dviejų skirtingų religijų atstovai statomi vienai ir tai pačiai bažnytinei vietai užimti, suprantama, kad ta pačia tiesa yra prekiaujama. Tiesa gi kompromiso ir pirklybos savimi leisti negali. Ima tat tojo vyro mintys nerimti ir statyti klausimą; ubi est veritas? Ir kilusios jame abejonės atšaldo jįjį prie iki šiol išpažintos religijos. Galop sako jis universitetui paskutinį pamokslą ir pasisako nebegalįs eit toliau tos pareigos, kurią iki šiol ėjo.

Toj atsisveikikimo kalboj tiek jis nuoširdžiai kalbėjo, kad ne vienam klausytojų širdį iki ašarų sujudino. Po to viso keliauja į savo tėviškę ir tenai užsidaręs per ilgesnį laiką sprendžia klausimą „ubi est veritas“. Palinkimo į katalikybę jis neturėjo. Kada kartą šioj vietoj apsilanko pas jį vienas katalikų dvasininkas, po jo pas save nepriima. Bet, ilgesnį laiką tiesai pasidarbavęs ir jis to katalikų dvasininką vėl susilaukęs, jis atlieka pas jį išpažintį. Čia jau prasideda kitas Newmano gyvenimas — gyvenimas Katalikų Bažnyčiai. Prie to atsivertimo privedė jį, toji didi tiesos meilė, kuri degė jo širdy. O tiesos meilės buvo jame taip didi, kad ir ligoj būdamas kartojo žodžius: nunquam contra lucem peccavi.

Prie ko gali privest mokslininką gili tiesos meilės, mes matome ir rusų gilaus filosofo Solovjov'o pavizdy. Žinome visi, kaip jis, pats būdamas pravoslavas, gražiai yra kalbėjęs apie Katalikų Bažnyčią. Tie ir kiti pavyždžiai mums parodo, kad dėjimas religijos gyvenimo pagrindu yra organingai surištas su proto ir valios darbais. Sakome proto ir valios, nes tame darbe abu turi eit greta vienas kito. Neužtenka vieno, kad ir gilaus proto, jei iš šalies neis tiesos trokštanti valia. Krikščioniškojo tikėjimo dalykuose privalo būt trys daiktai: Dievo malonė, protas ir valia. Dievas duoda žmogui malonių. Bet reikia, kad ir žmogus iš savo pusės tikėjimo tiesas norėtų pažint.

Iš čia mums paaiškėja ir tas faktas, kodel, būtent› esama ir gilaus proto žmonių, kurie tačiau prie religijos neprisipažįsta. Tokiuose atsitikimuose dažniausia valia daro savo įtakos. Ji gali turėt įvairių išrokavimų, kad neprileistų artimesnio su religija ryšio. Tai pasitaiko, dažniausia, jauname amžiuj, kada toji valia turi daug sau priešų. Ne vieno valia atsižadėjo krikščionybės todel, kad žmogų varžo josios dorovės dėsniai. Mes matėme ankščiau, kaip dora veikia į žmonių gyvenimą, matėme kad žmogaus gyvenimui dorovės dėsniai yra it kokios barjėros, neduodančios žmogui išklyst iš tiesos kelio. Kaip negalima piktintis tomis tilto tvoromis, kurios neleidžia keleiviams įkristi į vandenį, taip lygiai neprivalu piktintis tais dorovės dėsniais, kurie saugoja tikrąjį gyvenimo kelią. Tiesa, laisviau rodosi žmogui, kai jis gali daryt kaip tinkamas. Bet atsargus ir išmintingas žemės keliauninkas negali pamiršti, kur taip suprasta laisvė jį nuvestų. Laisvė žmogui reikalinga. Ji yra brangus sielos turtas. Tačiau toji laisvė neturi teisės rengt žmogui dvasinės vergijos. Kiekviena laisvė pri-

valo būti sunaudota gėriui pasiekti ir piktam išvengti. Tad ir valia privalo žiūrėt kas jai dera, kas ne. Kitaip pati klys ir protą nuo tiesos trauks. Norėdama patarnauti tiesai, norėdama protui padėti tiesos ieškoti, ji privalo tiesą pamylėt ir tai tiesai pasiaukot. Tada tik bus galimas tikras tiesos pažinimo darbas.

Į jūrą!

Gražus rytas. Daugus blaivus. Tik ten vakaruose, lyg balto sniego kamuoliai išsidraikę, išsiskleidę keli švelnūs debesėliai. Bet saulutei aukštyn palypėjus ir tie išnyko sutirpo dangaus mėlynėj. Ramus pietų vėjelis dvelkia, glosto medžių šakeles, bučiuoja margas kvapiąsias gėles.

Gražu pažiūrėjus į pasipuošusią vasaros rūbais gamtą, miela malonu pasiklausius linksmų paukštelių giesmių. Tačiau vėjeliui ir saulės spinduliams nušluoščius rytines žolynų ašaras, prižadinus paskutinius pasaulio miegalius, gamtoj įvyko atmainų. Nors dangus giedras, bet oras tvankus, sunku kvėpuoti. Galima tikėtis vakaro sulauksiant ne tokio, kaip rytas.

Iš tikro. Ilgai laukti nereikėjo. Pabuvus pusę dienos kaitrai, dangus palengva apsiniaukė, oras dar tvankesnis tapo. Ten vakaruose sugrumėjo, žaibai sutviskėjo, netrukus ir lietus pasipylė. Ištroškusi žemelė godžiai geria krišpolo raselę, gaivina savuosius pavaldinius. Oras kvapus, tyras, malonus...

Mūsų būrys sėda į vežimus ir traukiam visi... į stotį. Net lūpos suvirpa paminėjus „stotis“. Taip senai ji matyta... Paskui stotys, stotelės, vienas kitas miestas, miestelis ir... jūra...

Visi linksmai važiuojam. Mūsų dainelių garsai skrenda į tą kraštą, apie kurį tiek daug svajota. Tos dainelės tai mūsų pasiuntiniai. Jos praneš jūrai—motinėlei, kad tiek vaikų važiuoja jos aplankyti.

Štai ir stotis. Vagonas mūs jau laukia. Tarsi, pasistiebęs ir akis išplėtęs, jis žiūri, ką čia gausiąs globoti. Kaišom jį berželiais, dabinam. Pasirenkam vietas. Ekskursija į Palangą! Ar šie žodžiai nieko nesako? Juk taip nesenai nieks nė svajote nesvajojo savo žemelėj jūruže gėrėtis. Šiandien visa X mokykla keliauja Birutės kalneliui, Baltijos vandenėliui, bangelėms - krykštuolėms garbės atiduoti...

Važiuojam. Traukinys lekia, raitosi, it juodas žaltys. Vis toliau ir toliau keliaujam nuo savo darbo gūštos, artyn mėlynos jūružės, kur bangelės gintarais verkia. Jau Kretinga—vienuolynas,

kame tiek šventos palaimos, ramumo. Toliau gražus senas sodnas, kame pušys aukštai kelia galvas, žydi, kvepia įvairios gėlelės... Aukščiausis, kaip gražų Tu įkūrei pasaulį!

Pasilsėję iriamės prie tikslo. Kelionė puikiai vyksta. Apsistoję patogioj vietoj, einam bučiuoti Birutės kalnelio... Tik girdėti balsai: „Į jūrą! Į jūrą!“, kuriuos pušys pagavusios, tartum, jau siunčia bangoms. Čia pakalnėj jūra šniokščia, ūžia... Rodės, ji mus visus priglaustų, pasiimtų savo valstybėn. Kalnelyj pušys šlama, ošia, seka tokią tylią pasaką, kurios, rodos, niekas nestengtų išgirsti, suprasti... Bet jūra matušė puikiai ją supranta. Juk jūra ir tos pušys taip dažnai kalbasi, pasakojasi savo vargus, džiaugsmus. Jų vienodas likimas. Kartais jos tarsi susibara. Tuomet jūružė sunkiai alsuoja, kilnodama savo stiprią krūtinę ir siunčia pušelėms savo kęsmų dalį — jas bara, liepia joms nutilti. Bet pušelės vis ramiai ošia, tyliai klausos jūros. Ši matydama negalėsianti jų ramumo, tvirtumo pajudinti traukiasi tolyn, palikdama daug balto, it sniegas, smėlio. Pušelės gal norėtų bangeles lydėti, bet atsiminusios senovę vėl pasilieka savose vietose ir vėl kugžda jūružei slaptingus žodžius...

Plaukiam į jūrą! Kiek laimės, kiek džiaugsmo sulaukus svajotosios valandos! Vilnys mėto, blaško laivelius. Tik štai viena atsirango, atšniokščia, lyg baisus žvėris, rodos, jau įsivers į laivą ir visus prispaus prie jūros dugno. Bet prisiartinusi ji tokia maloni, švelni. Tik palaižė, pasupo, paglamonėjo laivelį, it sau prašydama laisvės, ir vėl įsiverpė į draugių būrelį. Ji ten vėl virto jauna, linksmute bangele, kuriai tik žaisti, tik krykšti, tik siausti rūpi. Ir krykščia jos visos, ir žaidžia—juokias, kvatoja!

Sedula.

Kam žeidi tu mane.

Širdis man sakė, neskinki rožės. Bet nuskyniau aš ją ir prispaudžiau karštai prie krūtinės...

Bet kas — taip skaudu?! Oi gi rožė graži man suleido dygius į krūtinę giliai...

Oi, gražioji, sunku, kam žeidi tu mane?!

Svirna.

Stud. A. Juška.

Pasiruošimas ir studijavimas gamtos ir matematikos mokslų.

Pareitųjų metų „Ateities“ 12-jame n-ry teko mums kalbėti apie moksleivių reikalus sąryšy su vedamąja aukštesniųjų mokyklų reforma. Tos reformos įstatymas dar nėra išėjęs iš Seimo, bet gyvenime jau pamažu imamas vykdinti. Ten pat teko pasižadėti plačiau parašyti ir čia patiekiamąja tema. Tiek gamtos, tiek matematikos mokslai šiandie yra labai išsišakoję, ir apie jų visų studijavimo eigą sunku gerai parašyti, todel ir šitame straipsnyje bus daugiausia liečiami pačios grynosios matematikos ir negyvosios gamtos mokslai. Teks dviem klausimais kalbėti: apie ruošimąsi aukštesnėj mokykloj ir apie studijavimą aukštojoj.

Bendrojo lavinimos aukštesnioji mokykla, taigi visų pakraipų gimnazijos, tėra paruošiamoji mokykla aukštajam mokslui. Ji nieko pabaigto ir išsamaus nesuteikia, pasitenkindama teikimu tų žinių ir to auklėjimo kurs kiekvienam inteligentui būtinai reikalingas. Atsižiūrint aukštojo mokslo reikalavimų šitoji aukštesnioji mokykla ir dalinama pas mus trijomis grupėmis: klasinė, humanitarinė ir realinė. Būsimiems gamtininkams ir matematikams yra skiriama realinė mokykla, nes joje kaip tik kreipiama daugiau dėmesio į gamtos ir matematikos mokslus. Kaip jau mūsų buvo rašyta realinė mokykla tinkamiausia ir būsimiems techikams, inžinieriams, matininkams, miškininkams, net medikams. Nors gimnazijos uždavinys tik paruošiamasis, bet vistik labai platus ir todel įvedimas aukštesnėn mokyklon kartu su vidurine vietoj aštuonių tik septynerių metų, mūsų išmanymu, labai pakenktų būsimiems abiturientams. Jeigu Vakarų Europa akivaizdoj vis besiplėčiančių mokslų nesiruošia trumpinti gimnazijų laiko, tai juoba neprivalėtumėm mes tai daryti. Reikia atsiminti, kad teturėdami mažoką savo kalba mokslo ir meno literatūrą esame priversti daugiau gaišti svetimų kalbų mokslui, o antrą vertus dar negalime gimnazijos suole naudotis ta svetimųjų literatūra ir tuo būdu papildyti ir paremti tiesioginį gimnazijos darbą. Kiek pažįstame lietuvių ir kai kurių užsienių abiturientus, nieku būdu negalime tvirtinti, kad mūsiškiai aštuonių klasių abiturientai būtų daugiau pasiruošę aukštajai mokyklai už svetimšalius. O ypač beveik neturėję tikrų realinių gimnazijų mes būdavome dar mažiau už kitų šalių jaunimą paruošti. Taigi reikia tikėtis, kad ir Lietuvoj aštuonių metų vidurinė ir aukštesnioji mokykla bus paliktos.

Ir būsimiems matematikams ir gamtininkams gimnazijoje reikia beveik lygiai studijuoti mokytis visus teikiamus mokslus;

gimnazija tik tiek tepatiekia, kiek būtinai reikia kiekvienam abiturientui. Jeigu aš čia ką nors labiau iškelsiu tai tik del tų dalykų ypatingos praktinės vertės. Pirmučiausia kiekvienam moksleiviui būtina išmokti bent viena svetimoji kalba dar pačioje gimnazijoje. Gimnazistai yra pratę manyti, kad studentavimo laikai yra laikai laisvi; bet iš tikrųjų esti kaip tik atvirkščiai. Kiekvienas rimtas studentas turi tiek daug savo tiesioginių pareigų, kad jam nebėra kada perdaug krypti į šalį, pavyzdžiu kad ir kalbos mokytis. Tai turi būti atlikta dar gimnazijoj! Gera išmokti ir dvi kalbas. Gamtininkams ir matematikams šiais laikais naudingiausia mokytis anglų, vokiečių ir prancūzų kalbų. Naujausios ir pažangiausios literatūros daugiausia anglų kalba, nes anglų pasaulis turi daugiausia pirmaeilių mokslininkų ir tinkamų mokslo sąlygų. Be to dauguma mažųjų tautų mokslininkų taip pat rašo angliškai. Ir šiaip pasauly labiausia išsiplėtojusi kalba yra anglų. Taigi čia vienas pirmųjų ir svarbiųjų pasiruošimo uždavinių.

Beveik visi mūsų švietėjai ir pedagogai sutinka, kad gimnazija yra paruošiamoji įstaiga aukštajai mokyklai. Bet dėja neužtektinai pasirūpinama, kad ji tikrai vispusiškai, ypač praktiškai atliktų paruošiamąjį darbą. Mūsų gimnazijose labai stinga stenografijos, to mokslo sutrumpintai rašyti. Užsienio studentija daug mažiau tėra reikalinga užsirašinėti profesorių lekcijas, bet ir tai 30-60% studentijos moka stenografuoti. Teko pažinti asmenų stenografuojančių trimis kalbomis. Mūsų aukštasis mokslas teturi maža vadovėlių ir mokslo literatūros, plačioji svetimoji literatūra lengvai prieinama profesoriams, jeigu studentai iš profesorių lupų pasidarytų stenogramų, turėtų jie jau labai daug. Stenografijos reikalu tad turėtų susirūpinti ir Švietimo Ministerija, ir atskiros mokyklos ir patys moksleiviai bei jų organizacijos. Dar gimnazijoj bėsant reikia visiems išmokti stenografuoti!

Pagaliau atkreipsiu gamtininkų ir matematikų dėmesį į jų specialinius mokslus. Juo daugiau pavyks tų mokslų abiturientams išsinešti iš gimnazijos, juo geriau jie jausis universitete ar kitoj aukštoj mokykloj. Ypatingos svarbos turi praktiškas apsipratimas su gamtos matematikos mokslais. Kiek gimnazija leidžia reikia ne tik akylai sekti, bet ir pačiam pakartoti mokytojų bandymus, reikia rišti daug uždavinių visose matematikos šakose. Labai patartina rišti fizikos uždaviniai matematikos keliais. Tuo būdu kur kas geriau apsiprantama ir pažįstama tie mokslai, jų dėsniai, formulos, metodai. Iš matematikos visur plačiausia taikoma praktiškai skaičiuojant logaritmai. Tiek paprastuosius tiek trigonometrinius logaritmus reikia labai priprasti vartoti. Be to esama paprastų neperbrangių logaritminių prietaisų, kurie be galo pagreitina logaritminį skaičiavimą ir be kurių gamtos matematikos studentui labai sunku apseiti. Jais naudotis nesunku išmokti; be to patogu nešiotis, nes turi linijuoklo pavidalą. Vokiečiai tuos prietaisus vadina „Rechenschieber“ (rechnen—skaičiuoti, schieben—stumdyti). Būtų labai gera jų įsigyti ir prie jų priprasti paskutiniais dviejais

gimnazijos metais. Matematikos mokytojai turėtų neužmiršti išaiškinti jų teoriją; moksleiviai tepasirūpina paprašyti.

Gimnazijoj tebėsant nėra reikalo plačiai griebti studijuoti kokios mokslo šakos: grynai mokslo veikalai gali būti persunkūs, o populiarinė literatūra gali perdaug atitraukti nuo mokslinio metodo ir galvojimo. Geriau pagrindingai pasisavinti tas žinias, kurias tiesioginiai patiekia pati mokykla. Sunaudojant liekantį laisvą laiką kad ir aukščiau minėtiems būtinai reikalingiems dalykams ir kitiems savo asmens kultūros reikalams. Šiaip jau gimnazijos žinios sudaro pagrindą visam tolimesniam mokslui; tolimesnioji statyba bus juo tvirtesnė ir tikslesnė, juo tas pagrindas geresnis. Ramia sąžine baigęs aukštesniąją mokyklą, lengva širdimi ir nesunkiai pradės abiturientas studentavimo laikus.

Pirm kalbant apie darbų eigą universitete, reikia keliais žodžiais pažymėti universiteto tvarka. Kiekvienoj valstybėj ji bent kiek kitoniška. Tačiau žymu dvi pagrindinės lekcijų ir kitų darbų sistemos: Vokietijoj, Austruos, Šveicaruos studentas yra dažniausia laisvas lekcijų kokybę ir kiekybę pasirenkant. Del neperdidelės kontrolės ir del mažo minimumo tenai studentui tenka daug iniciatyvos pasirenkant mokslo šakas, išsirenkant lekcijas ir darbus. Mokėjimas tinkamai visi darbai sutvarkyti ir pasiskirstyti semestrais tenai kur kas svarbesnis. Tuo tarpu romaniškuose kraštuose, pav. Prancūzijoj, kursinė sistema. Kiekvieniems metams studentui paskirta išklausyti tam tikras lekcijų skaičius ir atlikti atatinkamieji praktikos darbai ir paskui su egzaminais ar be jų gauti užskaitus. Lietuvos universitete priimta ši antroji sistema. Taigi pati fakulteto taryba, jos profesūra, numato kiekvienam pusmečiui privalomas ir rekomenduojamas lekcijas, ir studentui mažiau betenka sukti galvą del jų pasirinkimo.

Lietuvos Universiteto Gamtos Matematikos Fakultetas turi keturis skyrius. Stojant reikia iš anksto pasirinkti vienas tų skyrių, būtent: matematikos-fizikos, fizikos-chemijos, biologijos arba agronomijos-miškininkystės. Didelių sunkumų nėra pasirenkant skyrius. Pirmasis ruošia pirmon galvon matematikos ir fizikos mokytojus. Šitame skyriuje eina taip pat gimininginį matematikai ir fizikai teoriniai mokslai kaip astronomija ir kiti. Antrasis skyrius ima daugiau pritaikomąją fiziką ir chemijos mokslus. Iš jo gali išeiti tiek mokslininkai, tiek atatinkamos pramonės technikai. Biologijos skyriuje mokoma gyvosios gamtos, ypač zoologijos ir botanikos.

Kiek sunkesnis dalykas yra pasirinkti Matematikos-Gamtos fakultete ciklas. Mat, fakultetas skirstosi ne tik 4 skyriais, bet dar 8 ciklais. Fakulteto suciklavimas mums patiems atrodo nepertobūliausias ir todel to ar kito ciklo pasirinkimas kiek sunkelesnis. Būtų gal pageidaujama, kad tų ciklų skaičius būtų padidintas ir kiekvienas studentas turėtų didesnės galimybės ypatingai įsispecializuoti vieno ciklo moksluose, pasiimdamas iš kitų ciklų kas būtinai reikalinga. Dabar yra šitie aštuoni ciklai: a) matematikos

-mechanikos, b) fizikos, c) chemijos, d) geologijos, e) botanikos, f) zoologijos, g) agronomijos ir h) miškininkystės.

Reikalo plačiai kalbėti apie kiekvieno ciklo studijavimo eigą nėra, nes, kaip sakyta, pats fakultetas jį pateikia. Pasitenkinsime budresniais nurodymais, ypač matematikos ir fizikos studentams; kitų šakų studentams gal kas kitas parašys. Pirmiausia visų ciklų studentams yra reikalingos pagrindinės žinios iš aukštosios matematikos ir fizikos. Čia svarbu išstudijuoti analitinė geometrija, diferencialė ir integralinė skaičiuotės ir bendrasis fizikos (eksperimentalinės) kursas. Šitos disciplinos būtinai reikalingos kiekvienam gamtininkui, net agronomui ir miškininkui, ypač kol jų ne visose gimnazijose mokoma. O patiems matematikams ir fizikams šitie tų mokslų pagrindai tą pat reiškia, ką pradžios mokyklų aritmetikai daugybos abėcėlė. Į pagrindingą tų pradžios paskaitų supratimą ir pasisavinimą reikia kreipti kuo daugiausia dėmėsio. Toliau matematikui reikia studijuoti visos vidurinio kurso disciplinos, būtent: algebra, skaičių teorija (bent pagrindai), projektivinė arba untetinė geometrija (o gal ir braižomoji); funkcijų teorija, disciplinės ir kitos funkcijos, diferencialinės ir integralinės lygtys, diferencialinės fizikos lygtys, diferencialinė geomertija, teorinė mechanika ir k. Pagaliau visos specialinės disciplinos (kiek ir kurios būna skaitomos Kaune — nežinome) vienam asmeniui sunku aprėpti. Taigi specializuotis patartina vienoj kurioj matematikos šakoje, pavyzdžiui infinitisimalinėj skaičiuotėj, geometrijoj, pritaikomojoj matematikoj. Pirmon šakon įeina smulkus ir nuodugnus funkcijų ir skaičių nagrinėjimas, visokios rūšies integralai ir p. Geometrijos šaka apima be minėtų disciplinų dar geometrijos pagrindus, ne — Euklido geometriją, analysis situs, algebrinę ir infinitisimalinę geometriją ir k. Pagaliau pritaikomoji matematika sprendžia tokius klausimus kaip vektorą analizą šriubių ir „vilkelių“ (Kreisel) teoriją, grafinius ir numerinius uždavinių ir fizikalinių problemų sprendimo būdus, aukštąją mechaniką. Teorininkai matematikai be to gali gilintis į teorinę fiziką, k. a. mechaniką, elektros ir magnetizmo teoriją ir pan. Be to, ypač paskutiniais semestrais tenka klausyti astronomijos, gal geonomijos ir kitų paskaitų.

Fizika gali būti dalinama dviem dalim: eksperimentine ir teorine. Tiek pirmajai tiek antrajai reikia turėti matematikos žinių; be elementų dar diferencialines lygtis ir funkcijų teoriją; teorininkams matematika, žinoma, daugiau reikalinga. Studijų eiga maž daug toki: 1) bendrasis eksperimentalinis kursas, 2) paralėliai fizikos praktikos darbai ir specialiniai, daugiau teoriniai atskirų fizikos dalių kursai; 3) teoretinai eina į savo pasirinktosios specialybės sritį, klausydami tam tyčia specialines lekcijas, o eksperimentininkai daugiau užsiima praktiniais fizikos darbais; be to paskutiniesiems turi didelės svarbos ir pusėtinas chemijos pažinimas.

Turint kokių abejojimų reikia visumet kreiptis į atatinkamus profesorius prašant patarimų.

Specialingesni mokslai, k. a. astronomija, geologija, geofizika, geografija, geodezija, Kauno universitete sunkiau studijuoti. Jiems pagrindą duoda matematika ir fizika, todel pirmaisiais (3—4) semestrais testudijuotina tų mokslų pagrindai ir tolimesni kursai, o paskiau galima pereiti į kurią pasirinktą specialinę šaką.

Gamta, o ypač matematika, reikalauja vienodo ir stropaus studijavimo. Klausomos lekcijos reikia perdirbti, suprasti ir pasisavinti; peršokti, praleisti, apsileisti negalima. Be to reikia kreipti dėmesio į pratybas ir praktikos darbus. Be jų maža ko tegalima išmokti. Kiek leidžia laikas gera ir plačiau pasistudijuoti literatūros. Jeigu būtų noro ir Redakcijos nesunkintų galėtumėm patiekti pirmosios literatūros iš matematikos, fizikos, astronomijos, geofizikos ir kitų sričių vokiečių kalba; kai ko gal ir prancūzų kalba.

Turint omeny didelę čia kalbėtų mokslų svarbą mokslo ir kultūros pažangoje ir jų vertę žmogaus ir žmonių pasaulėžiūroje, galime linkėti visiems į tuos mokslus linkusiems, nebijoti energingai jų imtis ir pasekmingai studijuoti.

1924. VI. 16.

Nemalonumas.

Per crucem ad lucem
per aspera ad astra.

Veik kiekvienas žemės sūnus dažnai artimui skundžiasi savo gyvenimo nemalonumais. Bet, įsigilinus į nemalonumo esmę, matai, jog netiesa. Iš tikrųjų! jokių nenaudingų nemalonumų del tavęs nebuvo, nėra ir nebus. Tie nutikimai priguli nuo tavo asmeninės nuomonės. Visur, visuomet atmink: niekas neatsitinka be priežasties arba tikslo. Todel tą, ką vadini tu šiandien nemalonumu ir skundiesi juo, pripažinsi rytoj jau daiktu, kurs padarė tau vakar gera.

Tikėk! Taip yra. Nenaudinga ir beprotiška tau rodos todel, jei tu del vieno nemalonaus dalyko nusiminei.

Nusiminimas mažina tavo darbštumą ir ardo gyvenimo linksmumą. Todel kratykis tu nuo jo!

Jei jie, vadinami nemalonumai, yra tau darbo trukdymu, tai šaltai, su pasitikėjimu Dievui ir savimi, juos pergalėk, būtinai nusikratyk jų. Menki pameta drąsą, bet tu esi ne iš jųjų skaičiaus. Tu esi kitas žmogus. Tau tokie trukdymai yra tik jėgų bandymas, tikėjimo, dvasios, nusistatymo tvirtinimas. Fortes fortuna adiuvat!

Klausyk! Persistatyk kiekvieną trukdantį nemalonumą natūraliu įrankiu, kurs gauna vesti tave tiesiu keliu. Dažnai gyvenime būna dalykai gudresni, negu tu. Tada šitie trukdą nemalonumai yra lygūs raudonai šviečiančiom signalo švieselėms, kurių įtikinanti šviesa nori perspėti tave nuo besiartinančio pavojaus. Nemalonumai verčia tave staptelėti, apsidairyti ir susimąstyti.

Eik tvirtais, drąsiais žingsniais pirmyn, tavo dorų ir aukštų siekimų link!

Be skausmų nebūtų džiaugsmo. Todel pasipriešinimai arba kliūtys arba nemalonumai yra reikalingi. Sukrėsdami tave jie išvaiko sutingimą ir sukelia geriausias jėgas. Nemalonumai arba kliūtys priverčia tave pasirodyti, kas tu esi, ko vertas tu ir ką gali duoti savo ateičiai. Skausmus nelaimes ir vargus tu pergalėsi ne nusiminimu, nekantrumu, baime arba drovumu, bet kad tvirtai su meile, tikėjimu ir viltimi tyliai stovėsi tavo poste, pildysi tavo pareigas, kad drąsiai pasitiksi, ištversi ir pastovus liksi.

Rodos, kliūčių sienos aukštos, bet prie gerų norų ir darbo visur ir visumet yra kelias; ir tu pereisi jas!

Po kai kurio laiko visi daiktai rodosi tau nebe taip, kaip nūdien. Mat nevisumet jie yra tas, kas turėtų būti. Tada stebiesi tu, kaip galėjai tu taip trumparegis arba bepročiu būti ir prisipažįsti, jog gėda yra prieš kasdieninius menkniekius nusiginkluoti ir pulti nusimininiman. Todel stenkis tu žiūrėti į visus nuotikius bei įvykius taip, kad ir po metų tais pačiais juos matytum!

Nepasiduok kasdieniams rūpesčiams, skausmui, sielos niuansams. Ne, ir dar ne!

Neleisk mirti tavo sieloj didvyriams!

Pagirtas tas, kas buvo tvirtas ir kantrus. Ir tu būk tvirtas! Pažvelk į Golgotos viršūnę, pakilk mintimis aukščiau žemiškų verksmų ir pirmyn!

Klausyk! Juk visi pasaulio didvyriai buvo vargo pelės. Ir juos žemės gyvenimo prieangy vargas pasitiko, toliau skausmai lydėjo. Sunki gyvenimo našta, sunkesnis skausmas skaidrina sielas, vargai ir rūpesčiai grudina jėgas!

Klausyk! Būk žmogus! Mesk žvilgį į praeities žmonijos žvaigždes. Tai buvo geležinės valios, plieninės ištvermės, pasišventimo ir darbo žmonės, ir sugebėjo daug aukų dėti žmonijos gerovės aukuran!

Tai nusikratyk visų nemalonumų, apsišarvok tikėjimu, viltimi, meile ir ora et labora, ir iškalsi sau puikią gyvenimo ateitį, atneši tautai ir žmonijai naudą!

Ilgesys.

Nuolatos budėkime.

Gyvenimas — nuolatinė kova, nuolatinis judėjimas. Paprastai jame turi pasisekimo tik žmonių draugovės ar asmenys, kurie tai gyvenimo kovai yra pasiruošę ir moka ją laimėti, kurie rodo jame nuolatinio judrumo, nuolatinio prisitaikymo, nes juk pats gyvenimas — tolydinis asmens ar žmonių grupių pasistatytųjų tikslų siekimo, tolydinis įvairių gyvenimo kliūčių nugalėjimas. Taip tegalima suprasti protingos esybės — žmogaus daliną gyvenimo esmę. Asmuo, neturįs gyvenime jokių tikslų, gyvenimui nepasiruošęs, nerodąs jokio judrumo, susidomėjimo, taip sakant, snaudžiąs visą savo amželį, tikrenybėje neturi teisės gyventi; jis dažniausia pirmos rimtesnės sutiktos gyvenimo kliūties nesugeba nugalėti, nes nėra gyvenimui pasiruošęs, prie jo prisitaikęs.

Kad taip tikrai esama, galima gyvenimo pavyzdžiais įrodyti. Imkime, pavyzdžiui, kad ir mūsų moksleivius. Jų uždavinys — ruoštis prie visuomenės gyvenimo, šarvuotis mokslo žiniomis, lavintis, kultūrintis. Kaip gi jie tą savo uždavinį atlieka? Tenka konstatuoti, kad labai daugelio jų to uždavinio atlikimas reiškiasi „kovoje su dvejukėmis“. Tos dvejukės gimnazijoje yra nuolatinis jų dirgintojas, yra, tarytum, artima „baidyklė“, kuri prievarta verčia juos būtinas prievoles atlikti, o tolimos „baidyklės“ ar „baidyklių“ jie dažnai nemato ir nesistengia matyti. Šalia gimnazijos mokslo niekuo ar mažai kuo įdomaujasi. Nenoriu aš čia kaltinti geriausios, pažangiausios moksleivijos dalies — ateitininkų, tačiau ir jų tarpe rasime daug panašių asmenų. Pavyzdys su svetimomis kalbomis geriausia mums tai įrodo: maža rasime tokių moksleivių, gimnaziją baigusių, kurie laisvai galėtų vartoti bent vieną svetimą kalbą; o tos kalbos, bent vienos, labai gerai gimnazijoje galėjo išmokti; neišmoko pirmiausia del savo kaltės, o antra, del to, kad gimnazija nemokėjo išspausti iš jų to žinojimo. Su kitais mokslo dalykais gal kiek geriau yra, bet ir čia dažniausia turima tik tai, kas gimnazijos išspausta. Esama, žinoma, ir priešingų atvejų, bet tai vis išimtys. Panašiai savo prievoles atliekant, pirmu gal kartu staigiai tenka pamatyti iki tol nematomą „šmėklą“ — „baidyklę“ gimnaziją baigiant, susidūrus su brandos kvotimais. Čia tai gal kai kam moksleivių tenka suklupti todel, kad šiai pirmajai, rimtesnei gyvenimo statomai kliūčiai nebuvo tinkamai pasiruošę, kad gimnazijoje vien su dvejukėmis tekovojo. O ką jau bekalbėti apie visuomenės gyvenimą, kuriame tenka dalyvauti mokslą baigus. Panašiai pasiruošęs žmogus nėra tam gyvenimui tikęs, nes besiruošdamas nėra supratęs gyvenimo esmės, nėra pamėgęs nuolatinio gyvenimo darbo ir judėjimo, nėra išsižadėjęs savęs tikybos, visuomenės, tevynės labui ir virtęs naudinga „darbo pele“, kurių mums lietuviams taip trūksta visose srityse pradėjus gyventi laisvu, savitu gyvenimu.

Nestebėtina tad, kad labai dažnai tenka sutikti gyvenime tokių, kaip žmonės sako, „lepšių — lepšelių, tašytų, bet galutinai dar neaptašytų“. Esama ir pas mus „darbo pelių“, kurios darbą dirba už dešimtį ir verčia lenkti prieš save su pagarba kiekvieną rimtesnę galvą, tačiau jų, deja, kol kas nedaug teturime.

Imkime antrą pavyzdį iš fizinio lavinimosi reikalingumo srities. Paprastai žmogus taip jau yra susigyvenęs, apsipratęs su savo kūnu, kad maža tekreipia į jį dėmesio. Gera jei tam kūnui tenka vystytis patogiose gyvenimo apystovose, tada jis nenukenčia; bet visai priešingos įtakos žmogaus kūnui turi nepalankios gyvenimo apystovos ar, svarbiausia, pačio žmogaus apsileidimas, nebudėjimas: žmogus dažnai įgauna nesveikatos, įvairių ligų, ir dažniausia tada tik ligą pastebi, kada ji jau apsireiškia; žmogus suserga; sveikas būdamas nekreipia dėmesio į savo kūno paruošimą nepalankioms gyvenimo apystovoms, įvairioms ligoms nugalėti, nematydamas, o kai pamato — tai kartais jau esti vėlu.

Galima būtų ir daugiau panašių pavyzdžių patiekti, tačiau ir šie mums jau įrodo būtiną reikalą nuolatinio gyvenime budėjimo, judrumo, prisitaikymo, nuolatinio ruošimosi gyvenimo statomoms kliūtims nugalėti. Tikriausias ir verčiausias ruošimosi įrankis, kultūros ir pažangos įrankis, yra darbas. Be jo, juk, niekas pats savaimi nepasidaro. Jis duos mums galimybės apsišarvuoti mokslo žtniomis, pažinti gyvenimo tikslą ir esmę, suprasti savo pareigas; jis išmokys išsižadėti savęs tikybos, visuomenės, tėvynės labui, duos galimybės išsidirbti pastovų būdą su visais jo geraisiais privalumais, tvirtą valią, sveiką sąžinę. Vienu žodžiu, tik darbe mes įgausime visapusio proto, sielos ir fizinio išsilavinimo, apsišarvuosime kultūros išdavomis gyvenimo kliūtims nugalėti ir būsime verti savo pašaukimo. Tai turime atminti mes ateitininkai, besiruošdami į visuomenės darbą. Meskime gyvenę akimirksniu, jei taip dar kur nors gyvename, bet, nuolatos būdėdami, gyvenkime savo idealų amžinybe.

J. Pajesietis.

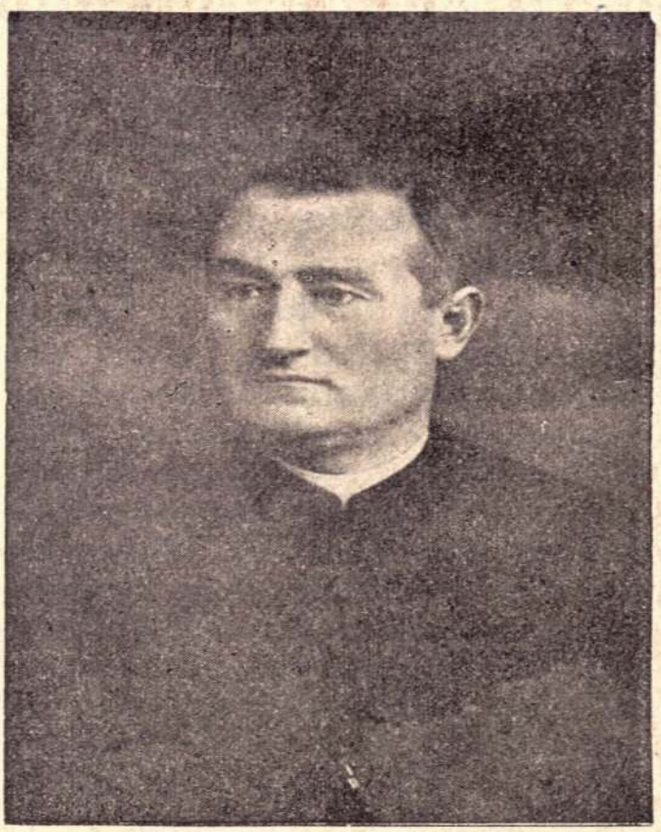

Kun. Paulius Dogelis

Ateitininkų Susišelpimo Fondo Pirmininkas.

Gimė 1877 m. sausio mėn. 20 d. Knebonių kaime, Girkalnio parap., Raseinių apskr. Mokslus ėjo Liepojui ir Kaune Dv. Žemaičių Seminarijoje. Kunigu įšvęstas 1899 m. 1901 m. už gynimą lietuvių kalbos liaudies mokyklose rusų valdžios nuteistas dviems metams Kretingos vienuolynan. Visą tą laiką dideliu pasisekimu organizuoja slaptą lietuvių knygų ir laikraščių gabenimą iš Tilžės į Lietuvą. 1914 m. karui prasidėjus rusų valdžios ištremiamas iš Kauno kaipo neištikimas. Apsigyvena Vilniuje ir eina Lietuvių Centro Komiteto nukentėjusiems del karo šelpti sekretoriaus pareigas. Čia Vokiečių okupacinė valdžia įtaria slaptame susinešime prieš juos, areštuoja jį, 3 mėnesius tardo ir galop nubaudžia piniginė pabauda. Vilniui patekus į bolševikų rankas areštuojamas, kaipo įkaitas ir išlaikomas pusę metų Vilniaus, Dvinsko ir Smolensko kalėjimuose. Pagrįžęs iš kalėjimo Kaunan 1919 m. liepos m. paskirtas Žemaičių Katedros Vicepreprositu. 1920 m. pradžioje išrinktas į St. Seimą. Visą laiką uoliai dirba visuomeninį darbą. Yra vienas įsteigėjų jaunuomenės laikraščio „Pavasaris". 1910 m. dalyvauja įsteigime Kaune Šv. Zitos tarnaičių draugijos, kurios dabar yra pirmininku. Yra parašęs daug straipsnių į visus lietuvių katalikų laikraščius ir vertęs knygų.

Visą laiką nenuilstamai dirba ateitininkų organizacijoje. Didžiuma at-kų slaptų pasitarimų rusų priespaudos laikais vyko jo bute. Buvo vienas iš pirmųjų at-kų organizacijos kūrėjų. Jau ketvirti metai yra At-kų Susišelpimo Fondo Pirmininku. O sekmingi Fondo darbai gerai žinoma visiems ateitininkams. Be to pastaroji Moksleivių Ateitininkų Konferencija išrinko savo dvasios tėvu.

Bendroji Ateitininkų Konferencija.

Einant 1921 m. bendrosios A-kų Konferencijos nutarimu, kas treji metai šaukti bendras sendraugių, studentų ir moksleivių ateitininkų konferencijas, tokia konferencija šiemet sušaukta, vyriausios At-kų valdybos rupeščiu. Ji įvyko rugpiūčio 18—19 dieną.

Konferencija prasidėjo pamaldomis Bazilikoje 11 val.

Posėdžiauti 12 val. visi rinkomės į Liaudies Namų salę.

Konferenciją atidaro Vyriausios At-kų Valdybos pirmininkas, prof. P. Dovydaitis, nurodydamas šios konferencijos svarbą ir uždavinius. Paskui pasiūlo ir konferencija priima šiokį prezidiumo sąstatą: į prezidiumą E. Turauskas, J. Urmanas ir A. Januševičius, — sekretoriatą: A. Keblaitis, Berulis ir K. Jonkaitytė.

Pirmame posėdyje pirmininkauja Turauskas. Eina sveikinimai. Telegrama iš Marijampolės sveikina konferencija „Pavasar.“ vardu Dr. J. Eretas. Toliau sveikina Dr. P. Karvelis — Krikščionių demokratų vardu, kun. P. Dogelis — katalikų veikimo centro, stud. V. Jasaitis — Vokietijos kat. studentų, Prof. B. Česnys — Teologijos - Filos. fakulteto, prof. P. Dovydaitis — L. K. Mokytojų S-gos, Kun. Kripaitis — Blaivybės drg. Kun. A. Šmulkštys. — „Žiburio“ C. Valdybos, stud. Petrauskas — L. Sporto ir gimnastikos federacijos vardu.

Sveikinimams pasibaigus, išrenkamas mandatų, sumanymų ir redakcijos komisijos. Tuomi baigės prieš pietinis konferencijos posėdis.

Antrame posėdyje pirmininkauja Urmanas. Pranešinėja trijų ateitininkų organizacijų valdybos.

Apie moksleivių ateitininkų organizaciją pranešė stud. J. Masaitis. Vaizdžiai piešė kaip ateitininkai, ištikimi savo idealams uoliai dirba visuomeninį darbą, neapleisdami ir savo lavinimosi. Sūkuringaisiais laisvosios tėvynės gyvenimo metais ateitininkai moksleiviai retėjo; mat daugybė ateitininkų stojo į tėvynės gynėjų eiles. Aprimus gyvenimo sūkuriams kuopos vėl ėmė plėstis. 1920 m. buvo 19 ateitininkų moksleivių kuopų; jose apie 1600 narių. 1921/22 num. buvo jau 36 kuopos, apie 3000 narių; 1923 m. — 45 kuopos, apie 4500 narių; 1924 m. 53 kuopos, 5000 narių.

Patogesniam savęs lavinimuisi, kuopos dalinasi į sekcijas. Sekcijų esą apie 100. Visuomenininkų sekcijų yra 10, eucharistininkų 12, sporto 20, abstinentų 30. Šios sekcijos geriausiai plečias ir geriausiai veikia. Esama dar ir kitų sekcijų: menininkų, literatų ir t. t.

Besilavindami spaudos darbe moksleiviai ateitininkai leidžia 26 šapirografuotus laikraštėlius.

Apie Stud. At-kų Sąjungą pranešė stud. Matulionis. Studentų at-kų sąjunga esanti dar jaunutė. Jei plėstis stiprėti sunkoka. Mat

studentai netik laivinimusi rūpinasi, bet yra verčiami patys sau duonelę gamintis, verčiami tarnauti. Vistik sąjunga auganti.

1921/22 mm. buvę šešios (6) kuopos: Kaune (30 narių), Romoje (9 n.), Hallėje (5 n.) Friburge (14 n.), Berlyne (18 n.) ir Münsteryje (9 n.). 1922/23 m. atsirado kuopos Karaliaučiuj (5 n.) ir Münchene (13 n.); bet išnyko Romos kuopa. Sąjungos narių tais metais būta 151.

1923/24 m. kuopo esą 9. Nors Karaliaučiaus kuopa išnyko, bet atsirado naujos kuopos Paryžiuj (7 n.) Vienoje (6 n.) ir Leipcige (3 nar.). Esą narių ir tiesiog Sąjungos C. Valdybos priklausančių. Viso sąjungos narių dabar esą 245.

Įdomus narių padalinimas specialybėmis. Pasirodo, kad teologų-filosofų yra 63, teisininkų 47, pedagogų-humanitarų 45, medikų 40, gamtininkų-matematikų 35, komersantų 9, technikų 4, ir astronomų vos vienas.

Kuopų veikimas skirtingas. Užsienio kuopos plečia labiau savo teoretinias žinias, skaito reperatus, verčia knygas. Kauno kuopa, turėdama nemaža narių (1923/24 m. turi 180 narių) galėjo stipriai veikti. Ir iš tikro: šiais metais Kaune studentijoje ta kuopa tapo vyraujanti. Nariai susiskirstė į sekcijas — visuomenininkų, filosofų, abstinentų, sportininkų ir eucharistininkų, lavinasi patys, bet krupčiai dirba ir visuomeninį darbą: jie dalyvauja visose katalikiškose organizacijose.

Šiais metais stud. at-kų sąjunga dar sustiprėsianti. Numatoma perorganizavimas, gaminami nauji įstatai.

Apie sendraugius tenka pranešti prof. P. Dovydaičiui. Nusiskundžia sendraugių iškrikimu. Bendroj konferencijoj jų visai menkai dalyvauja; nepasirodęs net pats pirmininkas (Dr. Bistras). Iš sendraugių veikimo nesą nieko praneština. Sendraugiai susiburę treji metai atgal. Tuomet At-kų Susišelpimo Fondas norėjęs pirkti namus (Laisvės Al., 3). Tik nenorėjęs pirkti savo vardu (?!). Tuomet organizavęsi sendraugiai ir namai pirkta jų vardu, žinoma, už S. Fondo pinigus. Tai būvo visas sendraugių veikimas. Per trejus metus sendraugiai net valdybos neperrinko. Profesoriaus nuomone, sendraugiai išbartini. Dar praneša vyriausios valdybos pirmininkas, ateitininkų prezidentas prof. Dovydaitis.

Vyriausioji At-kų valdyba atsiradusi bebandant reguliuoti trijų at-kų organizacijų veikimą. Ji susikūrusi prieš trejus metus iš tų trijų organizacijų pirmininkų. Vyriausioji Valdyba pasirodo nieko žymaus nenuveikė. Pirmais, antrais metais visai silpnai veikė, šiais metais atbudo nes sugebėjo bent suruošti bendrą at-kų konferenciją.

Pranešimams pasibaigus atidaromas diskusijos; jos visa laiką taip ir kibino sendraugių klausimą.

Kai kas bandė teisinti sendraugius (prof. Kuraitis), pažymėdami, kad sendraugiai užversti valstybiniu darbu, kad jų valdyba,

gal būt, savo uždavinį laikė atliktu namus nupirkus. Bet visa didžiuma barė sendraugių ištižimą, ypač sendraugių s u p o n ė j i m ą. Kai kurie sendraugiai (kun. A. Šmulkštys ir kun. A. Vilimas) nenorėtų visai organizuotis, girdi tradicijos juos tetrišančios su ateitininkais. Už tai gauna barti ir visi įrodinėja, kad sendraugių organizacija būtina. Kad jie tik tada galėsią remti jaunuosius patarimais ir pinigais, kuomet neous iškrikę. Kun. Dogelis iškėlė dar pažymėtiną dalyką: kad sendraugių ir jaunųjų ateitininkų vienybės palaikymui reiks įsteigti Kaune ateitininkų klūbas. Gaila, kad konferencija šiuo reikalu jokios rezoliucijos nepriėmė. Dabar galime tik pageidauti ir tikėtis kad Susiš. Fondo valdyba tokį klūba įsteigs.

Toliau eina Susišelpimo Fondo apyskaitos.

Praneša stud. A. Tylenis.

Nuo 1923 m. rugsėjo m. iki 1924 m. gegužės 31 d. Fondas pajamų turėjo 18,063 lit. 25 cent.; išlaidų per tą laiką 16.484 lit. Saldo liepos 1 d. 1579 litai 25 cent.

Apie studento Jurgio Krasnicko fondą pranešė stud. J. Grinius.

1923/24 m.m. turėta pajamų 6380 lit. 38 cent. ir 5048 lit. 27 c. išlaidų. Lieka rug. 15 d. 772 lit. 11 c.

Stud. J. Leimonas praneša apie ruošiamus statyti ateitininkų namus. Turimų, mažučių namų nepakanka. Senai reikia didelių namų, kur tilptų visos organizacijos įstaigos, kur būtų mūsų konferencijos, kur prisiglaustų mūsų studentai. Jei tautininkai steigias namus pasistatyti, tai kodel gi ateitininkai snaustų. Jie remėjų turi daugybę. Namai kainuos į $^1/_2$ milijono. Bet tikimasi, kad katalikai nepasigailės pinigo tiems jaunuoliams, ant kurių pečių guli visos katalikiškos akcijos našta.

Toliau, reperuojant stud. A. Tyleniui buvo peržiūrėti ir šen ten pataisyti fondo įstatai.

Tuomi baigės antrasis posėdis. Trečiasis posėdis prasidėjo rugpiūčio 19 d. 8 val. ryte. Pirmininkauja Turauskas.

Pirmoje eilėje eina at-kų prezidento, prof. Dovydaičio deklaracija. Kalbėjo gražiai ir gan gyvai visą pusantros valandos. Ateitininkus pagimdęs reikalas pasipriešint melui, kurs ypač vyravo Rusijoje. Mūsų priešai — įvairaus plauko materialistai.

Pirmiausiai šarvuotasi prieš melą. Stota krikščioniškų idealistų grupėn ir tuo mokslu stiprintasi. Nors materialistam kova lengvesnė, jų idealas žmogus gyvulys, jiems žmogus tenka tik žemyn traukti, bet būdami ištižę pats, nesugebėjo dar perdaug žalos padaryti.

Kovojama del plačių minių dvasios.

Krikščionių skaičius nebūtų menkas, bet deja jie suskilęs partijoms. Skaldos ir buvę ateitininkai, skaldos dvasininkai. To neturėtų būti.

Santykių tarp jaunesniųjų ir senųjų ateitininkų rodos būtų nemaža. Jiems bendri netik fiziologiniai reikalai, bet ypač dvasios ūgdymo reikalai. Dvasia tobūlinti, ūgdyti, tai pareiga visų krikščionių.

Šio idealo besiekiant geriausia priemonė—Eucharistija. Eucharistininkų priešininkai labiausiai bijos, kas matyti iš jų šmeižimų. Eucharistininkai at-kuose, tai tikra upės vaga, mūsų organizacijos širdis.

Sportas negalima aukščiau eucharistininkų kelti. Raumenų ypatingas kultas nedera ateitininkams. Atletai dažnai didžiausi dvasios driskiai (Euripides). Reiktų gi ateitininkams ūgdyti daugiau idealių žmonių. Mūsų tarpe pašaukimo iškrikėlių teneatsiranda.

Mūsų konstitucija turėtų numatyti ir sendraugių reikalus — tęsė prezidentas — kad jos ir toliau nenyktų kaip yra dabar. Iš tikro mūsų sendraugės baigusios mokslus, išeina į moteris ir ateitininkų tradicijas meta. Konferencijoje nepasirodė nė viena sendraugė.

Galop pažymėjo, kad ateitininkai per daug mėgstą linksmintis, o neatlieką gerai krikščioniškas priedermes. Gaila, kad mūsų tarpe yra tik „neva“ ateitininkų, kurie gyvenime nepildo net paprasčiausių būtiniausių krikščionies priedermių. Toki numirę kūno nariai prašalintini, kad viso kūno negadintų.

Po kalbos ėjo gan plačios diskusijos. Stud. J. Leimonas pataisė kalbėtoją, primindamas, kad eucharistininkai nėra menkiau sporto vertinami. Sportininkai, abstinentai ir eucharistininkai delto vis drauge minimi, kad tos mintys kartu organizacijon mestos. Nors kuopose esama iškrypimų, bet Centro Valdyba stengias harmonizuoti.

Bediskutuojant iškelta ir berlyniečių at-kų klūbo ateitininkiškumas. Stud. Augustaitis teisino ir įrodinėjo kad jie laikąsi ateitininkų principų, tik šiaip tvarkąsi autonomingai.

Iškelta dar mergaičių reikalai. Pasirodo, kad Žemaitės norėtų visai atskirai nuo berniukų organizuotis. Jos nenorinčios toliau būti vedamos, ar nešamos.

Suvalkietės tačiau nepritarė tokiam separatizmui. Jos norinčios turėti tik atskiras nuo bernaičių kuopeles; valdyba, knygynas... turėtų būti bendri.

Suvalkiečių nuomonė rasta beabejo geresnė. Bet kadangi čia veik grynai moksleivių klausimas, tad Bendroji At-kų Konferencija galutinai šio klausimo nerišo.

Eita prie organų rinkimų. Pirmiausiai susišnekėta, kad vyriausioji valdyba turi susidėti iš trijų at-kų organizacijų pirmininkų; bendroji konferencija turinti dar pririnkti jiems prezidentą ir sekretorių.

Ateitininkų prezidentu, slaptu balsavimu, vėl išrinkta prof. P. Dovydaitis. Į sekretorius pateko Dr. J. Sakalauskas.

S. Fondo valdyba balsuojama „en bloc“; jon įeina: 1) Kun. P. Dogelis, 2) Dr. P. Bielskus, 3) K. Dulskis, 4) P. Jucaitis ir 5) p-lė Pupikaitė. Kandidatai: 1) Grajauskas, 2) stud. A. Keblaitis 3) A. Andziulaitis, 4) stud. D. Karečkaitė, 5) stud. J. Masaitis.

Balsuojama „en bloc“ ir revizijos komisija. Įeina: 1) prof. P. Kuraitis, 2) stud. J. Leimonas ir 3) T. Zauka. Kandidatai: 1) stud. J. Grinius, 2) M. Kazlauskaitė ir 3) stud. A. Tylenis.

Dar verta pažymėti B. A. Kongreso priimtąsias rezoliucijas:

I. Bendroji At-kų konferencija, išklausiusi organizacijų centrų pranešimų ir prezidento deklaracijos randa:

1) kad svarbiausia šio momento užduotimi yra organizuoti katalikų inteligentiją at-kų principų ir tradicijų dvasioje ir tas darbas turėtų būti koncentruojamas sendraugių organizacijoje. To darbo imtis paveda ma Vyriausiajai Valdybai.

2) pasiūlyti moksleivių ir studentų at-kų organizacijoms artimiausiu laiku apsvarstyti būdus ir priemones užmegsti ir išlaikyti artimiausiems visų at-kų organizacijų narių santykiams, juos remiant salidarumo, lojalumo atviro draugiškumo principais.

II. B. A. konferencija tvirtina V. Valdybos ir Fondo Komiteto apyskaitas ir reiškia padėką už pasidarbavimą.

III. B. A. konferencija, suprasdama didžiulę svarbą kuogreičiausiai pasistatyti at-kų šeimynai pastogę, pritardama jau padarytiems S. Fondo tuo reikalu žygiams sprendžia, kad visų at-kų ir jų kuopų artimiausias ir didžiausias uždavinys visomis jėgomis paremti savų rūmų statymo darbą.

IV. Atsižvelgiant į tai, kad alkoholio vartojimas žemina mūsų aukštą obalsį ir kelia mūsų tarpe nesusipratimų, ši B. A. konferencija nutaria, kad visose At-kų organizacijos laikomose įstaigose ir rengiamose viešose iškilmėse, puotose bei pramogose negali būti vartojami svaiginamieji gėrimai ir kad ateitininkams neleista girtuokliauti.

Bebaigiant B. Konferencija už mirusius draugus sukalbėta mžiną atilsį. Pagirtina praktika.

Pažymėtina, kad konferencija nepamiršo taipgi pasveikinti mūsų vyskupo, prezidento ir mūsų sergančio draugo, moksleivių ateitininkų pirmininko stud. J. Steponaičio.

Po pietų B. A. konferencijos dalyviai bendrai nusifotografavo.

Keblaitis.

L. K. Moksleivių Ateitininkų Organizacijos Konferencija.

Kaune, 1924 m. rugpiūčio mėn. 20—21 d.

Moksleiviai ateitininkai po visų (moksl., stud. ir sendr.) Ateitininkų konferencijos, po bendros „Visa atnaujinti Kristuje“ srovės pasitarimų pradėjo savo metinę apžvalgą. Jų balsas skambėjo Jaunimo Kongrese Šiauliuose, jie tarėsi Alytuj ir Mažeikiuose, pasiekė Rygą — ir ten nuaidėjo himno žodžiai... Jie būrių būreliais suplaukė į Kauną iš įvairių Lietuvos kampelių, iš įvairių mokyklų tarti žodį kaip dar labiau suglaudus savo eiles, kaip, dar karščiau pamylėjus Kristų, nešti jo Šviesą į gyvenimą ir skaidrinti Ja savo širdis. Ir malonu ir gera darėsi žiūrėti į pilnas energijos ir idealaus pasišventimo jaunuolių akis, žibančias nekaltu gyvenimu, šviečiančias jaunute gyvybe. Rodos skaityte išskaitytum visų širdyse: „Imk, Viešpatie, mus kokiam tik nori darbui, kokiam tik nori jungui, mes visą padarysime del Tavo begalinės meilės“. Kad reikėtų stoti į kovą ir ginklu ginti tikėjimą, ginklu saugoti tiesas, nekruptertų nei vienas ir nesudrebėtų jų širdys. Bet jie atvyko pasirengti kitos rūšies kovai, apsišarvuoti ne jėgos, o dvasios ginklais ir jie visi atrodė dar galingesni, dar stipresni, dar kilnesni.

Konferencija prasidėjo 8 val. ryto Liaudies namų salėje. Ją atidarė Centro Valdybos narys J. Masaitis, priminęs sunkius ir svarbius mūsų darbus, kurie laukia šios konferencijos — tai mūsų jaunesniųjų draugų sutvarkymas, mūsų intelektualio gyvenimo pastatymas tinkamon aukštumon, mūsų dvasios patobūlinimas ir eilės kitų, — ir tik darbuodamies vardan To, Kurį visada turime priešaky, vardan Tiesos, mes pakelsime visokią kovą, mes atsieksime savo užbrėžtų tikslų. Ir pareiškė gailesio, o kartu ir užuojautos Organizacijos pirmininkui J. Steponaičiui ir Centro Valdybos nariui A. Petrauskaitei, kad jie negali atstovauti organizacijos ir sveikatos pakirsti šiuos momentu tegali tik atsidusti.

Po prakalbos paprašė konferenciją išrinkti į prezidijumą A. Jušką, A. Kolesinskaitę ir J. Vasarevičių, į sekretorijatą O. Kubiliūtę J. Adomaitį ir A. Kliorytę. Konferencija su siūlymu vienbalsiai sutiko.

Išrinkus prezidijumą, ėjo sveikinimai: Telegrama sveikino prof. Eretas „Pavasario“ S-gos vardu, linkėdamas stiprėti savo idealuose ir principuose ir kartu nepamiršti miesto ir kaimo jaunimo. Centro Valdybos pirmininkas J. Steponaitis sveikino laišku iš Karaliaučiaus ligoninės. Jis rašė: „Tada, kai Organizacijos Atstovai susirinko peržiūrėti pereitųjų ir nustatyti ateinančiųjų metų darbų, aš, Organizacijos pirmininkas, — taip Dievui leidus — atsiskyręs sau vienas tik ilgesio dienas skaitau. Ištikusi liga neleidžia man dalyvauti taip lauktoje Konferencijoje ir drauge su Jumis užbaigti

metus. Prašau bent priimti širdingus mano sveikinimus ir linkėjimus. Trokštu, kad Konferencija atitaisiusi visus trūkumus sekmingai ir griežtai nustatytų kitų metų planus, nes laukia daug didesni darbai“..

Žodžiu sveikino stud. Gineitytė, studentų At-kų vardu, kun. P. Dogelis — At-kų Susišelpimo Fondo, D. Jurkus — Žemaičių at-kų ir stud. A. Tylėnis — „Pavasario“ S-gos. Ir dar laike Konferencijos gautos širdingos telegramos J. E. vyskupų: P. Karevičiaus ir A. Karoso ir Vilniaus vyskupijos šios dalies Valdytojo kan. J. Kuktos.

Po to sekmingesniam darbui buvo išrinktos mandatų, redakcijos ir sumanymų komisijos. Į mandatų komisiją išrinko Dobrovolskį, Orentaitę ir T. Zauką; į redakcijos — Pr. Dielininkaitį, Skruspskelį, A. Viliamą; į sumanymų — stud. J. Grinių, D. Jurkų, M. Šalčių. Pranešimai iš kuopų darbuotės. Pranešinėjo viso iš 30 kuopų: Alytaus, Biržų, Dotnavos, Gižų, Kauno, Kėdainių, Kelmės, Kražių, Krekenavos, Seinų, Linkuvos, Mariampolės (vyresn. ir jaun.), Naumieščio-Šakių (jaun. ir vyresn.), Panevėžio, Plungės, Prienų (vyresn. ir jaun.), Raseinių, Rokiškio, Skapiškio, Šakių (vyresn. ir jaun.), Šeduvos, Šiaulių, Telšių, Ukmergės, Utenos, Vilkaviškio (vyresn. ir jaun.), Skuodo, Vilkijos, Veiverių, Žemaičių, ir Dzūkų Centro.

Pranešimai nušvietė bendrą visos Organizacijos stovį Lietuvoj. Jautėsi kaip visur ir visose srityse einama pirmyn, sparčiai žengiama užsibrėžtais keliais. Jau reikėjo gerai įsiklausyti, kad išgirsti kuopą neturint sekcijų, neprisidėjus prie tokio ar kitokio visuomeninio darbo. Kitose kuopose tų sekcijų yra net po kelias. Tai parodo kaip plačiai tos vietos ateitininkai ruošiasi gyvenimui, apimdami įvairias jo sritis, rausdami vis platesnę ir gilesnę savo upelio vagą. Ir beveik niekur tas at-kų gyvenimas nepuola, neslugsta, bet auga ir stiprėja. Kad kai kur ir sutrukdo mokytojai, bet šis ateitininkų upelis moka rasti požeminę vagą, kuri dažniausiai būna daug smarkesnė ir neabejotina, kad vieną dieną didele versme išsilies į viršų.

Toliau prof. Morkelis skaitė paskaitą: „Gražaus elgimosi menas“. Eilėje pavyzdžių paimtų tiek iš asmeninio, tiek iš visuomeninio ir valstybinio gyvenimo vaizdžiai nupiešė gražaus elgimosi reikšmę ir didelę svarbą kaip atskiram žmogui, taip ir ištisom grupėm. Dailusis elgesys ne tik išviršinis išreiškimas nuolankumo kuklumo, nusižeminimo bei artimo meilės žodžiu viso to ką žmogus turi kaip dorybę savo širdyje, bet jis yra žmoniškumo žiedas, meilės dvasia ir ,ankštai rišasi su krikščionybe. Pakanka tik sueiti su tikybiniai, išauklėtais žmonėmis, kaip pajunti juos esant švelniais ir maloniais, kad jie būtų ir neaukštos kultūros žmonės. Ateitininkas privalo būti mandagus, kad lengviau ištęsėti savo užimtose pasaulėžiūros pozicijose ir kad būti visų žmonių mylimam ir gerbiamam.

Po paskaitos sveikino konferenciją atvykęs iš Amertkos uolus blaivybės platintojas kun. Saurusaits, pasidalydamas gautais Lietuvoje įspudžiais ir karštai ragino ateitininkus prisidėti prie abstinencijos platinimo mūsų tevynėje.

Antrąjį posėdį ėjo Centro Valdybos Organų pranešimai. Pirmas pranešinėjo iš Centro Valdybos darbuotės, jos narys stud. J. Masaitis. Jis pranešė, kad Organizacijoje dabar yra 53 kuopos su 5000 narių ir 100 įvairių sekcijų: eucharistininkų, abstinentų, sporto, visuomeninkų, meno, filosofijos ir k.; daugiausiai yra abstinentų (30), sporto (20), eucharistininkų (12) sekcijų.

Kuopų ir sekcijų gyvenimui pagerinti Centro Valdyba kreipė nemažai domės į jų veikimą. Tuo tikslu suruošė at-kų organizacinius kursus, išsiuntinėjo referatams rašyti temas ir literatūros sąrašus bei knygų vedimo pavyzdžius. Atlankė 36 kuopas ir įkūrė keletą naujų. Sekcijoms C. Valdyba teikė nurodymų aplinkraščiais bei laiškais. Eucharistininkams ir abstinentams buvo paruošti įstatai. Sunormuoti santykiai su Liet. Gimnastikos ir Sporto Federacija. Palaikė taip pat artimesnius ryšius su Amerikos lietuviais: giedrininkais ir vytininkais. Kad geriau patirti Organizacijos stovį, jos narių išsilavinimą bei jų pageidavimus, išleido organizacinę ir asmeninę anketą. „Dainos“ dienos reikalu ragino dalyvauti su savo chorais. Darbavosi at-kų namams statyti komitete bei siuntė nurodymų kuopoms, kaip šiam komitetui padėti.

Pajamų per tuos metus Centras turėjo 1638 lit. 52 cent., išlaidų 1954 lit. 40 cent. Nuostolių buvo 315 lit. 86 cent.

Be to C. Valdyba šiuos metus daugiau žiūrėjo į jauniesniųjų ateitininkų organizaciją. Į jų gyvenimą įnešta naujų atmainų: jie suartinti su skautų organizacija, supažindinta su jų lavinimosi sistema, ir tam tikslui buvo įsteigtas at-kų skautų štabas, suruošti skautų skiltininkams kursai, kuriuose dalyvavo 47 asmenys.

„Ateities“ Redakcijos pranešimą daro J. Mičiulis. Mūsų organe turi atspindėti mūsų pasaulėžiūros plėtimasis, mūsų protinio ir dvasinio gyvenimo stovis ir mūsų kuopų veikimas. Redakcija, kiek išgalėdama, stengėsi tai vykinti. Iš pasaulėžiūros srities straipsnių atspauzdinta šiemet maža, daugiausia vietos užėmė kuopų veikimas ir praktinio gyvenimo klausimai.

Apie „Ateities“ Administracijos veikimą pranešinėjo stud. T. Šidiškis. „Ateities“ spauzdinama 3000 egzempliorių; kuopoms išsiunčiami 2347 egz., likusieji buvo siuntinėjami atskirais numeriais ir knygynams. Pajamų turėta 11787 lit. 92 cent. išlaidų 11701 lit. 15 cent.

Revizijos Komisijos pranešimą darė J. Aleksa. Kuopuose pasireiškia daug iniciatyvos, kas leidžia manyti, kad organizacija gyvai veikia.

Ateitininkų Namų Statymo Komiteto įgaliotinis stud. J. Leimonas pranešinėjo namų statymo reikalu. Namams statyti gauta $^1/_2$ hektaro žemės, atlikta prirengiamieji darbai. Aukų ir pasižadė-

jimų surinkta keleta dešimčių tukstančių litų. Prašo visų kuopų atstovų parsivežti į provinciją pasižadėjimų ir paakinti visus ateitininkus prie to svarbaus darbo.

Po šio posėdžio visi Konferencijos dalyviai pasiskirstė posedžiauti sekcijomis. Posėdžiavo šios sekcijos: filosofijos vedama stud. Šapalo, visuomeninkų,—Pr. Dielininkaičio, eucharistininkų, —A. Kučinsko, abstinentų—stud. P. Pakarklio, Jauniesniųjų at-kų ir skautų,—stud. A. Kizevičiaus, sporto,—stud. J. Masaičio, menininkų,—stud. J. Griniaus. Kaip girdėjosi iš pačių dalyvių, sekcijoje darbas ėjo su dideliu entuziazmu ir užsidegimu. Kiekviena jų vėliau Konferencijai patiekė net po kelias priimtas rezoliucijas ir pageidavimus.

Ir buvo jau vėlus ukanotas vakaras, kai iš įvairių miesto kampelių mūsų jaunuolės ir jaunuoliai po savo darbų rinkosi į savo butus pailsėti, atsigauti, kad ryt iš ryto vėl kaupti mintis rišti įvairiems klausimams.

Antros dienos rytiniame posėdy organizacijos klausimą referuoja K. Šapalas, gana plačiai paliesdamas jauniesniųjų ateitininkų veikimą, kuopų sutvarkymą, santykius su kitomis organizacijomis ir kas reikalinga ateinančiais mokslo metais veikti. Pabaigoje savo kalbos ragino šiais metais ypatingo dėmėsio atkreipti į narių proto lavinimą, kvietė ateitininkus ūgdyti savy darbštumą ir pasiaukojimo jausmą.

Po šios stud. K. Šapalo kalbos prasidėjo bendros diskusijos del kuopų ir Centro Organų pranešimų ir del jo kalbos. Diskusijose dalyvavo daugiau kaip 30 kalbėtojų. Kiek ilgiau buvo apsistota ties žemaičių ir dzūkų centrų susidarymu; visa konferencija pritarė tam veikimui, kaip gyvenimo iššauktam dalykui.

Trečias posėdis baigiamas Centro Valdybos, Revizijos Komisijos ir Redakcijos rinkimais. Į Centro Valdybą kitiems metams vienbalsiai išrinko: stud. A. Kizevičių, stud. A. Kolesinskaitę. Pr. Dielininkaitį, J. Petrauskaitę, D. Jurkų ir V. Zakarauską; kandidatais liko — Strelčiūnas, Akelis, M. Kazlauskaitė ir Kudirka; į Revizijos Komisiją — stud. K. Šapalą, Gabaliauską, Januševičių ir kandidatais — Starkiūtę ir Mačeiką. „Ateities“ Redaktoriumi paliko stud. J. Mičiulį ir davė teisę pasirinkti sau pagelbininkus.

Paskutinį posėdį pradėjo iš Fribourgo grižęs D-ras K. Ruginis paskaita: Ateitininkai principų ir gyvenimo šviesoje *).

Sumanymai—sekcijų posėdžių, komisijų pranešimai etc.

Mandatų Komisijos pranešimą daro Dobrovolskis. Konferencijoj dalyvavo 117 atstovų — 85 vyrai ir 32 mergaitės; be to 55 studentai. Viso Konferencijos dalyvių 307. Redakcijos Komisijos atstovas Dielininkaitis skaito sekcijų ir redakcijos komisijai patiektas rezoliucijos. Priimta šios rezoliucijos:

---

*) Paskaita bus atspausdinta atskirai. Red.

Buvusioji Centro Valdyba

Iš kairės dešinėn: A. Kolesinskaitė — I sekr., Z. Navickaitė — II sekr., P. Sūdžius — Blaivybės reik. ved., J. Masaitis — Sporto reik. ved, J. Steponaitis — pirm. ir jaunesniųjų at-kų reik. ved.; sėdi: iš dešinės kairėn A. Petrauskaitė — iždin. ir J. Statkevičius — vicepirm.

Eucharistija. Centro Valdyboje veikia eucharistininkų reikalų vedėjas.

Abstinencija. Moksl. Ateitininkų organizacija 1) užsibrėžia dėti organizuotas pastangas sąmoningam abstinencijos idėjų platinimui Lietuvoje. 2) Kiekviena kuopa stengiasi išrašyti „Sargybą" ir nupirkti bent po vieną egzempliorių kiekvienos iš išėjusių jau iš spaudos priešalkoholinių knygelių bei raštų.

Jaunesnieji at-kai. Konferencija matydama trūkumus jaunesniųjų at-kų organizacijos sutvarkyme ir veikime, paveda Centro Valdybai nustatyti jaunesn. at-kų organizaciją ir jų lavinimosi programą.

Mergaitės. At-kų kuopose mergaitės sudaro atskiras kuopeles. Kuopos valdyba, knygynas ir iždas yra bendri. Kuopų valdybose ir Centre mergaitės turi savo reikalų vedėją, kuri rūpintųs jų reikalais.

Kongresai ir Konferencijos — bendri, bet skiriamas bent vienas posėdis mergaičių reikalams spręsti.

Visuomenininkų sekcijos. Konferencija rugp. m. 20-21 d. 1924 metais, suprasdama didelę at-kų visuomeninio lavinimosi, auklėjimosi ir veikimo reikšmę nutaria: — 1) prie visų vyresniųjų at-kų kuopų įkurti visuomenininkų sekcijas. 2) Visos lig šiol šios srities įvairiais vardais veikusios sekcijos ir būreliai pasivadina vienu — visuomenininkų sekcijos vardu. 3) Visuomenininkų sekcijos darbui tvarkyti ir derinti Centro Valdyba, dar šių veikimo metų pradžioje išdirba tam tikrą reguliaminą ir padeda sekcijoms nusistatyti programas.

Filosofijos sekcijos. Konferencija suprasdama at-kams filosofinio išsilavinimo svarbą pasaulėžiūrai pagrįsti, paveda Centro Valdybai sudaryti Komisiją, kuri rūpintųsi filosofine lietuvių kalba literatūra ir padėtų at-kų filosofijos sekcijoms nusistatyti veikimo planą.

Sportas. Centro Valdyba suvienodina at-kų bei at-kių sporto sekcijų veikimą išdirbdama kalbamosioms sekcijoms įstatus.

Be to pageidauta kad C. Valdyba ir atskiros sekcijos rengtų kursus at-kams sportininkams instruktorių paruošti ir kuopose kur dar nėra šių sekcijų artimiausioj ateity jas įkurti.

Menas. Konferencija iškėlusi meno reikšmę žmogui, o ypatingai ateitininkams ragina 1) prie kuopų steigti meno sekcijas su įvairiais rateliais, kaip literatų, muzikų, plastikų. 2) Pirmoj vietoj nariai turi statyti savo meno sekcijų reikalus ir tik paskui gimnazijos ar kitus. 3) Organizuoti prie kuopų chorus, kurie ruoštųs prie At-kų Kongreso. 4) Įvairinti susirinkimus meno dalykais kaip dainomis, muzika, savo kūrinėliais, monologais.

Rajonai. Atskirų rajonų at-kų centrai veikia tam tikru Centro Valdybos patvirtintu statutu.

Santykiai su kitomis organizacijomis. Kad palaikyti At-kų organizacijos veikime vienumą, nutarė, kad atskiros at-kų sekci-

jos ir šiaipjau organizuotos grūpės gali palaikyti nuolatinius santykius su kitomis organizacijomis Centro Valdybai leidus ir tik Centro Valdybos nustatytose ribose.

Tradicijų sudarymas. — M. At-kų Konferencija 1924 m. rugp. 20-21 d. svarstydama Organizacijos klausimą ir radusi reikalą sustiprinti visų srovės narių tarpe gyvą ryšį nutarė: įvesti visose kuopose atatinkamus kronikinius sąrašus, kurie atvaizduotų kiekvieno esamojo ar buvusiojo kuopos nario vyriausius asmeninio ar visuomeninio gyvenimo pakitėjimus.

Pastaba: 1. Šis nutarimas taikomas ir praeičiai.

2. Nebėsančiųjų ar nebūsiančiųjų kuopos buv. narių kronika vedama Centro Valdybos.

3. Kuopos siunčia Centrui kronikų santraukas.

4. Smulkias instrukcijas leidžia Centro Valdyba.

Be to priimta padėka Centro Valdybai už pasidarbavimą tvarkant organizaciją; kun. Vailokaičiui už finansinę paramą.

Sumanymų komisijos vardu pranešinėjo D. Jurkus. Sumanyta pasveikinti Vilniečiai, paraginti rinkti folklorą, padidinti kuopos valdybą iki 7 asmenų, kur turi daugiau negu 8 kuopeles.

Vienam iš Konferencijos dalyvių pasiulius išrinkti at-kų organizacijai dvasios vadus, išrinkti prof. Kuraitis ir kun. Dogelis.

Konferenciją baigiant kalbėjo prof. Dovydaitis, prof. Kuraitis, Orendaitė ir stud. Keliuotis. Po kalbų dvasios vadovas kun. Dogelis atkalbėjo maldą. Giedamas himnas. Himno žodžiai veržte veržėsi iš kelių šimtų krūtinių, kilo į padanges kaip padėka Aukščiausiajam, Kuris veda mus stebuklingais keliais, kuris duoda savo paramos, savo stiprybės, galios ir vilties. Ir visi kupini vilties ir sitprybės išsiskirstė po Lietuvos kampelius, tarnauti Idealui, žingsniuoti idejos keliais.

K—tė.

Algimantas.

Jūros bangos.

Kas gi taip užgaut galėjo
Sielos aukso lyrą,
Kad iš jos aidai skambėjo
Apie laimę tyrą?

Kas, širdies duris atdaręs,
Žvilgsniu ją užbūrė,
Amžinybei žodį taręs,
Meilės ugnį kūrė?

Kas bealpstančią krūtinę
Viltimi gaivino,
Jos žvaigždelę sidabrinę
Dvasioj pasodino?

Tai tu jūra, tu judrioji
Sielą man užbūrei
Ir širdyj man, divinoji
Gražnos ugnį kūrei.

Padangių brolis.

Nepaprastas pergalėtojas.

Petras Plikštukas jau 20 metų vyrukas, 7 klasės mokinys galvą užrietęs ir rankoms mosykuodamas lakstė tai šen tai ten po miesto sodną ir vis galvojo: „Ach, tiek savyje jaučiu jėgų, kad iš tikrųjų visą pasaulį galėčiau apversti: Kas man ramus gyvenimas?! Aš noriu audringo, sūkuringo gyvenimo! Aš trokštu audrų!!! Su joms kovot, kovot ir jų laimėtoju palikt!!! Taip, tik toks kelias. Aš turiu būti, ar genijus, ar beprotis. Taip".

Ir Petras dar didesnius žingsnius mėtė, dar aukščiau galvą rietė, dar smarkiau rankoms mosavo.

— Na, ko tu dabar it padūkęs lakstai — klausia jį pamatęs ir nustebęs praeinantis jojo draugas Jonas Virkštutis.

— Ech, brolyt, audrų, audrų trokštu! Su joms kovoti pasiryžęs. Ką čia tas ramus gyvenimas žmogus supelyt tiktai gali. Aš brol, vis tiek ar genijus, ar beprotis liksiu — kitaip nenurimsiu.

— Matai, matai koks tu smarkus. Net jau dabar aš tavęs bijau. Bet vis tik būk labai atsargus, kad kartais neliktai kuo kita neg beprotis ar genijus, tai yra atsiprašau, neg genijus ar beprotis.

—Et, ne tau suprast mane, Jus visi kirminai, kurmiai ir tiek. Jus sujudėti nemokate, gyvenimo platybių nejaučiate.

— Aa, sveiki gyvi — staiga pasirodžiusi tarė linksmai šypsodama Onutė Kimbiraitė artindamasi prie besišnekančių Petro ir Jono.

Buvo tai kokios 18 metų graži melynakė mergaitė. Tėvelis ją leido gimnazijon ir buvo jau 6 klasėj. Bet jai taip tas mokslas nesisekė ir taip jai jis įkyrėjo, kad nei tėvelių neatsiklausdama, metė gimnaziją ir pastojo kokion tai valdiškon įstaigon registratore. Ir dabar ji nei žiūrėti į gimnazijos rūmus negalėdavo. Petrui Onytė labai patiko, tik jis vis neišdrįsdavo nors kiek apie tai jai prasitarti, nežinodamas ką į tai Onytė galėtų pasakyti. Nors tiesa sakant, jojo širdelė šiek tiek nujautė, kad Onytė nuo jo nesišalintų, bet vis tik ko taip nedrąsu ir gana. Dabar štai jis, pamatęs Onytę ir būdamas tokiam didvyriškam ūpe, pasiryžo žut būt pasakyt. Tik visa nelaimė, kad tas Jonas čia stūksojo. Bet Jonas buvo toks tipas, kuris kartu su panelėmis tiesiog būt negalėdavo. Nežinia kodel tai jisai, visai savo prigimčia prieš jas buvo nusistatęs — jis nuo jų bėgdavo it nuo piktų dvasių. Dažnai net kartodavo žodžius. „Nuo maro, bado, ugnies, karo ir panelių, išgelbėk mane Viešpatie". Taigi ir dabar, tik pamatęs besiartinančią Onytę, tuojaus, niekam nieko nesakęs, numovė tolyn. Liko tik Petras ir Onytė.

— Tu Petreli, šiandien matyti kokiam tai nepaprastam ūpe —, tarė sveikindamasi Petrą Onytė.

— Žinai, Onytė, aš pasiryžęs kovot, kovot ir kovot —, drąsiai pratarė Petras.

— Dieve mano, su kuo?! — Tarė nustebusi Onytė, manydama, kad čia gal jau kas bloga yra. Mat ir jai Petriuks labai patiko.

— Su gyvenimo audroms, — tarė Petras: — aš vis vien arba genijus, arba beprotis paliksiu, ką čia gyvenime trypti vietoje.

Onytė, nujausdama, kad Petrelis prie jos linksta ir manydama, kad tai del meilės į ją taip kalba, griebėsi jį lyg tai raminti, lyg tai stabdyti.

— Oi Petreli, neardyk sau sveikatos. Nors tiesa, tos gyvenimo audros taip kartais žmogų įvelia, kad... ir nutraukusi sakinį, kaip paprastai panytės daro, tylėdama žiūrėjo Petrui į akis.

Čia Petrui atėjo į galvą mintis padaryt pirmą didelį gyvenime žingsnį, prisipažint Onytei, kad jis ją myli.

— Onytė, — tarė paraudęs it vėžys Petras. — Dovanok, aš tau jau senai, senai tai norėjau pasakyti... Oi, kad tu Onute žinotum, kaip aš tave myliu — ir nuleidęs akis žiūrėjo į Onytės lekeru otų bačiukų galus. Onytė gi buvo drąsi ir to tiktai iš jo ir laukė, pasiryžusi atatinkamai jojo prisipažinimą sutikti.

— Myli? Visai aš netikiu— tarė būk tai nedrąsiai, širdyje džiaugdamasi Onytė. — Tikrai —Onytė, beveik bažindamasis tikrino Petras.

— Kad tu mylėtum tai visai kitaip elgtumeis. Meilė be darbų — tai ne meilė, — kartojo Onytė.

— Na, tai sakyk gi, ka aš turiu daryti? — vis nesuprasdamas susijaudinęs tarė Petras.

— Meilę darbais paremti,— atsakė jam Onytė.

Dabar Petrui viskas staiga paaiškėjo, lyg didžiausias uždangalas nuo akių nukrito. Norėjo džiaugtis, džiaugtis, bet kartu ir bijojo ir taip bijojo, kad jį net drebulys ėmė krėsti.

— Bet juk aš dar gimnazijos 7 klasej, dar mokinuosi, — nedrąsiai pratarė Petras.

— Et, juk ir aš buvau gimnazijoj. Manai mokslas tai kaž ką duos. Aš į jį dabar nei žiūrėt negaliu. Taip aš jaučiuos laiminga, laiminga ramiai įstaigoj darbuodamasi. Nei mokytojai, nei jų dviejukės nebaisu. Juk ir tu taip galėtum padaryti. Įstaigoj sau ramiai darbuotumės, nu ir galėtum sukurti sau ramų gražų gyvenimą.

Petrui dar baisiau pasidarė. Taip jis drebėjo, kad net keliai linko. Nežinojo nei ką atsakyti. Galop susigriebė.

— Gerai Onytė, pagalvosiu, — pratarė Petras, pabučiavo atsisveikindamas Onytės rankytę ir nosį nuleidęs, lig šimtą pudų nešdamas, nudūlino namo. . . . . .

. . . . . .

Praslinko pusė metų. Petras ir Onytė ramiai sau darbavosi įstaigoj sukūrę ramų gyvenimą. Ar Petras genijum, ar bepročiu, ar kitu kuo tapęs galite patys spręsti.

Po atostogų į darbą!

Baigėsi mokslo metai, buvo daug kalbėta, o dar daugiau žadėta. Mes skirstėmės, rinkome atostogoms skaityti knygas, manėme daug ką nuveikti, milžinų darbus atlikti, vieni kitų nepamiršti... Ir buvo kam žadėti, buvo kuo tikėtis, nes laiko daug: du mėnesiai su uodega — ne juokai.

Apleidę miesto mūrus, jo dulkių sūkurius, griausmo ūžėsį, minių judėjimą, žodžiu atsiliuosavę nuo miesto slegiančios atmosferos, išlėkėm į sodžių. Ak, kokia laimė! Čia šiaudo ir samanos pastogėje, atskirame nuo kitų kampelyje, kur tik lakštutė sučiaukši, gegutė aplanko, kur tik vėjelio pučiami medeliai siubuoja, lapeliais kalbasi, kur lygiai sužėlus, įvairiausiom gėlelėm išmarginta, vejelė žaliuoja, kur prieš akis turi visą vasaros grožį — gali ilsėtis, dirbti, džiaugtis... Čia ištroškusi krūtinė rytinės miglos atvėsintą orą tik traukia, tik traukia..

Ir štai, gražus vasaros rytas. Saulė dideliu aukso ratu lenda iš anapus šilo. Jos pirmųjų spindulių išbudinta gamta lenkia savo galvą, sveikina ją. Nakties migla pabūgusi saulės apleidžia sodžius, pievas, laukus traukiasi į miško gelmes. Visi sukruto — nemiegam ir mes. Motulės skambančio balselio pažadinti bėgam kartu su visais į laukus: kas rugių piauti, kas pievų kirsti. Smagu ir linksma!

Taip slinko diena po dienos, savaitė po savaitės... užmiršti ir ką žadėjęs. Praslinko mėnuo apsidairai: dar laiko daug — suspėsiu. Bet nesužiūri kaip lieka trys... dvi... viena savaitė ir tuojau tuojau bus galas. — Ar gali būti? — netikėdamas paklausi savęs ir apima gailestis dykai praleisto laiko, stveries knygos, stveries rašyti, bet veltui: viskas užmiršta, nuo visko atpratęs. Ir nuleidęs nosį skaitai ant pirštų kiek liko dienų, lauki persiskyrimo valandos su brangiu žavėjančia gamta kampeliu, su tėvais, giminėmis, — su visu kas buvo miela, gražu... Ir taip, liko kairės rankos ilgasis, bevardis ir trumpukas pirštas: trys pirštai — trys dienos, oi varge!

Sucirškė suvirė katilas, paleido iš kamino dūmus, ir traukinys sujudo. Mostelei dar kartą ant vežimo sėdinčiam tėvui ir viskas pranyko. Traukinys tarška tik tarška kas kart pravažiuodamas vis daugiau kelio, kas kart rodydamas vis naujų reginių. Ašarotomis akimis lydi prabėgančius kaimus, pievas miškus, o sunkios mintys tik slegia, tik slegia...

— Sudiev, sodžiau! Tavęs vėl per metus nematysiu, — taręs pasitrauki nuo lango ir atsisėdęs užsimąstai.

Ir vėl tas pats miestas, tie patys rūkai. Čia minių minios nardo, automobiliai laksto, judėjimas, ūžimas, dulkės, — viskas maišosi, verda. Ak, kaip sunku! Štai, pilna gimnazija žmonių: jaunų, senų, visokių. Visi raudoni, gražūs, kalba, šnekučiuoja...

Tai mūsų draugai kalbasi kaip nusisekė atostogų darbas: tas tiek padarė, tas tiek padarė, tas nieko nepadarė. Visi dirbo laukų darbą, vis padėdinėjo tėvams. Čia apie knygas ir neminėk!

Ir vėl prasidėjo mokslo metai, o su jais naujo darbo metai. Praleidę atostogas, pasigėrėję sodžiaus gamta, pakvėpavę tyru šilų ir pievų oru, mes naujai atgimėme dvasia, sustiprėjome kūnu, atsilsėjo nuvargintas protas ir dabar sustiprintomis jėgomis pradėkime darbą, tvarkymo darbą. Mūsų gyvenime yra daug netobūlumų, daug klaidų, — imkimės jų taisyti kad paskui nebūtų vėlu. Buvo gaila veltui praleisto vasaros laiko, bet tas laikas neslinko be naudos: jis davė mums poilsio, sustiprino mūsų jėgas; delto pradėdami naujus mokslo metus žiūrėkime, kad neleisti dovanai laiko. Mokslo laiku praleistos be naudos valandėlės tikrai reikia gailėtis, ir ateityje tas, kuris nenaudojo liuoslaikio, tikrai gailėsis, bet bus veltui kaip buvo veltui imtis knygos, kada liko tik kelios atostogų dienos. Gerai įsidėmėkime senai jau žmonių išmėgintą pasakymą: kas nežengia pirmyn, tos žengia atgal, o stovėti vietoje negali. Gyvenime viešpatauja ir grumiasi du galiūnai: tveryba ir ruiba. Kas iš mūsų netvers, tas ardys; kas savo gyvenime neduos vietos tverybai, tai ruiba neprašoma ateis ir jis žus. Draugai-ės, mes daug gyvenime matome gerų pavyzdžių, jais ir sekime! Dirbkime šiemet sąžiningai, kad sekančių metų atostogose galėtume savo gyvenimu kitus pamokyti, galėtume įvesti gyveniman tą, ką čia mus teorija mokins. Negana mokytis, bet reikia ir gyventi mokslu!

Atminkime, draugai-ės, kad visuomenė iš mūsų laukia gerų darbininkų, net vadų, o mes tik tada būsime jai naudingais, jei mokėsime dirbti darbą, nes tik „darbo žmonės — garsūs išradėjai“, kaip pavadino vieną savo knygutę I. Talmontas, faktais tą įrodydamas. Mūsų tėvynėje daug dirvonų, mūsų sodžiai tamsūs ir apleisti: tai mūsų darbas, pratinkimės prie jo!

Tie obalsiai yra ne mano sugalvoti, bet jau ne nūnai gyvenimo aikštėn išvilkti ir daugumas jais žadino sustingusią jaunuomenę.

— Į darbą, draugai-ės, kad viską atnaujinti Kristuje!

Šilo Vanagas.

Pesimizmas.

(Sulig B. Seilleriu).

Nebepamenu net ir to filosofo pavardės, kuris sykį yra pasakęs: po tautos žydėjimo seka jos sunykimas ar net visiškas išnykimas iš šio pasaulio. Ar tai teoretiniai yra pagrįstas pasakymas ar ne, netenka gilintis į filosofiją, bet gyvenimas gana daug rodo panašių apsireiškimų. Pasaulinio karo audrai praūžus pasirodė faktai, kuriais galima virš minėtą pasakymą apriboti. Veltui buvo padėta tiek triūso, veltui kraujų upeliai tekėjo — ne tik atskiros tautos, bet ir visa žmonija skursta ir galo savo skurdo nemato. Kas yra arčiausia tokiame atvėjuje, jeigu ne surūgęs pesimizmas? Ne tas teoretinis pesimizmas, kurį išgalvojo prie šiltaus pečiaus sėdėdami filosofai, bet realus pesimizmas, ardąs gyvenimo jėgas ir ištvermę. Daugelyje širdžių kyla abejonės del Dievo esybės ir jo paramos, dvejojama —ar pergalės geras blogą; daugelyje širdžių nyksta tikėjimas ir meilė. Dargi randasi tokių, kurie tamsiomis varsomis šiandien piešia sienoje vakarų šalies valstybių ir jų kultūros išnykimą. Bet šitoks pesimizmas ne tik kad nieko nepagelbsti žmonijai, bet dar giliau veda į skurdą, tai yra didžiausi blogybė. Pesimizmas yra tas, kas turi būti pergalėtas. Ir kur jis yra pergalimas, ten kyla naujas gyvenimas, ten atbunda vėl noras egzistuoti kūrybai.

Meskime bent keletą žvilgsnių į pesimizmą tautų istorijos bėgyje. Ne tik kaipo praeinantis apsireiškimas, bet ir kaipo pasaulėžiūra, randamas pesimizmas pas senovės indus. Buddizmas yra savo seniausioje formoje tikriausias pesimizmas. Kadangi toje tikyboje trūko supratimo apie Dievo asmenybę, tai gyvenimas nustojo savo esmės ir reikšmės. Gyvenimas yra plati jūra, kurios bangose išblaškyti yra žmonės. Čia susigriebė filosofai ir išrado išsipirkimo, pasiliuosavimo būdą. Išsipirkimas yra pažinime, kad žmogus su savo troškimais ir pasitenkinimais, su savo troškimais gyventi yra priežastimi to skurdo, vargo, neišeinamos padėties ir kad pasiliuosavimas nuo tų vargų yra ne žmogaus veikime, bet panaikinime tų visų žmogaus troškimų, pašalinime noro gyvenimui. Visas pasaulis yra iliuzija, apgaulingas paveikslas, ir žmogus yra tos iliuzijos pavergtas tol, kol jis tą viską laiko tikrenybe. Išsipirkimas yra Nirvanoje, pašalinime visų troškimų ir norų, ir jeigu žmoguje nebėra daugiau jokio noro, tada jis yra laisvas. Tai yra tas, ką Budda žinojo pasakyti savo mokiniams. Į klausimą: kas yra už galutinos esybės? jis nieko neatsakė. Budda tylėjo, bet pesimizmas liko.

Nes kas gi daugiau jeigu ne pesimizmas yra toks pamatiniai negatyvus gyvenimo įvertinimas. Kas šitaip apie gyvenimą galvoja, tas žmogaus gyvenimui yra taip pat bereikalingas, kiek pats gyvenimas jam. Žmogaus gyvenimas tikrumoje yra daugiau negu

sapnas, negu muilo burbulas. Buddizmas su savo neaktingumu yra tropikos padaras, Azijos produktas, ir nevertas kad Amerikoje arba Europoje juo taip domėtųsi. Šiaip pasmerkia buddizmą A. Krauze savo naujai pasirodžiusiame veikale „Die religiosen und philosophischen Systeme Ostasiens".

Kitą pesimistinę pasaulėžiūros formą randame žvaigždžių garbinime senovės Babilone. Čia visas tautos likimas yra žvaigždės nustatytas. Kas ten aukštai yra ant dangaus, tas turi įvykti kaipo nepakeičiama būtenybė. Visas žemės gyvenimas yra refleksas viršžemiškų apsireiškimų. Per žvaigždes žmogus gali patirti savo likimą, bet jokiu būdu negali pakeisti. Aišku, kad tokia tikyba maža priduoda žmogui džiaugsmo ir noro gyventi.

Pesimizmą sutinkame ir senąme testamente. Čia pilna minties apie nelaimingus Adomo sūnus. Žmogaus ateitis yra nežinoma. Visur neteisybės. Žmogus yra suvargęs ir jaučiasi nelaimingas. Bet tą visą pesimistinį ūpą išblaško ir duoda gaivinančios galės įsakymas: Bijok Dievo ir užlaikyk jo įsakymus. . . ir kas atsitiktų— geras ar blogas—bus Dievo teisme įvertinta. Taip pat Jobo knygoje randame pesimistinio žmogaus įvertinimą, bet greta randame ir tą pesimizmą pergalinčias mintis. „Aš žinau kad mano Atpirkėjas gyvena; aš pats jį matysiu. Šita viltis yra mano krūtinėje". Čia aišku, kad tauta turinti monoteistinį Dievo supratimą negali būti ilgai pesimistinio gyvenimo supratimo varginama.

Pažvelkime dabar į aukštos kultūros tautą—graikus. Homeras sulygina žmogaus gyvenimą su medžių lapais. Pats Zeusas, matydamas kritusį Patroklių pasakė: „iš tikrųjų nėra ant žemės labiau skurstančio sutvėrimo, kaip žmogus". Dar didesnis pesimizmas skamba „Edipe": „negimti — yra didžiausis troškimas; antras troškimas yra — gimus kuogreičiausia grįžti ten iš kur atėjus". Tai dar būtų ne taip niaurus pesimizmas, bet kuomet ištisos valdovų šeimos tampa pas graikus tamsių likimo jėgų arba žiaurių orakulų pranašavimo aukomis — čia ne tik pesimizmas, bet tragika—fatalizmas.

Vis delto taip aukštai išsivysčiusios tautos sąmonė neleido ilgiau klajoti pesimizme. Platonui ir Aristoteliui etinį įvertinimą iškėlus viešumon, pradėjo nykti ir pesimizmas graikų tautoje. Gana plačiai apie graikų pesimizmą aprašo N. Restle savo rašinyje: „Der Pesimismus und seine Ueberwindung bei den Griechen". Taip pat ir stoikai pergalėjo pesimizmą, nors jie ir skelbė, kad viskas, kas įvyksta yra reikalinga. Įvykius jie suprato ne kaipo neteisingus ir aklus, bet kaipo dievišką paskirimą. Vienas stoikų štai ką rašo: viskas ką tu sutinki, yra nuo pradžios sulig pasaulio dėsniais sutvarkyta. Juk gyvenimą kaipo lošimą (vaidinimą): direktorius paskyrė tau rolę; tas nesvarbu, kokią rolę tu vaidinsi: karaliaus ar vargšo, bet svarbu—kaip tu vaideni. Būk kaipo uola, į kurią atsimuša jūros bangos, nepajudinamas šiandieną ir nesibijąs ateities. Lygiai kaip tu eidamas pasivaikščioti bijai susižeisti sau koją,

taip būk sargyboje nepakenkti savo dvasiai. Būk darbštus ir draugingas artimui. „Kas pinigus, linksmybes ir garbę mėgsta, tam trūksta artimo meilės“. Šitame pamokyme skamba imperatoriaus Marko Aurelijaus Antonino knygoje. Tai dar nėra pozityvaus gyvenimo džiaugsmo išreiškimas, bet jau pesimizmas šalinamas.

Priešingi stoikams hedonistai, kurie gyvenimo prasmę matė tik gyvenimo troškimų patenkinime, pataikė pesimizmui tiesiok į rankas, nes žemiškas laimės troškimas suteikia neišvengiamus skausmus ir nelaimes.

Pats pesimizmo pergalėjimas nėra skausmų, nelaimės pašalinime, bet jų teisingame įvertinime. Šitoks būdas kaip tik pirmiausia buvo krikščionybės duotas. Krikščionybė savo pamate taip pat turi pesimizmo apie pirmapradę nuodėmę ir jos pasekmes. Žmogaus protas yra aptemdytas, valia susilpninta. Baigiantis jų dienoms stojosi prieš akis tamsus mirties paveikslas. Bet Jėzaus Kristaus asmenyje susilaukėme atpirkimo ir palaiminimo. Mirtis ir nuodėmė tapo panaikinta, kančios susilaukė gausingų dovanų. Atskiras žmogus, įstodamas į Jėzaus Kristaus draugiją, įgauna viršgamtinės jėgos, kuri apšviečia jo protą, sustiprina jo valią ir sutvirtina jį pergalėti pasaulį ir atrasti amžiną gyvenimą. Per skausmus ir mirtį Jėzus pasiekė prisikėlimą ir galybę.

Toks pat yra ir mūsų kelias. Gyvenimas yra po tam tikru laiku pastatytas ir turi savo prasmę ir užduotį. Wienos prof. H. Eibl savo viename veikale rašo: „Krikščionybė nėra obalsis skurstančioms minioms, bet tai yra linksma su Dievu vienijančio proto žinia, kad Dievas yra begalinė meilė“. Krikščionybė yra savo esme aiškiausis pesimizmo pergalėjimas. Neįveikiamos galės jausmas vyrauja tikinčiųjų tarpe. Jie kupini linksmumo ir energijos. Dievo viešpatija yra taika ir linksmumas. Krikščionys neieško sau laimės žemiškose gėrybėse, kurios negali širdies troškimų patenkinti. Krikščionys žino gerai, kad šio pasaulio įvykiai yra tik laikinas apsireiškimas, todėliai pasauliui ir jo linksmumams jie stovi priešais tų *tam tikru susilaikymu*. Bet delto krikščionybė nėra neveiklus kvietizmas, o yra pilnas pajėgų aktivizmas, kuris asmenybės tobūlinime ir artimo meilėje mato kiekvieno žmogaus užduotį.

Šitą aktivizmą griežtai mėgino neigti Šopenhaueris, kuomet jis antikrikščioniškomis mintimis buvo paskendęs pesimizme. Šopenhaueriui pasaulis buvo pragaru. Žmonių skurdui pašalinti Šopenhaueris nerado kitokių vaistų, kaip atsisakyti nuo noro gyventi, kaip kad buddizmas moko. Egzotinė buddizmo sėkla galėjo tik theosophikų arba antroposophikų protą sužadinti, bet mūsų dienų dirvoje ta sėkla neprigijo. Bet ar pats Šopenhaueris apskritai rimtai piršo pesimizmą? Nitšė pav. labai apie tai abejoja. Apskritai imant Šopenhaueris savo asmenyje labai toli buvo nuo to, kad pasinerti Nirvanoje. Nitšė Šopenhauerio pesimizmui, kaipo neveikliam kvietizmui, piršo savo aktivizmą, galės troškimą, valios

sutvirtinimą gyvenimui. Bet koks tai aktivizmas? Viršžmogis, juokaujantis liūtas, žino vien tiktai savo naudą ir stengiasi ją pasiekti brutalės jėgos ir egoizmo pagalba. Tai spekulianto, grobiko, kraugerio aktivizmas.

Nitšės pasauliui trūksta teisingumo ir meilės, tai yra taip pat pesimizmas ir dar blogesnis negu Šepenhauerio. Jeigu pesimizmas iš tikrųjų turi būt pergalėtas, tai ne tik galingas žmogus, kaip kad Nitšė mano, bet kiekvienas privalo turėti gyvenimą puošiantį užduotį ir jį įvykinti. Kiekvienas privalo savo esybei turėti prakilnų tikslą ir jo pasiekime savo laimę ir džiaugsmą atras. Šitas visa betgi yra tik krikščioniška pasaulėžiūra vaduojantis galimas. Čia įgauna savo teisės neturtingieji ir atskirtieji, nes pas Aukščiausį nėra skirtumų. Ne jėga, bet teisingumas turi vyrauti pasaulyje. Jeigu mes šiandieną girdime iš visur tokias pesimistines nuomones, tai tame kaltas yra žmonijos nutolimas nuo krikščioniškojo aktivizmo, nuo teisėtumo, bet reikia tikėtis, kad ilgai klaidžiojusi įvairių teorijų rūkuose, žmonija galop grįš prie to, nuo kurio buvo nutolusi.

J. U.

Juozas Paukštelis.

Baltosios gulbės.

Baltosios gulbės — mano svajonės
Skraidot berybėj erdvių.
Ieškot jūs ryto saulės malonios
Ieškot gėlelių kvapių.
Jūsų draugai tik mėnulis, sėtynas.
Žvaigždės, tylusis dangus,
Lydi jus liudnas miško gaudimas
Dainos ir vėjas slaubus.
Blaškotės, brangios, skrendat ir skrendat
Ieškot ir ieškot, bet vis
Saulės skaisčios ir gėlių nesurandat —
Sutemoj jūs rytmetys...
Skriskit svajonės — gulbės jūs baltos,
Viešnios manosios aušros,
Ilgesio pilnos, grynos nekaltos,
Ieškokit saulės skaisčios.

Petrellai,
20. VIII. 24.

Abstinencija studentų tarpe.

Olandijos Studentų Abstinentų Sąjungos metinis susivažiavimas įvyko Amerfoorte 1923 metų liepos mėn. 31 d., kur dalyvavo 350 narių. Paskaitas laikė profesoriai ir šiaip alkolio klausimu nusimaną šios organizacijos sendraugiai. Be paskaitų suvažiavimą paįvairino muzika, dainos, sportas ir k. Susivažiavimas baigėsi vieša demonstracija per miestą Amerfoortą.

Šiai Sąjungai, turinčiai 25 skyrius ir į savo narius priimančiai ir gimnazijų moksleivius nuo 16 iki 19 metų, priklauso 1700 narių. Sąjungos organas „Jonge Kracht".

Švedijoj 1896 metais įkurta Studentų Abstinentų Sąjunga (Sveriges Studerande Ungdoms Helnykterhetsförbund). Sąjungos narių skaičius yra 4347. Sąjunga turi savo laikraštį „Polstjärnan".

Šveicarijoj 1893 metais įkurta Studentų Abstinentų Sąjunga **Libertas.**

Ši sąjunga leidžia laikraštį: „Korespondenzblatt für studierende Abstinenten". Šis laikraštis drauge yra organas ir Šveicarijos vidurinių mokyklų abstinentų Sąjungos „Helvetia", kuri įkurta 1892 metais ir turi 744 narius.

Be to, Šveicarijoj yra katalikų abstinentų Studentų Lyga, kurios organas: „Jungbrunnen".

Norvegijoj priešalkolinis judėjimas studentų tarpe prasidėjo 1883 metais balandžio mėn 25 d., įsikūrus pirmai piešalkolinei studentų sąjungai, teturėjusiai pradžioje tik 7 narius. Priešalkolinė sąjunga „Studentenes avholdforennig" praeitais metais šventė 40-čių metų sukaktuves.

Laikui bėgant priešalkolinis judėjimas didėjo, įtraukdamas kaskart daugiau studentų. Pasaulinio karo pradžioj kiek susilpnintas veikimas vėl sustiprėjo. Įkurtoji 1904-ais metais studentų abstinentų sąjunga, turinti dabar apie 900 narių, įsisteigė spaudos biurą ir sudarė oratorių grupę skleisti priešalkoliniam judėjimui. Šiai sąjungai priklausė daug žymių dabartinių Norvegijos veikėjų, kaip antai, prof. Ragnar Vogt ir dr. J. Scharffenberg. Sąjungos organas „Norsk Jernbeneavholdsblatd".

Lietuvoj priešalkolinis judėjimas tarp studentų prasidėjo 1922 metais, įsisteigus stud. Ateitininkų organizacijoj Abstinentų Sekcijai.

Šios sekcijos nariai užsibrėžė kovoti kaip prieš svaiginamųjų gėrimų vartojimo taip ir prieš rūkymo papročius. Sekcijos nariais gali būti nevartoją jokių svaiginamųjų gėrimų (degtinė, vynas, alus ir kt.) ir nerūką studentai-tės ateitininkai.

Prie sekcijos dabar priklauso 51 narys. Du priklausę šiai sekcijai išvažiavo į užsienį ir vienas nebelanko universiteto. Sekcijos nariai važinėja su priešalkolinėmis paskaitomis į provinciją, rašinėja priešalkolinius straipsnius į laikraščius ir verčia šį tą iš abstinencijos srities į lietuvių kalbą.

Tarp kita ko tenka pažymėti, kad šiemet stud. At-kų Abstinentų Sekcijai surengė paskaitas prof. **Juodakis** ir atsilankęs į Lietuvą Graco universiteto (Austrijoj) prof. **Ude.**

Šio straipsnio žinios imta iš „Jahrbuch des Alkoholgegners“ 1923—1924 met. ir iš korespondencijų studentų Abstinentų laikraščio „The intercollegiate Statesman“.

Mokinių ekskursija.

Šių metų liepos mėn. 13—23 d. Šakių „Žiburio“ gimnazijos mokiniai ekskursavo po Dzūkiją. Ekskursijoj dalyvavo 16 mokinių ir gimnazijos direktorius kun. Ign. Starkus. Aplankyta Šeštokai, Rudamina, Lazdijai, Šventežeris, Kryžiai, Meteliai, Seirijai, Liepalingis, Liškeva, Merkinė, Pūnia, Alytus, Birštonas, Prienai, Balbieriškis, Udrija ir Simnas. Be to buvo aplankyta keletas kaimiečių, kur pažinta dzūkų vaišingumas. Zanavykus Dzūkija stebino savo kalnuotais, akmenimis klotais bei ežerais išmargintais laukais. Einant link Rudaminos, Kriokalaukio, Udrijos laukai jau šiek tiek kalnuoti, bet derlingi. Žiemkenčiai ir vasarojai gražūs. Važiuojant gilyn, Dzūkijos centran Lazdyjuosna ar Liškevon pamatysi ką kitą. Čia važiuoji nuo akmens ant akmens, nuo kalnelio į pakalnę. Čia lygaus daikto nesimato. O tie kalneliai pliki, smėlėti, akmenėti, nuplukę. Tik žiūrėk ir kyšo iš bulvių ir rugių lyg koks valdytojas — galiūnas, didžiulis, Puntuko išvaizdos, akmuo. Iš dalies gražu pasižiūrėti, poetinga, bet kai atsimeni žmonių vargą čia tai lieka gryna proza.

Matosi čia gyvenančių ir prie kaimų, kurie vargsta važiuodami savo laukuosna šieno ar javų net 3 ar 4 kil. Prie ūkių mažai kur matosi sodai ar medynai, visa plika, plika ir apie trobas. Stogai dengiami nepraktingai, varpomis į viršų, Dzūkų stogai tikrai šiurpos. Sunku žiūrėti į tai pasiturinčiam, užaugusiam tarp lygių žaliuojančių laukų ir žalumoje pasinėrusių viensėdijų zanavykui. Tai dzūkai taip atrodo iš paviršiaus, bet išvidinlai imant dzūkas širdingas. Ne vienon vieton teko užeiti atsigerti ar taip parankioti kokių žinių. Dzūkas pritaria visu kuo, jisai linksmas, malonus, vaišingas. Neapykantos ekskursantams pas juos nesimato. Jie pasitenkinę.

Dzūkija pasižymi kryžiais prie kelių ir įvairių rūšių stovylėlėmis. Didžiuma kryžių matoma senokai statyta. Stovylėlės darytos pačių kaimiečių, matyti mažas nusimanymas dailėje. Bažnyčios daugumoje gražios. Gražumu pasižymi Liškevos, Birštono ir Simno bažnyčios. Iš lauko Simno bažnyčios užsilikę įmūryti 3

akmenys, ant kurių sakoma būk sodindavę viešus prasikaltėlius. Bažnyčios viduje teko pamatyti įvairių stilių, kaip: Rokoko, Boroko, renesanso ir romantinį. Tik gaila, kad ši sena bažnyčia, statyta Vytauto laikais, taip darkoma taisymais, pav: padidinti ir perdirbti žemutiniai langai, kas jau mažina senovės statybos vaizdą.

Gilų įspūdį daro įėjus į Liškevos bažnyčią ir paslaptingus, buvusius, domininkonų rūmus. Įėjus į didžiulius koridorius darosi nejauku dienos metu, o ką bekalbėti naktyj. Prisimeni žmogus tuos laikus, kuomet čia nebūdavo galima įeiti nė vienam pašaliniam žmogui, kuomet čia slankiojo tik vienuoliai.

Liškevos bažnyčia bizantinio stiliaus. Gražios savo išorine išvaizda Punios, Birštono bei Lazdijų bažnyčios. Merkinės bažnyčia yra taip pat viena iš senesnių mūsų bažnyčių. Iš lauko dar tebėra pusiau įsmigusios akmeninės kulkos. Sakoma, tai užsilikę nuo Švedų karų. Viduj bažnyčios danguje yra išpaišyta visa Š. Marijos litanija, tik gadina įspūdį įsibrovusios, litanijos posakiuose, gramatinės klaidos ir pačiam viduje iškaltas lenkų arelis.

Kapinės bei šventoriai daugumoj čia tveriami akmenų tvoromis, kas duoda didelio grožio.

Matėme virš 15 ežerų, kurių žymiausi: Dusios, Metelių, Obelijos ir Giluičių.

Piliakalnius aplankėm: Rudaminos, Liškevos, Merkinės ir Punios. Gaila, kad mūsų taip brangios senovės liekanos yra visai apleistos ir griūvančios. Vienur matoma dar susiprasta vienas, kitas gluosnelis įkišti, kad šiek tiek sulaikius griūvimą, o kitur be malonės gyvuliai ganosi, teršia, trempia. Tuom tarpu kada šie palikimai turėtų būti branginami kaip auksas. Juk čia mūsų turtas, čia glūdi prisiminimas mūsų gilios praeities.

Ekskursuodami radom prieglaudas ir pilną pritarimą mūsų atlankytų miestelių klebonuose, kuriems neturime žodžių išreikšti padėkai. Vienas dar gilus įspūdis niekados neišdils iš Šakiečių ekskursantų širdžių, tai gilus užjautimas mums, Prienų gimnazijos direktoriaus ir jo mokinių. Šie lig vėlybam vakarui laukė prie Nemuno mūsų atvykstant. Atvykus įteikiama ekskursantams ir kun. direktoriui bukietus gėlių. Taip nesitikėtas sulaukimas mūsų, pakėlė mums ūpą. Tokį prieniečių mokinių ir jų direktoriaus pasišventimą niekuomet neužmiršim.

Prienuose teko pamatyti Šv. Tėvo pasiuntinį Lietuvai J. E. arcivyskupą Zechinį, nuo kurio atminimui gavome po šv. paveikslėlį.

Ko norėjom važiuodami ekskursijon tą ir atsiekėm ir gavę naujų pamokymų, naujų patyrimų, pilni pasiryžymo grįžom namon.

Ekskursantė.

D. R. Motto.

Dorinė ir dvasinė atrofija.

Keliaudamas paskutinį sykį po vakarinę Indiją, įėjau su savo draugu į kaž kokį parką ir pamačiau ten vadinamą „šventąjį žmogų“ fakyrą, kurs vaikščiojo nuolat į viršų pakelta ranka. Pasirodo, kad pirma jis taip darydavęs, pildydamas kokį tai užžadą, dabar gi, išlaikęs ranką tokiam stovy kelius metus, jau negalėjo jos nuleisti, nors norėjo. Ranka buvo atrofuota. Būdamas Japonijoj 1907 metais, Pasaulinėj Krikščionių Studentų Sąjungos konferencijoj, gavau pakvietimą, kitų konferencijoj dalyvautojų skaičiuj (ten buvo 35 valstybių delegatai) atlankyti stebėtinai gražų ir įdomų žinomo Japonijos valstybinio veikėjo Okumo parką. Labiausiai mane nustebino mažyčių medelių kolekcija. Kai kurie buvo kelių colių aukštumo, kiti kelių verškų, o treti kelių pėdų, bet mums pasakė, kad vienam jų 60 metų, kitam 80, trečiam 100. Medeliai sustojo savo plėtojimosi dėliai japonų sodininkų mokėjimo suturėti išorinį augimą, duodant jų gyvybės pajėgomis kitą pakraipą.

Kentukų štate, mano tėviškėj, randas didžiulis urvas, vadinamas Mamonto urvu, su didelėmis požeminėmis upėmis ir ežerais. Tuose vandenyse gyvena žuvys ir įvairūs šliužai, kurie turi organus panašius akims, bet jais nemato. Regėjimo dirksniai atrofuoti dėliai šviesos ir tų sąlygų stokos, kuriomis galėjo plėtotis. Jie turi akis, bet nemato.

Būdavo atsitikimų, kad žmonės gyvenę tyruose ir neturėdami bendravimo su kitais, arba gyvenę ilgą laiką tuščioj saloj, išsigimdavo ir nustodavo žmogaus išvaizdos, nes neturėdavo tų įtekmių, kurios plėtoja žmogaus prigimtį. Mes irgi, tur būt, žinome žmones, nupuolusius protiškame išsidirbime dėliai to, kad jie nedarbavosi ir nelavino jo.

Galima būtų paimti daug pavyzdžių šito fakto patvirtinimui, kad visi gabumai lavinami plėtojas, nevartojami jie nustoja savo vertės ir pagalios visiškai atrofuojasi.

Šitas įstatymas, taip teisingai veikiantis gamtos srity, apsireiškia paeiliui ir doriniai dvasiniame žmogaus gyvenime. Yra toks stovis, kurį galima pavadinti doriniai dvasine atrofija. Kame gi ji apsireiškia? — Nuolatiniame puolime ir galutiniame nustojime savo dvasiniai dorinių gabumų ir pajėgų — kaipo tiesioginė jų nevartojimo ir neplėtojimo pasekmė. Tokio nerūpestingumo rezultatai taip pat žalingi, kaip tiesioginio žmogaus prigimties įstatų griovimo pasekmės. Tokios apsileidimo nuodėmės tiek pat žudo savo pasekmėmis, kaip ir nedori pasielgimai. Paprastai apie tai žmonės nemąsto. Jie mano, kad žūva tiktai tas žmogus, kuris nusideda viešai, kuris atsisako nuo visko, kas yra pasauly gero, šviesaus, prakilnaus ir kuris visai atsiduoda savo žemiems palinkimams. Bet apsileidimo nuodėmė veda prie tokių pat pasekmių.

Peržiūrėkim kai kurias savo dorinių ir dvasinių gabumų išplėtoti nesirūpinimo pasekmes.

Visųpirma nevartojami gabumai pasidaro „neištikimi“ taip, kad mes negalim daugiau jais pasitikėti, ypač tada, kada jie labiausiai reikalingi.

Vieną kartą mačiau Š. Amerikoj vietą, per kurią ėjo audra. Tyrumos lygumose nebuvo taip žymus jos buvimas, bet kada priėjau prie miško, tai pamačiau, kad kai kurie medžiai buvo išrauti su šaknimis ir numesti į kitą vietą, kiti sulenkti, o treti sulaužyti, kaip molinės dudelės. Kada arčiau prisižiūrėjau, tai išvydau, kad medžių vidurys buvo išpuvęs.

Tas pats daros ir mūsų dvasiniame gyvenime, kada neplėtojam savo dorinių gabumų ir nešalinam silpninantį mus pūvėsį. Užeis audra, — ir mes žūsim.

Zinau žmogų, kurs taip ilgai buvo neatviras ir neteisingas savo pasielgimuose su kitais žmonėmis, kad dabar jis kaip ir nustojo gabumo būti atviru ir teisingu žmogumi. Žinau kitus, kurie tiek metų gyvendami egoistiškai, nūn neturi galios atlikti nė jokio altruistiško darbo. Man žinomas jaunuolis, kurs, jo paties žodžias, — taip ilgai davė vietą savo vaidentuvėj nešvarioms mintims, kad nūn jį jos apima net pačiose šventose jo gyvenimo valandose.

Kitas dvasiniai dorinių gabumų plėtojimo nesirūpinimo rezultatas tas, kad mes lengvai pasiduodam pagundoms. Pagundą aš suprantu vidujinį ar išorinį patraukimą, kurs nori atitraukti geriausius mūsų idealus. Kartą atėjo į mane vienas jaunuolis prašyti patarimo kaip pergalėti apimančią jį pagundą. Jis prisipažino, kad vasaros laike pasidavė jai septynius sykius nežiūrint į pasiryžimą nepasiduoti. Man pasidarė aišku, kad jis puolė delto, kad nieko nedarė savo dorinių pajėgų sutvirtinimui pagundų protarpy t. y. tada, kada buvo negundomas.

Kita tokio nesirūpinimo pasekmė tai, kad tuomi pakertama valios jėga; jei pakirsta ta žmogaus jėga, tai pakirstas ir pats asmuo. Valios jėga yra pakartoto beskaitlio kartų gero ir pikto išsirinkimo veiksmo rezultatas. Kas nuolat nesirūpina išlavinti tos jėgos, tuo pačiu nustoja galimybės tolimesniam plėtojimosi gyvenime, netik doriniai dvasinėje srity, bet ir kituose atvėjuose.

Neretai žmonės dargi suaugę nupuola delto, kad pamažėl nustoja plėtoti savo dvasios pajėgas ir nežymiai silpnėja. Nesenai vienas labdaringos įstaigos vadovas pražuvo, paėmęs 160,000 rub., paskirtų našlėms ir našlaičiams. Kada šitą iš laikraščių išgirdo žmonės, su nusistebėjimu šaukė: „kaip galėjo toks geras žmogus prie to prieiti?“ Nuo pat jaunystės jis garsėjo, kaipo aukštos doros žmogus. Pagaliau pasirodė, kad paskutiniais metais jis daugumoje persimainė į blogą ir nustojo lavinti savo dvasines pajėgas, atsidavęs kitiems užsiėmimams ir reikalams, taip kad dvasiniai jis nuolat silpnėjo ir negalėjo atsispirti užėjusiai pagundai.

Kita tikra to nesirūpinimo pasekmė tai, kad sąžinės balsas palengva silpsta ir darosi nejautrus. Dvidešimties metų studentų

tarpe darbas davė man galimybės prisižiūrėti, kaip tai atsitinka. Dažnai teko matyti, kaip jaunas studentas, kilęs iš doros šeimynos, pradžioje su baime ir pasibiaurėjimu žiūrėjo į kai kuriuos savo draugų pasielgimus ir kalbėjo sau: „to aš niekuomet nepadarysiu“. Paskiau, už kiek laiko, tas pats studentas randa tokį pasielgimą galimu kitiems, bet ne sau; vėliau pageidaujamu, pagalios — būtinu net sau. Toksai puolimas aiškinamas studento nesirūpinimu savo prigimties dorinės pusės išlavinimu. Tokio apverktino nupuolimo nemačiau pas tuos, kurie apie tai rūpinasi.

Toliau randu, kad žymi abejonių ir skepticizmo dalis kyla iš nesirūpinimo palaikyt doriniai dvasines savo prigimties pajėgas. Žinia, nenoriu sakyti, kad tai vienintėlė arba svarbiausioji mūsų netikėjimo priežastis, bet pasakysiu, remdamasis daugmetiniu patirimu, kad yra viena svarbiausiųjų. Jeigu kai kurie studentai neskirtų lygiai domės, laiko ir energijos doriniai dvasinių klausimų ištirimui, kiek jie skiria moksliškiems darbams, tai moksliški darbai neturėtų jokios reikšmės ir nustotų jų gyvenime įtekmės.

Baisiausia nelavinimo savyje dvasiniai dorinių gabumų pasekmė ta, kad mes galim jų visai nustoti. Mes nustojame tuomet netik išsigelbėjimo, bet ir atsimainymo galimybės. Dvasiniai doriniai gabumai nelavinimo dėliai gali visai susilpnėti ir išnykti.

Nesenai būdamas Brazilijoj iš naujo perskaičiau tas Darvino memuarų vietas, kame jis aprašo savo kelionę po šitą šalį. Man labai buvo įdomu perskaityti tie vietų aprašymai, kuriose buvojau. „Kada aš pirmąsyk pamačiau Brazilijos miškų gražumą“, rašo jis: „mano siela prisipildė džiaugsmo jausmu ir prakilnumu, bet nūn tieji stebėtini reginiai nebesukelia panašių jausmų. Tapau panašus žmogui, kurs neskiria spalvų ir kuriam kito asmens aprašymas apie tas ar kitas spalvas neturi jokios reikšmės... Tapau aklas gamtos gražumui delto, kad nelavinau savyje to jausmo.“

„Kas neturi, iš jo atims, ką turi“ (Mat. 13 : 12). Šitie žodžiai palengvina man suprasti Kristaus pasakymą, kurio iki šioliai negalėjau sau išaiškinti. Tą patį principą randame ir prilyginime apie talentus (Mat. 25. 15). Tas, kuris turėjo penkius talentus, leidęs juos apyvarton apturėjo dar penkius. Kuris turėjo du, padarė taip pat ir gavo du nauju. Trečias gi paslėpė savo talentą nesuvartojęs. Ką apie jį pasakė Kristus? (Matom iš to, kaip žiūri Jis į apsileidimo nuodėmes): „Tinginy tarne“, tarė Jis jam (baisu jei mus apkaltintų tame); „nedoras tarne“ (blogesnio liudymo negalima gauti), ir „neteisus tarne“; kitais žodžiais: „tu taipgi atsakysi už nevartojimą savo talento, kaip kad būtum jį veltui išaikvojęs“. Toliau Kristus pasakė: „Paimkit iš jo talentą ir duokit turinčiam dešimtį talentų“ ir toliau: „nedorą tarną įmeskit į tamsybes“, t. y. ten, kame visai nėra šviesos. Jūs pasakysite: „tai žiauru“! Bet tą patį sako ir mokslas, patvirtina istorija, taip gi ir mūsų prityrimas. Dievo įstatai ir gamtos įstatai vieni kitiems nesipriešina. Mes arba suvartosime tas dovanas arba nustosime jų.

Bendras įstatas apie nuolatinę mūsų gabumų atrofiją nevar-

tojant jų taip arti liečia kiekvieno mūsų gyvenimą ir gerai padarytum pertikrinę savę ar nesam šio įtakoj? Kai kurie pasakys: „Mes visai nejaučiam savyje šios atrofijos pradžios“. Zinia, ne! tos atrofijos aukos, visai nejaučia jos įtekmės savyje. Jei mes jaustum pavojų, kuriame esame, jei būtume susirūpinę savo padėjimu, tai būtų daugiau išgijimo vilties. Bet ta apatija tas dorinių ir tikybinių klausimų nejautimas, tas šaltumas ir sketicizmas, kuriuos dauguma jaučia savyje, ne kas kitas, kaip dvasinės mirties artimumas.

Pakeliui iš Naujos Islandijos į S. Franciską pasažyrų skaitliuje sutikau leitenantą Šakltoną, dalyvautoją paskutinėj ekspedicijoj prie pietinio ašigalio, kur geriausiai jam tiko. Jis pasakojo man, kaip du jo draugu ir jis leidosi per ledą rogėmis, po to kaip laivas įkliuvo į ledus. „Kartą mes du pamatėm, kad mūsų draugas šąla“, sako jis. Mes surikom. „Judinkis, nes sušalsi“, bet jis atsakė, kad jaučia save kuo puikiausiai ir mums prisėjo jėga priversti jį judinti ir tuo išsigelbėti nuo mirties. Noriu tuomi nurodyti, kad mūsų jausmai nevisuomet yra tikri reiškėjai mūsų stovio; nevisados galima pasitikėti ir kitų nuomone tame atvejyje. Džiovininkai pavyzdin, kartais prieš mirtį turi puikiausią išvaizdą, taip kad gali apgauti kitus, bet ne gydytoją. Tą reikia pasakyti ir apie atrofiją, — tai dvasinė džiova, kuri pakerta mūsų vidujinį gyvavimą, nors išvirš nevisados žymu.

Ne veltui Kristus pasakė tokiuos rimtus žodžius: „Žiūrėk: šviesa, kuri tavyje, ar nėra tamsuma?“ (Luk. 11: 35); kitais žodžiais „Saugokis, kad tai, ką tu skaitai šviesa, nepasirodytų netikra akyse Visažinančio Dievo“. Baisu, jei mes skaitom geru tai, kas visai neleistina, jei geriau suprastumei Dievo valią. Baisu, jei mašinistas prie pasukimo neišskiria spalvų ir nemato signalų. Saugokitės ir jūs, kad šviesa jumyse, nepasirodytų tamsa. Iš to, kad apgaudinėsime save ir paviršutiniai žiūrėsime į tuos klausimus — nieko neišlošime.

Nors mes negalim pasitikėti savo jausmais, nei kitų asmenų nuomonėmis apie mus, bet mes galim pertikrinti save sekančiais klausimais, savo stovio patyrimui: ar stengiamės visoms pajėgoms išdirbti visas savo dorinės ir dvasines prigimties puses? Ar paskiriam kiek laiko tam? Ar bandom, laikom drausmėje, maitinam ir lavinam tą savo asmens pusę? Jei ne, tai galiu su tikrumu pasakyti, kad atrofija jau manyje prasidėjo. Jei nesistengiu padėti kitiems tai galiu pasakyti, kad egoizmas manyje plėtojas. Jei nesužadinu prakilnių minčių ir jei nekovoju su nešvariomis, galiu pasakyti atsiveria manyje „plyšys“, nuo kurio gresia pavojus visam rūmui. Jei nelavinu doriniai dvasinės prigimties, tai tikrai, anksti ar vėlai pasirodys sekantieji rezultatai: nustosim gabumo suprasti dvasines tiesas ir teisingai įvertint jas, pamažėl nustos jos man reikšmės ir galop nebturėsiu jų perėmimo galimybės. Gali būt prieisiu prie to, kad abejosiu tų asmenų teisingumo, kurie kalba apie savo dvasinį pritirimą.

Gal kas paklaus kaip sulaikyti dvasiniai dorinę atrofiją, kaip išsigelbėti nuo jos pasekmių ir jų vietoj įgyti dorinį tvirtumą? Pirmiausiai pasakysiu: „yra dar vilties“. Remdamasis savo dvidešimties metu pritirimu pasakysiu, kad nežinau nei vieno studento, nei vienoj valstybėj, apie kurį būčiau nustojęs vilties. Yra, kaip jūs žinot, dvi kraštutini ir tiesioginiai priešingi būdo lavinimo klausime pažiūri. Vieni sako, kad permaina įvyksta staiga, kad galima gyventi kaip tinka ir toliau kaip tinka persimainyti. Didžiai apsirinka, kas taip mano. Tokios pažiūros žmonės įgauna perdaug didelę viltį. Kitas kraštutinumas vienodai kenksmingas, ir sako, kad būdas koks susidarė, toks ir pasilieka. Nuo tokio mokslo žmonės įpuola nusiminiman ir lieka fatalistai. Tiesa gludi tų kraštutinumų vidury. Pasakysiu pačiam apsileidusiam, nei kiek nesirūpinančiam savo doriniai dvasine prigimtimi: „turiu ir tavyje vilties“. Giliai pačiame sielos dugne, pelenuose blesta dar tokie jausmai, kurie gali gyvuot, ir randasi surūdijusios stygos, kurios gali dar suskambėt, jei mylinti ranka palies jas.

Dar pasakysiu: „būkit dėkingi, kad dar jauni esat“. Gal jūsų tarpe atsiras tokie, kurie neturi dar dvidešimties metų? Galima pavydėti jums. Daug mes žadėtume, kad kas grąžintų jaunystės metus, žinodami dvasinės atrofijos pasekmes. Mums nuo 20 iki 25 m. naudinga butų atsiminti psichologijos dėsnį, kad sunku permainyti įprotį, sukakus 25 metams. Galima — bet sunku. Kuriems sukako 25 m. reikėtų atydžiai apsvarstyti šv. Rašto žodžius, kuriuos patikrina psichologija ir gyvenimo pritirimas. „Atmink Sutvėrėją savo jaunystės dienose, pakol neatėjo sunkūs metai apie kuriuos tarsi: „nėra man juose linksmybės“ (Eccl. 12, 1).

Permaža, vienok tiktai mąstyti, apie šituos klausimus ir ginčyties apie juos. Neužtenka, jei jie vien kamuoja mūsų mintis ir gimsta mumyse geri užmanymai; maža verkti ir gailėties praeities. Kas mums reikalingiausia, tai imties veikimo ir pradėt bandyti save. Gete teisingai pasakė: „beveiksmis gyvenimas — prieš laikinė mirtis“. Atsiminkim sportininkų išsireiškimą treniravimosi reikalingume. Mes nei vienai dienai negalim sulaikyti savo dorinį lavinimąsi. Kai kurie mano, kad užtenka priimti teisingą tikėjimo mokslą, kad būti krikščionimi, tačiau to maža.

Ką reiškia tapti tikru krikščionimi? Tai reiškia tapti panašiu į Kristų. Šito iš karto nepasieksi. Tam reikia laiko. Tai viso gyvenimo užduotis. Mūsų kūnas reikalauja atilsio, ypač po kvotimų, bet nėra žmogaus, kurs ramiai galėtų ilsėties nelavindamas doriniai dvasinių savo būtybės pusių. Pulkas, atidėliojąs savo darbuotę ligi karo apgarsinimo, iš anksto paskirtas pralaimėjimui. Sportininkas, pradėjęs mankštinimąsi tik varžytinių dienoje, iš anksto pergalėtas. Kristus nemiegojo Getsimano sode, ir stojo prieš teismą, pasilikdamas ištikimu iki kryžiaus mirties. Mokiniai gi užsnūdo ir palikę savo Vedėją pabėgo.

Išvadoj išreikšiu savo gilų persitikrinimą, kad Jėzus Kristus

ir tiktai Jis vienas gali duoti naudingą vidujinį gyvenimą ir sustabdyti dvasinės atrofijos procesus dvasinės mirties pavojų. Sakau tai ne dogmatiškoj dvasioj, bet tikru fakto pažinimu, mano pertikrinto ir nustatyto galutinai. Kad netikėčiau tam, nėstovėčiau prieš jus. Buvo mano gyvenime laikas, kada tame klausime mačiau kitaip, bet daugelis prirodymų, kuriuos mačiau savo akimis, lankydamas viso pasaulio šalių universitetus, įtikino mane to viso teisingume. Nematau kito šaltinio, iš kurio išplauktų doriniai dvasinės pajėgos. Fiziškos ir protiškos pajėgos dar neduoda doriniai dvasinių jėgų. Kristus gi duoda žmogui tas jėgas. Jis įkvepia mums atsinešti prie savo kūno su atyda, kaip prie Dievo Dvasios Bažnyčios. Jo gaivinančios mintys gilina ir maitina mūsų manymą. Jis įdeda į mūsų sielą dieviška meilę, kuri permaino mūsų santikius su kitais žmonėmis. Jis įkvepia kito atjautimą ir iššaukia patį aukščiausį patriotizmą—tą patriotizmą, kuris nori matyti savo tėvynės gerovę, šeimoje kitų tautų. Jo dėka kitomis akimis žiūrime į pasaulį. Jis parodo Dievą ir tai kuo mes galim tapti Jam padedant. Kada atrandame Jame ne tik Tobūliausį Vedėją ir ir Gyvenimo pavyzdį, bet ir gyvos jėgos šaltinį, mūsų gyvenimas mainos ir įgauna kitą reikšmę ir turinį. Jis įkvepia didvyriškus, pasiaukavimo veiksmus, uždega mumyse karštą norą tarnauti žmonijai ir priduoda tvirtumo pernešti persekiojimus, dargi kankinio mirtį, jei tai yra reikalinga. Jis atėjo, kad mes „turėtume gyvenimo ir turėtume apščiai“ (Jono 10; 10). Ką tai reiškia?

Nesenai man studentai nurodė draugą, sakydami su pajuokimu, kad „jame perdaug gyvumo“. Jie prikaišiojo jo nepadorų pasielgimą. Aš gi sakyčiau, kad jie nenuosekliai išsireiškė. Jis tikriausiai miręs. Argi tai gyvenimas? Kristus atėjo, kad mes turėtume amžiną gyvenimą.

„Ką reiškia amžiną gyvenimą“? paklausiau kai kurių studentų. „Tai gyvenimas be galo“, atsakė kas tai. Tas taip, bet tai tik viena jo pusė.

Kristus skelbia gyvenimą pilnoje jo platybėje: netik begalinį laike, bet ir gyvenimo platumą, turtingumą,—priešingą šiam siauram, niekingam, kreivam gyvenimui, kaip dauguma gyvena: gyvenimą gilų, palyginant su šiuo paviršutiniu beprasmiu, kuriuo tenkinasi žmonės, gyvenantieji be Kristaus; gyvenimą prakilnų vietoje žemo: gyvenimą pilną jėgos, vietoje begalinių svyravimų, nupuolimų ir silpnumų; vidujinę ramybę ir vidujinį gyvenimo džiaugsmą, vietoje amžinos nerimasties ir nepasitenkinimo; gyvenimą tyrų, vietoje suteršto, supurvinto; gyvenimą pilną vilties, vietoje pesimizmo, gyvenimą dieviška žmoguje Kristaus jėga, gyvenančio žmoguje savo Dvasia. Gyvenimą . . . amžiną gyvenimą . . . tiktai toksai gyvenimas gali mus patenkinti. Te niekas nesitenkina savo atrofuotu gyvenimu. „Pabusk, kursai miegi, ir prisikelk iš numirusių ir apšvies tave Kristus“. (Efez, 5, 14).

Vertė D. B.

Jaunesniųjų at-kų darbuotės papildimas.

Ištremimo metu Rusijoj at-kų darbuotei pasirodė dar viena nauja kryptis, prisitaikant prie naujai susidariusių darbuotei aplinkybių — darbas visuomenėje. Priežastis, papildžiusio, at-kų darbo programą, privertė sutverti Jaunesniųjų at-kų kuopeles. Daugel kas, nors ir darbavosi J. at-kų tarpe, bet manė, kad tai laikinas reiškinys ir sugrįžus Lietuvon išnyks. Bet gyvenimas parodė ką kitą. J. at-kai išsiblaškė po visą Lietuvą netik neišnyko, bet savo pajėgomis sutvėrė daug naujų kuopelių ir susicentralizavo. J. at-kų darbo programa paimta iš at-kų. Iš programos savaimi išdyla tos dalys, kurios J. at-kams neprieinamos ir užsimojimas darbe sumažėja, nes neįnešama nieko naujo. Jau Voroneže buvo bandyta kai ką patiekti: tai žaidžiant pedagoginius žaidimus, tai užsiimant gimnastikos mankšta, tai studijuojant skautybę, tai sutveriant vieną kitą skautų skiltį, bet bandymai bandymais ir paliko. Kadangi skautybė yra savos rūšies pedagoginė auklėjimo sistema, tai kaipo tokia ji nėra nepriimtina ir at-kams.

Nesenai at-kų C. V. nutarė leisti steigtis J. at-kų skautų sekcijoms.

J. at-kai susispietė lavinimosi tikslu, nepilnai atsiekia užsibrėžto tikslo. Vien teoretiniai lavindamiesi ir tat daugumai sunkiai prieinamu būdu, kaip skaitymu referatų ir klausymu paskaitų.

Įvedant skautų darbuotės sistemą J. at kai referatus pakeičia pašnekesiais ir įgytas žinias iš pašnekėsių tuoj pritaiko gyveniman kolektyviai bei paveniui nariai. Dėka drausmei, įvedamai greta su sk-tų susitvarkymu, pasiekiamas punktualumas, didesnis darbštumas ir lengviau galima sutvarkyti masinius pratimus, žaidimus ir t. t. Praktiškas pritaikymas įgytų žinių palengvina pačiam jaunuoliui-ei tobulinti save; stiprinti valią, gerus palinkimus energiją. Ruošias gyveniman: susipažįstant, tam tikrais žaidimais, su gyvenimu, žmonėmis, gamta; lavindamasis įvairiuose sk-tų specialybėse; fiziniai ir doriniai užsigrūdinant laike skautų žaidimų, iškylų ir stovyklų.

Kyla klausimas kodel at-kai negali darbuotis dabar esamoje skautų organizacijoje? Nors skautų obalsis, „Dievas ir Tėvynė“, bet pirmoji obalsio dalis visaip yra aiškinama ir į ją nekreipiama reikiamos domės. Savo organe (Skautas 1922 m. Nr) pažymi, kad tik tose draugovėse, kuriuose kiti bus, vieno tikėjimo išpažintojai, draugininkus privalėtų įvesti tikybinius pašnekėsius. Lietuvoje skautai nieko daugiau tuo reikalu nėra išsitarė ir nematyti ką naujo dirbant. Įstoję at-kai į skautų organizaciją būtų išblaškyti po įvairias draugoves, kuriose pasaulėžiūros klausimais visai nesiįdomauja ar būnant nors keliems kiek kitokių pažiūrų ateitininkai negalėtų dr-vės sueigose tuo klausimu pasikalbėti.

Lavinimosi kuopelėse pagrindinis dalykas—susipažinimas su įvairiom pasaulėžiūrom ir išsidirbimas savos pasaulėžiūros, šioj srityj jaunuoliai, palikdami aktiviais nariais sk-tų asociacijoj iki 20 m., neturi progos lavintis. Ar gali susipratęs jaunuolis darbuotis toj organizacijoj, kurioj jo gyvenimo siekiai būtų pamiršti ir net neigiami. At-kų kuopos yra lavinimosi kuopos ir visą ką jos randa tinkamo prisisavina kaipo lavinimosi įrankį. Kadangi skautybė geriau pritaikoma jaunuoliams iki 16—18 metų gi at-kais būna daug ilgesnį laiką, tai patartina būti eiliniu skautu iki 16 m. Iš pasakyto matyt, kad į savoką at-kas gali pilnai įeiti ir savoka skautas. Manau, kad At-kų C. Valdyba besirūpindama sutvarkyti jaun. at-kų veikimą galės čia paduotomis mano mintimis pasinaudoti.

Kostas.

Ateitininkų gyvenimo kronika.

— Š. m. rugsėjo 12—13 dieną Kaune Jėzuitų namų salėje įvyko Studentų Ateitininkų konferencija. Dalyvavo 45 atstovai iš Berlyno, Friburgo, Hales, Müncheno, Münsterio, Kauno, Paryžiaus ir Vienos kuopų. Be to konferenciją aplankė daugiau 150 svečių.

Konferencijos darbas ėjo gana gyvai. Priimta nauji Studentų Ateitininkų Sąjungos įstatai, įsteigta Stud. At-kų Garbės Teismas, nutarta išleisti savo organą, priimta visa eilė rezoliucijų tolimesniuoju veikimu.

Į naują Centro Valdyba išrinkta: teisių stud. J. Matulionis, hum. stud. E. Radzevičaitė, hum. stud. M. Krygerytė, stud. J. Dagelis ir filosof. stud. K. Šapalas. Į Garbės Teismą: Prof. St. Šalkauskis, fil. stud. J. Mičiulis, teisių stud. Juozas Katilius. Į Centro Revizijos Komisiją: ekonom. stud. J. Urmanas, teisių stud. Pranas Vainauskas ir fil. stud. Pr. Dielininkaitis.

— L. K. M. At-kų Centro Valdybos pareigomis pasiskirstė: Pr. Dielininkaitis — pirmininkas ir eucharistininkų reikalų vedėjas. D. Jurkus — Vice-pirm-kas ir abstinentų reikalų vedėjas. St. Rauckinas — I sekretorius. R. Strielčiūnas — II sekretorius. J. Petrauskaitė — iždininkas. A. Kolesinskaitė — mergaičių reikalų vedėja. A. Kizevičius — jaunesniųjų at-kų ir sporto reikalų vedėjas.

— Naujai išrinktoji Studentų Ateitininkų Sąjungos Valdyba šiaip pasiskirtė pareigomis: Jonas Matulionis — pirmininkas, Povilas Pakarklis — vice-pirmininkas, Kazys Šapalas — sekretorius, Marija Krygerytė — archivarijus, Elzb. Radzevičaitė — iždininkas.

— „Aušros“ gimnaziją š. m. baigė šie ateitininkai-ės:

1) Audenytė Aliutė, 2) Račiūnaitė Nastė, 3) Jelovickaitė Stasė, 4) Andriuškevičius Izidorius, 5) Mockevičius Jonas, 6) Civins-

kas Vytas, 7) Sužiedėlis Simas, 8) Sužiedėlis Juozas, 9) Skaudickas Juozas, 10) Kazakevičius Juozas, 11) Garmus Kazys, 12) Povilavičius Stepas, 13) Matusevičius Kleopas, 14) Lipčius Stasys, 15) Matulevičius Stasys, 16) Ragelis Antanas, 17) Lapašinskas Jokūbas.

— Šiais mokslo metais L. M. Profesinės Sąjungos Kauno Gimnaziją Suaugusiems baigė šie moksleiviai — ateitininkai.

1) Bepirštis Jonas, 2) Aleksa Jonas, 3) Ruseckas Juozas, 4) Kaupis Vincas.

— „Saulės“ Mokytojų Seminariją š. m. baigė šie moksleiviai — ateitininkai-ės:

1) Juodakytė Emilija, 2) Blažonytė Viktorija, 3) Umbrasaitė Julė, 4) Makūnas Andrius.

— Stud. J. Steponaičio ir stud. A. Petrauskaitės, buv. C. Valdybos narių, sveikata eina geryn, tačiau mokslo pakol kas tęsti del silpnos sveikatos negali.

— Ateitininkų šeimynų skaičius didėja. Laike kelių mėnesių, kiek mums žinoma, susituokė A. Juška su O. Drąsutyte, A. Gylys su M. Endzlulaityte, D. Steponaitis su Z. Navickaite (buv. C. Vald. nar.) ir P. Karvelis su V. Bakšyte. Ilgiausių metų naujoj gyvenimo kripty!

— Rugsėjo 15 d. moksleivių ateitininkų Kauno kuopos buvo visuotinas susirinkimas, kuriame išrinkta nauja Kuopos Valdyba: būtent: Sabaliauskas Domas, Keturakis Andrius, Borisas, Norvaišaitė, Petukauskas, Pusdešris ir Kaktytė.

— Š. m. rugsėjo mėn. 3 d. prof. J. Eretas Šakių ateitininkams skaitė paskaitą tema: „Mūsų idėjiniai priešai, jų organizacija ir veikimas“.

— Š. m. rugsėjo mėn. 8 d. įvyko pirmas šiais mokslo metais Šakių ateitininkų kuopos susirinkimas. Kuopos Valdybon išrinkta J. Liepuonius (pirm.), J. Tamošaitis (vic.-pirm.), A. Birbilaitė (ižd.), P. Jurgilaitė (knyg.) ir J. Žemaitaitis (sekr.).

— Š. m. rugsėjo mėn. 10 d. Šakių ateitininkai surengė gedulingas pamaldas už žuvusį š. m. rugpiūčio mėn. 1 d. aviacijos karininką leitenantą Kazimierą Mailą. Būrelis draugų per Mišias priėmė šv. Komuniją. Pritaikintą geduloms pamokslą pasakė kun. Ign. Starkus, Šakių „Žiburio“ gimnazijos direktorius. A. a. Kazimieras Maila buvo aktingas Šakių ateitininkų kuopos narys.

— Šiemet Vilkaviškio „Žiburio“ gimnaziją baigė 13 abiturientų. Iš jų 11 ateitininkų baigusieji ateitininkai yra šie:

1) Bačinskaitė Salomeja, 2) Balsys Stasys, 3) Jasulaitytė Uršulė, 4) Kizlaitis Juozas, 5) Kudirka Stasys, 6) Kulvinskas Alfonsas, 7) Pečkaitis Jonas, 8) Stankevičius Bonifacas, 9) Strimaitis Petras, 10) Švėlnys Feliksas, 11) Vizgirda Salemonas.

— 1924 metais baigė Šiaulių Valstybinę Gimnaziją šie ateitininkai: Adiklis Aleksas, Beleikas Juozas, Bezumavičiutė Janina, Citvaras Jonas, Čepaitis Juozas, Grušas Juozas, Gricevičius Vladas, Jakševičiute Milė, Kaškelis Juozas, Kazlauskas Ignas, Kimontaitė Stefa, Kiršinaitė Stasė, Kumpikevičius Leopoldas, Kvedaraitė Kazė, Labanauskaitė Ona, Lėvanas Aleksas, Petrušaitis Ignas, Petrušaitis Jonas, Plačėnaitė Bronė, Poželaitė Monė, Orvidas Zigmas, Rakšnys Juozas, Rauckinas Stasys, Rimaitė Justė, Rumbauskas Vladas, Skrupskelis Ignas, Smilgytė Antanina ir Teišerskaitė Sofija. Iš jų apie 20 stoja į L. Universitetą.

— Š. m. rugsėjo 7 d. įvyko pirmasai Šiaulių at-kų kuopos susirinkimas. Išrinkta ši nauja kuopos valdyba: Lušys Stasys — pirm., Pankauskas Jonas — vicepirm., Malinauskaitė Aleksandra — sekr., Petrauskaitė Milė — ižd. ir Krivickas Domas — knyg. Susirinkime dalyvavo apie 300 narių. Šiuo susirinkimu kuopa žengė tvirtą žingsnį į naujus darbo metus.

— Ukmergės Valstybinę gimnaziją baigė 22 abiturientai, jų tarpe 11 ateitininkų, būtent: 1) Jakučiūnas Juozas, 2) Jakučiūnas Stasys, 3) Katinas Juozas, 4) Markevičius, 5) Justas Mykalajūnas, 6) Barbelė Pakėnaitė, 7) Veronika Pauliukonytė, 8) Mikas Steiblys, 9) Romanas Strelčiūnas, 10) Kostas Sekleckas, 11) Juozas Žilinskas.

Universitetan pastojo 7 ateitininkai.

— Baigusieji 1923—24 m. m. Mariampolės Mokytojų Seminariją at-kai:

1) Bagdanavičius Mikas, 2) Dielininkaitis Pranas, 3) Liorentaitė Matilda, 4) Pečkaitytė Petrė, 5) Senkus Viktoras, 6) Sventiskaitė Marija, 7) Staugaitytė Zuzana, 8) Žemaitytė Juzė.

— Mariampolės Valstybiną Rygiškių Jono gimnaziją baigė šie at-kai-kės:

1) Abromaitis Vladas, 2) Akelis Kazys, 3) Duoba Pranas, 4) Kazlauskas Petras, 5) Klimauskas Kazys, 6) Kudirka Feliksas, 7) Kučinskas Antanas, 8) Stepanauskas Pranas, 9) Smalenskas Kazys, 10) Šlapikas Pranas, 11) Verbyla Juozas, 12) Akelytė Konstancija, 13) Endziulaitytė Liūda, 14) Jonkaitytė Konstancija, 15) Kačergytė Ona, 16) Kriptavičaitė Marytė, 17) Marcinkevičaitė Viktorija, 18) Matulaitytė Ona, 19) Radzevičaitė Stepanija, 20) Račkevičaitė Petronė, 21) Razumaitė Ona, 22) Saulynaitė Zofija, 23) Žiūrytė Marytė.

Iš viso baigė 37, tarp kurių 21 vyras ir 16 mergaičių.

— 1924 m. Biržų Gimnazijos ateitininkai abiturentai.

1) Švegžda Alfredas, 2) Narvidas Jonas, 3) Trimakas Antanas,

4) Ušerauskas Jonas, 5) Baronas Jonas, 6) Balanda Balys, 7) Korsakas Petras, 8) Povilionis Petras, 9) Ušerauskaitė Emilija, 10) Baronaitė Veronika, 11) Lanskaronskaitė Ona, 12) Kubilinskaitė Julija. Iš viso baigė gimnaziją 24 abiturientai.

— Ateitininkai-ės baigę šiemet Panevėžio Valstybinę Gimnaziją:

1) Staucikas Antanas, 2) Salučka Juozas, 3) Rastenis Vincas 4) Nemickas Liucijus, 5) Cinikas Antanas, 6) Slamas Antanas, 7) Jameikis Mečys, 8) Virbickas Kazys, 9) Kuprionis Jonas, 10) Koncė Alfonsas, 11) Masiulis, 12) Miežinis Stasys, 13) Lipnickas Stasys, 14) Bausys Adolfas, 15) Gasiliūnas Simonas, 16) Dailidė Jonas, 17) Gaidamavičaitė Ona, 18) Kvedaraitė Eugenija, 19) Pališaitytė Emilija, 20) Vaitekūnaitė Domicelė, 21) Kielaitė Malvina, 22) Šiurnaitė Palmina, 23) Birietaitė Teofilė, 24) Styraitė Zosė, 25) Jasinskaitė Adelė, 26) Motekaitė Kazė, 27) Masiliūnaitė Emilija, 28) Masiliūnaitė Elzbieta, 29) Masiliūnaitė Katrė, 30) Repčytė Elena, 31) Mickevičiutė Marija, 32) Vasylytė Bronė, 33) Blynaitė Apolonija, 34) Kunskaitė Ona, 35) Segomogaitė Barbė, 36) Kaupaitė Salė, 37) Januševičaitė Vanda.

— Šiais 1923—24 m. m. Telšių gimnaziją baigė 30 abiturientų, iš jų du aukso medaliais ir pažymėtina, jog šitie teko ateitininkams. Tat aiškiai rodo, jog organizacijos darbas netrukdo mokslui. Ateitininkų baigė 16 žmonių, jie sekanti:

1) Baltėjus Pranas, 2) Demskis Pranas, 3) Freimanas Mikas, 4) Gerasimavičius, 5) Jurkus Domas aukso medaliu, 6) Lukoševičiutė Bronė, 7) Matušis Kazys, 8) Meškauskis Pranas, 9) Nevardauskis Petras, 10) Paltarokaitė Julija, 11) Romanauskaitė Julija, 12) Radžius Apolinaras, 13) Sličius Antanas, 14) Tarvydas Juozas aukso medaliu, 15) Tamolytė Emilija, 16) Viešniauskaitė Aniceta.

Knyga ir menas

Šventas Antanas Paduvietis. Sekdamas K. Vilk'u pagamino stud. A. Keblaitis. „Mažesniųjų Brolių" leidinys Nr 1. Kaina 1 lit.

Šioje knygutėje aprašyta trumpai aiškiai jauno šventojo gyvenimas, gyvenusio prieš 700 metų. Jau mums yra žinomas šv. Pranas Asyžietis ir jo įsteigtasis ordinas „Mažesnieji Broliai" (Pranciškonai), kuris ir Lietuvoje dabar skaitlingai auga. Šv. Antanas buvo didžiausias pamokslininkas šio ordino. Toje knygutėje rasime, kaip tas jaunuolis kovojo su kūno geiduliais, sugedusio pasaulio viliojimais, kaip uoliai mokėsi, koks tvirtavalis siekiant idealų ir kokiu rimtumu ruošės prie viešojo darbo,

Ypatingai gražus antras skyrius: „Įstojimas pranciškonų vienuolynan“. Štai kodel jaunikaitis pasiryžo stoti vienuolynan: „Kaž kokia jų (pranciškonų) ypatinga, maloni dvasia jį jau išsyk savęsp traukė. Nors kiti Ferdinando (Antano) broliai ne labai buvo patenkinti tais elgetaujančiais vienuoliais, bet jis širdyje pajuto elgetoms simpatijos. Pranciškonai ir visai jo širdį patraukė, kuomet jis neužilgo išgirdo (kad penki vienuoliai misijose galvas padėjo už Kristų) apie jų tikrai krikščionišką drąsą“. (9 pusl.). Čia pasirodo gyvas ir tvirtas jaunuolio tikėjimas, karšta Dievo ir artimo meilė ir ką pasiryžo, tai siekė...

Toliau aprašoma jo veikimas, niekuomet neužmirštamieji darbai stebuklai ir garbinimas.

Šiais kovų už tikėjimą laikais, beabejo rasis šventųjų ir mūsų tėvynėje. Gal ir mes esame Dievo šaukiami į tas didvyrių eiles. Paskaitykime šią knygutę, o iš jos išsinešime bent kokį vaizdeli ir apie tas didvyrių mokyklas—vienuolynus. Šventojo gyvenimas aprašytas trumpai, kritingai per tat nepaliestas kasdieninis gyvenimas, kas taipgi būtų svarbu. Bet netrukus bus patenkinti ir šie mūsų troškimai, nes spausdinama platus šv. Prano Asyžiečio gyvenimas. Atminkime, kad „žodžiai sujudina, pavyzdžiai patraukia“. Todel mums reikalinga su ypatingu džiaugsmu sutikti tokias didvyrių biografijas. *Br. Paulius.*

Mariampolės kunigų marijonų vienuolynas. Parašė kun. Dr. Jonas Totoraitis M. I. C. 1924 m. 70 psl.

Šioje knygelėje trumpai atpasakota Mariampolės vienuolyno istorija. Štai turinys: 1. Kunigų marijonų vienuolija (1673—1864). 2. Senovės Sudavija ir Starapolė. 3 Mariampolės marijonų vienuolyno įkūrimas 1750. 5. Marijonų darbai parapijoje. 5. Po Prūsų valdžia 1795—1807. 6. Po Prancūzais. 7. Lenkų karalystė ir marijonų panaikinimas 1864. 8. Marijonų dokumentai ir dailės dalykai. 9. Marijonų vienuolijos atnaujinimas 1909. 10. Kas yra vienuolija ir kas jos tikslas. 11. Atnaujinta marijonų vienuolija. 12. Mariampolės bažnyčia ir vienuolynas. 13. Marijonų vienuolija 1923. Kaip matyt iš turinio kalbama ir bendrai apie marijonų vienuoliją. Tam tikslui užleista knygelėje daug vietos. Šalia tiesioginio uždavinio duoti Mariampolės marijonų vienuolyno istoriją — paliesta daug ir kitų mūsų istorijos labai svarbių klausimų.

Pirmoj eilėj tenka paminėti Sudavijos istorija. XIII amž. ir vėliau ji buvo labai garsi. Kaip kurių mūsų rašytojų (Pietaris) ji plačiai aprašyta, nors ne istoriniu metodu. Čia schematiškai paduota pluoštelis istorijos žinių apie šį kraštą.

Toliau įdomi Mariampolės miesto istorija. Tai bene bus pirmos istorijos žinios, paskelbta spaudoje. Šios žinios toli gražu nepilnos, bet vistik duoda vaizdą kaip miestas prasidėjo ir augo. Pasirodo, kad Mariampolė įgavo miesto teises ne taip senai, pabaigoj XVIII amž. 1792 m. Pirmiau ji vadinos Starapolė, kurios pradžia siekia daug seniau.

Susitvarkymas parapijomis XVIII amžiuje daug skyrės nuo šiandieninio. Jų būta tada daug mažiau, bet užtat didesnių. Dešiniosios Sešupės kranto gyventojai ties dabartine Mariampole priklausė Prienų parapijai (5 mylios), kairiojo kranto—Vilkaviškio par. (3 mylios). Svarbu taip pat įvairių valdžių Rusų, Prūsų, Lenkų nusistatymas kai del vienuolynų. Ir vieni, ir antri ir treti vienuolynams nebuvo palankūs, kartais net visai juos uždarinėdavo. Taip Prūsai po 1795 m. panaikino Vygrių Kamendulius, Seinų ir Liškevos domininkonus, Naumieščio ir Griškabūdžio karmelitus. Paliestas dar Krakosmetis, Prūsų valdžios santykiai su lietuviais ir daug kitų svarbių ir įdomių dalykų.

Šie visi lyg ir šalutiniai minėto veikalo dalykai yra puiki iliustracija pagrindinei minčiai (apie kurią ir neminėjau—ji matyt iš paduoto turinio). Tas paįvairina veikalą ir daro jį nenuobodžiu skaityti. Kada gi sulauksime panašių veikalų apie kitus mūsų miestus ir kraštus?!

Juozas.

Misijonoriaus Romanas. Rudolfas Schütz'as. Vertė J. Gaidelionis. Kaina 2,50 c.. „Šviesos" spaustuvė. 1933 m. 174 pp.

Gera, kuomet mokslu nuvargintas protas valandėlei atleidžia įtemptas stygas. Tuomet, poilsiui, labai tinka jausmus kilninanti apysaka. Tokia patartina, viršminėta. Apsiriks, kas joj ieško paprasto jaunystės romano. Ten aprašomas „romanas" aukštesnės rušies, „romanas" — ne jautulingo kūno emocijų sukeltas, bet nusižeminimu, savęs atsižadėjimu ir artimo labai pasišventimu paremtas.

„Misijonoriaus Romano" didvyris — turtingų, dievotų grafų Loberkų, baigęs universitetą, sūnus Karolis. Vėliau jis, atsižadėjęs turtingos gimtinės, tėvas Hubertas—Afrikos misijonorius. O, kaip jis pasiaukojęs, vargo neatbojąs darbuojasi, pėsčias keliaudamas Afrikos laukais, kad išmokinti, apšviesti laukinius, kad jų sielas išganyti. Sunkybės, nepatogumai, ligos šmeižtai neatšaldo jo dvasios;—žmonių sielos išganymas didesnių vargų vertas. Ir taip jis uoliai afrikiečių tarpe darbuojasi, antru atveju ten sugrįždamas po apsilankymo tėviškėj, kol, galop, mirtis, grįžtančiam apkrikštijus mirštantį negrą, neužkerta jam kelio. „Romano" pasekmės dar tokios, kad atsiverčia tėvo Huberto atšalėlis dėdė ir antras brolis Liudvikas įstoja vienuolynan.

Del malonaus gaivinimo jaunystės idėjos pasišvęsti varguolių labui, šis veikalėlis patartinas perskaityti ne vien jauniems levitams, bet ir pasauliečiams, nes visų bendra idėja „viską atnaujinti Kristuje".

Išverstas lengvai, matyt, asmens aprašomąjį dalyką atjaučiančio.

St. T.

Mūsų veikimas

Kaunas. Metinė apžvalga. Skaitant diferenciaciją kuopų augimo,—Kauno kuopa per pereitus 1923—24 mokslo metus žymiai paūgėjo ir pasivarė į priekį beveik visose srityse. Ji ne tik pasiskirstė į smulkesnes kuopeles, tuo įtraukdami į darbą didesnę narių dalį, ji apėmė ir visas Kauno vidurines ir aukštesniąsias lietuviškas mokyklas: gimnazijas, seminarijas, komercijos mokyklą, vidurinę mokyklą, technikos mokyklą ir paskutinėm dienom užuomazga surasta ir meno mokykloje. Ir kaip įvairios tos mokyklos savo programomis ir uždaviniais, kaip skirtini savo siekiais jų moksleiviai, taip įvairi yra ir pati Kauno kuopa, ir reikėjo gerai įtempti savo pajėgas, kad visus suglausti, visų darbus suderinti, jų mintis ir siekius nukreipti į vieną tikslą. Prie to dar prisideda sostinės gyvenimas, jos dvasia ir jos atmosfera, kuri įneša ir į ateitininkų gyvenimą savo dalelę ir jų draugiškumą, jų sutarimą kiek praskiedžia. Vėl nėsant savo buto, besibastant po įvairius miesto kampelius, dar sunkiau buvo kurti tą židinį, apie kurį būtų susispietę visi kauniečiai, kur būtų koncentravęsi visų pajėgos ir kaupęsi visų mintys. Tik dėkui kun. P. Dogeliui, tik dėkui tėvams jėzuitams, „Saulės“ Draugijai, K. Moterų Kultūros Dr. ir k. mes sumanėme aprūpinti ir tuos, kurie iš savo mokyklos būtų buvę vejami, nekenčiami ir gal net gaudomi.

Kuopoje pereitais metais dirbo 383 nariai: — 224 vaikinai ir 159 mergaitės; iš jų 40 jaunesni ateitininkai: 14 vaikinų ir 26 mergaitės. Nariai buvo susiskirstę į 14-ką kuopelių ir 5 sekcijas.

1. Valstybinės „Aušros“ gimnazijos vyresniųjų ateitininkų kuopelė turėjo 30 narių, V, VI, VII ir VIII kl. moksleivių, kurie padarė 12-ka susirinkimų, paskaitė 8 referatus: Šis tai iš filosofijos, Analogijos svarba moksle, Darbas ir laikas mūsų laimės šaltiniai, Solovjovo istorinės pažiūros, Socialis klausimas, Teosofija ir Vydūnas, Baironas, Galia ir valia ir keletą rašinėlių.

2. Valstybinės „Aušros“ gimnazijos mergaičių ateitininkių kuopelė turėjo 22 mergaites iš V, VI, VII ir VIII klasės. Jos atskirai ėmė veikti tik nuo 23 metų rudens, kelioms VII-tos klasės mergaitėms davus tam darbui impulso, ir savo darbu puošė Kauno kuopą. Padarė 10 kuopelės susirinkimų ir perskaitė 8 referatus: Dora ir dorybė, Pažink pats save, Draugų reikšmė gyvenime, Mūsų idėjos, Valios reikšmė gyvenime, Susivaldymas, Senovės lietuvaitė, Vaikinai ir mergaitės ir kelis rašinėlius: Audrai siaučiant, Varpo širdutė, Kūdikystė ir jaunystės įspūdžiai ir k. Kuopos narių draugiškumui, solidarumui ir didesniam sugyvenimui, kadangi tenka nariams mokytis įvairiose mokyklose ir nevienodu laiku sunkiau sueiti, — kuopelė pirmoji įvedė į gyvenimą viešus susi-

rinkimus, kur buvo šaukiami visi kuopos nariai, dienotvarkėje parenkami įdomesni klausimai, kalbos, prakalbos etc. ir gale koncertinė dalis. Juos pasekė ir kitos kuopelės, tik gal ne taip tobūlai buvo išpildžiusios savo uždavinį.

3. Aukštesniojoje Technikos mokyyloje kuopelė įsikūrė 23 m. prieš Kalėdas, dėka jos mokiniui. J Barisui, kuris su keliais kitais draugais ir buvo iniciatoriais. Kuopelė turėjo 25 narius — visi vaikinai, ir padarė 16 susirinkimų, kuriuose paskaityta 12 referatų: Techniko reikšmė visuomenėje, Mūsų keliai, Mūsų užduotis, Mūsų pagrindinės idealės priedermės, Jausminė religija, Tikėjimas į Dievą ir gamtamokslis, Bažnyčia ir kultūra, Ar gyvulys turi protą?, Alkoholio reikšmė žmogaus gyvenime, Girtuoklystės šaknis, Darbas ir laikas — mūsų laimės šaltinis, Mūsų atostogų darbuotė ir 3 rašinėliai: Mūsų trūkumai, Inteligento įtaka liaudžiai ir Vargo balandis; vieno stud. J. Leimono paskaita: Organizacinio gyvenimo reikšmė. Kuopelė išleido vieną numerį laikraštėlio „Idėjos Sparnai“ ir du numerius — „Inkaras“. Per vienus metus technikai įmanė prašokti daugelį senai veikančių kuopelių.

4. Kauno Profesinės Mokytojų S-gos suaug. gimnazijos ateitininkai, iš viso 42 nariai — mergaitės ir vaikinai, padarė 12-ka susirinkimų, perskaitė 9 referatus, vieną rašinėlį ir išklausė 4-rių paskaitų. Paskaitas skaitė prof. kun. Penkauskas: Ničė ir Didysis Europos karas ir Pasauliečio pašaukimas, kun. Grigaliūnas: Kristaus Dievybė iš Jo Paties žodžių ir pagrindiniai doros įstatymų keliai. Referatai: Ar gamtos mokslai nesipriešina mūsų religijai? Draugiškumas, Žmogus ir grožis, Tikėjimas, Auklėjimo reikšmė ir savęs valdymas, Koks turi būti ateitininkas? Kudirkos biografija, Gyvenimo laimė, Tikyba kaip pamatas doros gyvenimo ir pažangos. Kuopelė turėjo dar ir ekspromtinių referatų; pasakoma kuriam nors nariui prieš pat susirinkimą „klausimuose ir sumanymose“ referuoti minimum 10 min. paskirtąjį klausimą, kad tuo miklinti greita orientacija. Ji dar išleido pora numerių laikraštėlio „Daigas“ ir visiems Kauno moksl. at-kams surengė savo kuopelės dviejų metų sukaktuvėms paminėti gegužynę su prakalbomis ir atatinkama programa. „Ateities“ platinime tarp kitų kuopelių turi rekordą, nes jų išima ir išdalina virš 40 egz.

5. Aukštesniosios Kauno Komercijos Mokyklos at-kų kuopelė savo pradžią turi nuo 1924 m. Velykų, kurią sukūrė V-tos kl. mok. A. Keturakis, energingas ateitininkas. Padaryta 4-ri susirinkimai ir tiek pat referatų: Tikėjimas ir mokslas, Mūsų uždaviniai, Mūsų pagrindai ir Kelios mintys apie Kristų. Yra 13-ka narių — vaikinų ir mergaičių.

6. Mergaičių Mokytojų Seminarijos vyr. at-kių kuopelė padarė 10 susirinkimų, paskaitė 5 referatus: Dora ir dorybė, Kodel ir kaip reikia branginti laikas, Mokytoja šalia mokyklos, Jaunuomenės idealai, Moteris krikščionybės šviesoje, išklausė 3 paskaitų: prof. Dovydaičio — Katalikų Mokytotų Sąjunga, kun. Kapočiaus — Eucharistininkų nusistatymas ir svarba, dr. Andziulytės — Mados ir

perskaitė 5 rašinėlius. Kuopelė leidžia savo laikraštėlį „Bitutė“. Kuopelėje yra 42 mergaitės.

7. „Saulės“ Mok. Seminarijoje mergaičių at-kių kuopelėje, kuri atsidalino nuo vaikinų tik po Kalėdų, turėjo 38 narius, padarė 7 susirinkimus, skaitė referatus: Laimė, Pažink pats save, Mūsų dainų reikšmė doriniu atžvilgiu, Meilės galybė, Melancholija ir džiaugsmas, Draugiškumas ir švelnumas ir girdėjo dvi paskaiti: J. Mičiulio — XIX amž. socialistinės bendruomenės (kai kuopelė buvo kartu su vaikinais) ir kun. Kiesyliaus — Tikybos dėstymo reikalingumas mokykloje. Skaityti 3 rašinėliai: Gilus vanduo srauniai bėga, Moteris užtarėja, Pelkės; atreferuota knyga „Kokia mums reikalinga mokykla?“.

8. „Saulės“ Mok. Semin. vaikinų kuopelė, iš viso 12 narių, sušaukė penkis susirinkimus, skaitė 4 referatus: Mūsų siekiai, Ar gyvulys turi protą? Susivaldymas, Jaunystė ir keletą rašinių. Nariai paskendę mokyklos bepartinėj lavinimosi kuopoj.

9. Kauno „Pavasario“ suaug. gimn. mergaičių kuopelė savo darbą pradėjo taip pat tik po Kalėdų mokyklos bendrajai at-kų kuopai subirėjus net į keturias kuopeles, kurios vistik dažnai padaro ir bendrus susirinkimus ir bendrai leidžia laikraštėlį „Ateities Aušra“, kurio šiemet išleista keturi numeriai. Narių yra 20; susirinkimai 5. Kuopelei skaitė paskaitas kun. Mačys, tos mokyklos direktoriui,—Mandagumas ir dr. Andziulytė. Pačių mergaičių skaityti du referatai: Mūsų uždavinys ir Valios stiprumas ir keli rašiniai.

10. Tos pat gimnazijos vaikinų kuopelė kurios iniciatorius J. Lukošius padarė keletą susirinkimų be paskaitų ir referatų; buvo gvildenami iškelti narių įvairūs klausimai ir paklausimai. Narių 15-ka.

11. Tos pat gimnazijos mišrioji I kuopelė turėjo 22 vaikinus ir 7-nias mergaites—viso 29 narius, kurie keturiuose susirink. išnagrinėjo referatus: Mūsų draugiškumas ir Medicinos pagalba nelaiminguose atsitikimuose, perskaitė keletą rašinėlių ir sukurtų eilėraščių.

12. Tos pat gimnazijos mišrioji II kuopelė, susidedanti iš 35 narių — 12 mergaičių ir 23 vaikinų, pirmininkaujant J. Švelnikui, padarė 6 susirinkimus, kuriuose skaityta 3 referatai, iš jų paminėtini: Darbo įtaka į būdą, Žmogaus charakteris ir kelis rašinius.

Prieš pasiskirstant smulkesnėmis kuopelėmis, tos gimnazijos ateitininkai buvo sušaukę 3 susirinkimus; juose skaityti referatai: Laimė, Koperacija ir k. Po pasidalinimo darbas nuėjo gilesne ir platesne vaga, tik jis katalikiškoje mokykloje galėtų būti dar geresnis. Juk kitos kuopelės įmano visas savo jėgas išnaudoti.

13. Merg. Mok. Semin. jaunesniųjų mergaičių kuopelė veikė tik nuo užgavėnių ir darbą varė gana sumaniai. Jos sugebėjo penkis kartus susirinkti pasikalbėti paskaitytais klausimais, kaip: Žmogaus būdo lavinimas, Katalikė mokytoja visuomenėje, — tai

paskaitos ir referatai: Jaunystė, Ištvermė iki galo. Po susirinkimų kalbama maldelė „Sveika Marija“. Tai yra labai gražu. Netikslu tik šią kuopelę vadinti „jaunesnųjų“, nes amžiumi visos mergaitės yra paaugusios. Narių 12.

14. „Aušros“ gimnazijos jaun. at-kų mišri kuopelė susideda iš I, II, III ir V kl. moksleivių, kurių čia priguli 28, kiek mergaičių, tiek ir vaikinų. Jie padarė 21 susirinkimą, klausė dviejų paskaitų, skaitė 46 rašinėlius, pasakojosi daug pasakų, žaidė ir kalbėjo.

Bendrai visų kuopelių yra padaryta 124 susirinkimai, perskaityta 65 referatai ir 70 rašinių; išklausyta 14 paskaitų iš šalies pakviestų asmenų. Be to beveik kiekviena kuopelė yra suruošusi po šeimyninį vakarėlį, pavasarį—pasivaikščiojimą ar viešą kuopelės susirinkimą. Ir iniciatyvos bei darbo netrūko, tik aišku, kaip ir visur pasaulyje, yra ir pasyvaus elemento.

Nariai veikė ir sekcijose.

1. Eucharistininkų sekcija. Pernykščio korespondento buvo sakyta, kad Kauno kuopa prie tos sekcijos nebuvo priaugusi, tačiau šiemet ji savo veikimu užima pirmąją vietą tarp kitų kuopos sekcijų. Davė jai pradžią keletas naujai pasirodžiusių kuopos gyvenime asmenų. Pradžioje buvo tik bendri visų kuopos euchasistininkų susirinkimai, o vėliau dirbta vainikėliuose. Buvo du mergaičių ir vienas vaikinų vainikėlis. Vainikėliuose buvo skaitoma šventas Raštas ir gvildenami apologetiniai klausimai, o kas mėnuo daromuosiuose visos sekcijos susirinkimuose klausoma paskaitų ir skaitomi referatai. Klausyta šių paskaitų: Kun. Dogelio — Eucharistijos svarba, Kun. Andriuškos — Evangelijos autentiškumas, Asketikos reikšmė gyvenime; prof. Penkausko — Dievo malonė ir žmogaus prigimtis, Pašaukimas ir kun. Kapočiaus — Dabartinės naujos kultūros įtaka į žmogaus dvasią ir skaityti referatai: Gerumas, Kristaus meilė, Palaimintos Vaikelio Jėzaus Teresės biografija — J. Pabrinkaitės, Šventasis ir pasaulis — O. Mičiulytės, Dievo Akyvaizdoje, Eucharistininkų Kongresai. Gyvenimui taikyta, Mariampolės kuopų įstatus, patvirtintus Lietuvos vyskupų: Karevičiaus ir Karoso. Narių buvo sekcijoje 40 — 14 vaikinų ir 26 mergaitės. Bendrų sekcijos susirinkimų padaryta 9-ni ir tiek pat vainikėlių.

Daugelis sekcijos narių yra padarę Jėzaus Širdies intronizaciją.

2. Abstinentų sekcija. Nauja Kauno kuopai. Padarė 7-nis susirinkimus ir vieną didelį visiems Kauno abstinentams moksleiviams vakarą su koncertine dalimi ir vakariene, kur atsilankė ir aukštų svečių. Susirinkimuose nagrinėti įvairūs abstinencijos klausimai ir perskaitytos 4-rios paskaitos: Jaunuoliai ir svaiginamieji gerimai, Abstinentų kovos būdai, Svaiginami gerimai kaip pasismaginimo priemonė, Draugystė. Narių yra 102. Sekcija aktyviai dalyvavo „Blaivybės“ savaitėse, turi priešalkoholiniai literatūrai platinti specialę komisiją, užsisako kelioliką „Sargybos“ egzempliorių.

3. Visuomenininkų sekcija. Prie jos priguli vien vaikinai; jie padarė keletą susirinkimų, kuriuose vos aptarus savo veikimo planą ir uždėjus kiekvienam nariui pareigą aktyviai veikti silpnose kuopelėse ir pavasarininkuose bei studijuoti visuomeninio veikimo būdus ir priemones, jau atslinko ir metų pabaiga, nes tik gale tesusikūrė. Narių turėjo arti 20.

4. Sporto sekcija. Ji turi 55 narius ir yra pasidalinus į mergaičių ir vaikinų būrelius. Padaryti du susirinkimai. Daugiausia imamasi praktinio sporto darbo, mankštos. Susikūrė irgi tik prieš pabaigą.

5. Skautų sekcija. Priguli jaunesni ateitininkai. Yra dvi skiltys: mergaičių, apie 9-nios, ir vaikinų apie tris. Ir gi tik to darbo užuomazga, bet sveika ir graži; nariai imasi tos srities darbo su dideliu intensyvumu, vyresnių ateitininkų skautų prižiūrimi.

Meno sekcija tais metais neišsilaikė, o pernykštės tautosakos sekcijos darbas uždėtas visiems nariams ir tik paskirtas vienas žmogus jos tvarkymui.

Bendrai sekcijose dalyvauja apie 180 ateitininkų, kurių padaryta 25 susirinkimai, paskaityta 9 paskatos, 7 referatai. Ir sekcijose daugiausia yra aktingi nariai, kurie nori tą savo darbą dirbti ir dirba.

Prie kuopos dirba dar „Ateities“ platinimo, Folklioro, Vakarų ir Švenčių rengimo ir Redakcijos komisija. „Ateities“ platinimo komisija narių tarpe išplatina arti 200 egz. „Ateities“. Be to daug kuopos narių gaudavo sau ir savo pažįstamiems tiesiai iš Administracijos. Vakarų ir švenčių rengimo komisija surengė keletą šeimyniškų vakarų ir vieną koncertą. 16-to Vasario paminėti padarytas viešas kuopos susirinkimas su atatinkamomis prakalbomis ir d-ro Pr. V. Raulinaičio paskaita: Ateitininkas visuomenėje; medžių sodinimo šventėje kartu su studentais deginta laužas, sodintas Vilniaus medis ir padėtas vainikas ant paminklo žuvusiems už Nepriklausomybę.

Kuopos Tarybos, kurios veikė po pusmetį, skaitlinguose posėdžiuose su kuopelių, sekcijų ir komisijų pirmininkais tarusios visą laiką del naujų veikimo planų, išsprendusios visą eilę klausimų, padarė viso 21 posėdį. Čia užgimdavo visų darbų diegai ir subėgdavo visos kuopos gyvenimas. Jų pastangomis susmulkintos kuopelės, įvesta viena kita sekcija, padaryta kelios kuopai bendros paskaitos, kaip kan. J. Tumo — Abstinencija, Šmulkščio — Gyvenimo pilnatis ir k.

Knygynas susideda iš 600 knygų įvairiomis kalbomis. Jaučiama trūkumas naujausių lietuviškų leidinių, nes prie nedidelių kuopos pajamų sunku buvo jie įsigyti.

Iždas savo apyvartoje turėjo 1860 lt. Išlaidų padaryta 814,45 lt. Daugiausia išleista organizavimui choro, kuris giedojo „Dainos Dienoje“ bendrame ir Ateitininkų chore ir vienai kitai paskaitai. Chore mokslo metu dalyvavo 60 žmonių.

Prie kuopos yra susikūręs At. Šusiš. Fondo skyrius. Jo Valdyba padarė 6-šis posėdžius. Savo iždo balanse turėjo 787 lit., iš kurių kuopos nariams išskolinta 482 lit. 90 c.; nuo seno yra užsilikęs vekselis vokiečių markėmis, kurios paskolintos žmonėms ateitininkams dar prie vokiečių, kurių kai kurie nūnai yra jau ir mokslus baigę; jis sudaro to kurso suma 600 litų, kurie manoma atgauti. Fondo darbe jau nuo kelintų metų labai daug padeda prof kun. Morkelis, kuriam Kauno kuopa yra dideliai dėkinga.

Kuopos darbo padidėjimui ir jos aparato tobūlybei daug prisidėjo ir akyli Rev. Komisija iš A. Kliorytės A. Petrauskaitės ir T. Zaukos. Kuopos Valdybą sudarė: J. Bepirštis — pirm.; J. Paukštys — vicepir.; B. Keršutytė — sekretorė, K. Piktuižis — iždinink., J. Lukošius — knygininkas.

Ir reikia pasakyti, kad nors ir sunkių būdavę valandų, nors tirštai tekdavę talpintis kokiam nors kambarėlyje, kildavę del to neūpo, nenoro ir nuslūgdavo kiek energija, ar vėl pasitaikydavo ir ne to atsiekti, kas būdavo užsibrėžta, vis tik pasivaryta į priekį, vis tik visiškai neapsileista nei prieš ateitininkus nei prieš mūsų siekius ir tikimasi su Visagalio pagalba 1924-25 mokslo metų bėgyje susirasti naujesnių, tobūlesnių ir gal geresnių kelelių ir visu žingsneliu, visa energija, visa kuopos pilnatimi ir sąstatu įvairose gyvenimo srityse dar toliau nusivaryti, dar arčiau prie Idealo prislinkti. *K. T.*

Kaunas. Atostoginė kuopelė. Kauno ateitininkai, suprasdami, kad tik plytelę po plytelės nuolat dedant tegalima pastatyti rūmai, tęsė lavinimosi darbą ir laike atostogų. Kuopelė tapo įkurta 10 d. liepos mėn. ir veikė ligi 17 d. rug. Joje dalyvavo 34 nariai 10 m. ir 24 v.

Tame laikotarpyje padaryta 5 susirinkimai. Susirinkimų programa daugumoje išpildyta pačių narių. Skaityta 3 referatai: 1) Viršprigimto pasaulio beieškant, 2) Bažnyčios tėvų pažiūros į visuomenės gyvenimą ir 3) Indiferentizmas; atpasakota 2 knygų turiniai; perskaityta 2 rašinėliu. Del prasilavinimo ginčiuose laisvoj tribūnoj buvo keliama keli klausimai, kaip tai: del profesijos pasirinkimo, del kuopelių didesnio veiklumo ir t. t. Kuopelė labai įdomavos ir užsienio gyvenimu, todel buvo labai dėkinga studentams, padariusiems pranešimus iš Šveicarijos ir Austrijos katalikų gyvenimo. Nujausdama gerai, kiek gali mums padėti vyresnieji draugai, kuopelė kvietėsi retkarčiais su paskaitomis iš šalies, taip skaitė: kun. Žitkus—„A-kų kultūriniai uždaviniai“ ir stud. Leimonas—„Dvasios heroizmas“.

Po susirinkimų dažnai buvo daroma į Kauno apylinkes ekskursijos, kur būdavo žaidžiama ir dainuojama. *M. T—tė.*

Biržai. Atsiliepkime ir mes, kad kitų miestų draugai nemanytų, jog uždraudus mūsų Pedagogų Tarybai mums veikti, mes tuoj ir metėme dirbę savo kuopelėse. Ilgai turėjome tylėti, nes „Ateitis“ juk galėjo pakliūti ir į mūsų gerbiamųjų pedagogų rankas..

Nors viešai pasirodyti ir nedrįsome, bet slaptai visgi veikti nenustojame. Narių, kad ir visai nedaug (sulyginus su visų gimnazijos mokinių skaičiumi) buvo, bet kurie jau skaitėsi nariais, tie, kiek galėdami, stengėsi savo pareigas eiti.

Švietimo Ministerijos leidimo at-kams veikti laukėme lyg išganymo. Po Kalėdų atostogų gavę iš Centro Valdybos Švietimo Ministerijos aplinkraščio, kuriuo leidžiama at-kams viešai gimnazijose veikti, nuorašą ir matydami, kad savu noru mokytojai nieko mums neleis, nutarėme patys tuo pasirūpinti. Parašėme Ped. Tarybai pareiškimą, kad norime įkurti at-kų kuopą (apie tai, kad slaptai veikiame, turėjome tylėti, nes toks mūsų Ped. Tarybos nusprendimams „nepaklusnumas“, būtų juos labai įžeidęs) ir po juo visi vyresnieji at-kai pasirašėme.

Pedagogų Taryba net per du posėdžiu mūsų kuopos likimą svarstė ir... neleido. Kuriais motyvais remdamies tai darė, mes tikrai nežinom. Klasių auklėtojai pareiškė, kad Biržuose, kaip ir Klaipėdoj (!), negalima esą leisti veikti „partinėms moksleivių kuopoms“. Mat, Biržuose yra įvairių tikybų mokinių. O tokia kuopa, kaip at-kų, kuri tik vienos tikybos žmones teįsileidžianti, tik kiršinsianti vienus mokinius su kitais. Nors del tikybinių skirtumų tai čia visai nėra pavojaus kokių nors nesutikimų bijotis. Jei klasėse ir kyla ginčų, tai ne del atskirų tikybinių klausimų, bet del pačių pagrindinių, bendrų ir katalikams ir reformatams dalykų. Kiti gi mokytojai, ilgai mums nesiaiškindami, pasakė, kad neleido mums veikti bausdami mus už tai, kad jiems paduotąjį raštą įvardijome „pareiškimas“, o ne „prašymas“, kas esą labai nemandagu ir juos įžeidžią.

Po šių su mokytojais susirėmimų atgijo mūsų kuopos gyvenimas. Nariai labiau ėmė laikytis vienybės, drąsiau ir energingiau stvėrėsi idėjos darbo. Įsirašė keletas naujų narių.

Iš viso nuo pradžios 1923—4 m.m. iki Velykų nuveikėme štai ką:

Vyresniųjų at-kų kuopa (43 nariai) padarė 8 visuotinus susirinkimus. Buvo 9 paskaitos: 1) Prekyba, 2) Paveldėjimų klausimas, 3) Laikas, 4) Paskaitos, 5) Šių laikų blogybės, 6) Mūsų taktika, 7) Mokinių trūkumai, 8) Gamta ir žmogus ir 9) Ateitininkų praeitis.

Kuopa turi knygyną, kuriame yra 250 knygų ir iždą su 130 litų. Leidžiamas laikraštėlis „Inkarėlis“. Išėjo 2 numeriu. Už mirusius draugus atliktos gedulingos pamaldos. Biržų vyresniųjų at-kų kuopa skirstosi dar į dvi kuopeles: merginų ir vaikinų.

Merginų kuopelė turi 20 narių. Padarė 9 susirinkimus. Skaitė 13 paskaitų: 1) Ateitininkės seniau ir dabar, 2) Skaistybė, 3) Draugiškumas, 4) Kaip užlaikyti skaistybę, 5) Mažiau žodžių, daugiau darbų, 6) Kas moksle žengia pirmyn, o doroje atgal, tas daugiau eina atgal, negu pirmyn, 7) Idealo reikšmė gyvenimui, 8) Mylėk savo artimą, 9) Pesimizmas, 10) Kokios mes esame ir kokios privalome būti, 11) Moteriškumas, 12) Moterys, visuomenės auklėtojos ir 13) Mergaitė.

Merginos ypatingai rūpinasi savo išsiauklėjimu. Del to susirinkimuose skaito iš Fersterio „Jaunuomenės auklėjimo“ atskirus straipsnelius. Daro įvairius pasikalbėjimus k. t. apie mergaitės apsivilkimą, kambarį ir tt. Kad žodžiai neliktų žodžiais, paskutiniuoju laiku sudarė ypatingas auklėjimo taisykles, kurias nutarė būtinai įgyvendinti.

Be to, merginos surengė savybės vakarą. Vaidino „Šventoji Agnietė“.

Mergaitės išplatina 40 egz. „N. V.“

Vaikinų kuopelė turi 23 narius. Padarė 7 susirinkimus. Surengė 11 paskaitų: 1) Laiko taupymas, 2) Žvilgsnys į gyvenimą, 3) Gyvumas, 4) Kredito koperacija, 5) Alkoholis, 6) Smulkmenų reikšmė gyvenime, 7) Kosmopolitizmas ir patriotizmas, 8) Militarizmas, 9) Skautai, 10) Tikėjimas ir kritika — gyvenimo progresas ir 11) Jaunuomenės pasaulėžvalga.

Sekcijų Biržų at-kų puopa turi 2: Meno su skyreliais ir Abstinentų.

Meno Sekcija turi 67 narius (drauge su jaunesniaisiais), padarė 6 susirinkimus. Skaitytos 6 paskaitos: 1) Poezijos poetas, 2) Menas ir gyvenimas, 3) Ekspresionizmas, 4) Kūryba, idėja, dailieji jausmai, 5) Grožis išgelbės pasaulį ir 6) Sinkretizmas ir diferenciacija poezijoje.

Antrame susirinkime, sausio mėn. 17 dieną, nutarta įkurti atskirų meno šakų skyreliai. Įkurta 4: 1) Dramos, 2) Dailės, 3) Literatūros ir 4) Muzikos.

I. *Dramos skyrius* padarė 2 susirinkimu. Paskaitos buvo 2: 1) Drama ir kūryba ir 2) Dekoratyvis menas. Narių 36.

Prieš Užgavėnias surengtas savybės vakaras. Vaidino „Katriutę“. Greitu laiku manoma vaidinti „Genovaitę“.

II. *Dailės skyrius* padarė 3 susirinkimus. Buvo 3 paskaitos: 1) Dailė, 2) Dailės reikšmė ir 3) Skulptūra. Tariamasi apie įvairius dailės klausimus. Narių yra 23.

Per savybės vakarą buvo paveikslų paroda. Už geriausius piešinius buvo duodami prizai.

III. *Literatūros skyrius* padarė 5 susirinkimus. Kiekviename susirinkime buvo skaitomi pačių narių sukurti veikalėliai ir nagrinėjama kitų rašytojų kūryba. Norėdami išmokti geriau rašyti, sudarė tam tikrą 3 narių komisiją, kuri plačiau kritikuoja jau susirinkime skaitytus rašinius.

Lit. skyrius duoda rašinių „Inkarėliui“ ir „Daigui“ ir mano siųsti korespondencijų į įvairius Lietuvos laikraščius. Narių šiame skyriuje 15.

IV. *Muzikos skyrius* padarė du susirinkimu. Skaityta 1 paskaita: Muzika.

Norima gauti mokytojas, kurs mokytų narius muzikos ir sudarytų orkestrą. Narių 12.

Abstinentų (buvusių blaivininkų) sekcija padarė 3 susirinkimus. Paskaitų buvo 3: 1) Girtybė visų nelaimių motina, 2) Alkoholio kenksmingumas ir 3) Negerkime.

Narių (vyresniųjų ir jaun. at-kų) 22.

Spaudos platinimo komisija sudaryta prieš pat Kalėdas. Išplatina 5 ekz. „Ryto". „Ateities" platintojas išplatina „Ateities" 50 ekz.

Be vyresniųjų at-kų pas mus dar yra jaunesniųjų at-kų kuopa.

Jauniesiems at-kams veikimo sąlygos dar sunkesnės, negu vyresniesiems. Jiems ne tik kad draudžiama veikti, bet ir dažnai klasės auklėtojų prigrasomr, kad už slaptą veikimą būsią pašalinti iš gimnazijos ar kaip kitaip nubausti. Jie ir nemėgino išgauti leidimą veikti ne todel, kad būtų neatsidrąsinę, bet kad aiškiai matė jog tas jų prašymas tikslo nepasieks.

Bet, viso to nežiūrint, jaunieji at-kai atsidėję dirba savo kuopelėse. Be to, jie aktingai dalyvauja ir vyresniųjų sekcijose. Kai kur, pav., Abstinentų sekcijoj, Meno sekcijos literatų ir dailininkų skyriuose jie sudaro didesnę narių dalį. Pradėjus kurtis skautų skiltims dauguma rašosi į skautus.

Jaunųjų At-kų kuopa turi 108 narius. Padarė 12 visuotinų susirinkimų, skaitė 16 paskaitų: 1) Taupumas, 2) Kūno ir sielos kultūra, 3) Kūrybos meno evoliucija, 4) Visur gera, bet namie geriausia, 5) Mergelės, mylėkit skaistybę, 6) Balso lavinimas, 7) Blaivybės reikalai, 8) Gerumas, 9) Folkloras, 10) Žmonių meilė, 11) Ūkio pagerinimas, 12) Už blogą geru užsimokėk, 13) Atmintis, 14) Taip ar ne, 15) Skautai ir 16) Delko žmogus žemėje gyvena.

Jaunųjų at-kių merginų kuopelė turi 40 narių. Padarė 12 susirinkimų. Juose skaityta 18 paskaitų: 1) Gyvenimo keliu, 2) Knygų skaitymo svarba, 3) Mergaitė, 4) Visur gera, bet namie geriausia, 5) Knygų nauda, 6) Alkoholis, 7) Širdies kilnumas, 8) Savarankiškumas, 9) Kantrybė, 10) Būkime tvirtos valios, 11) Už blogą geru užmokėk,12) Malda, 13) Melas, 14) Mūsų mergaitės, 15) Kaip plaukai tvarkyti, 16) Pesimizmas, 17) Savęs auklėjimas, ir 18) Eikime į kaimus.

Jaunųjų at-kų vaikinų kuopelė turi 68 narius. Padarė 16 susirinkimų ir skaitė 28 paskaitas: 1) Rūkymas, 2) Literatūra, 3) Ateities gyvenimas, 4) Būkim geresni, 5) Dienos darbai, 6) Tuštybė, 7)Žmogus, 8) Žmogaus laimė, 9) Lietuvių liaudies papročiai, 10) Lavinkimės, 11) Puikybė, 12, Ar visi tikėjimai geri, 13) Valia, 14) Mandagumas, 15) Alkoholio nuodai, 16) Paleistuvybė, 17) Gyvybės atsiradimas, 18) Alkoholis, 19) Mirtis, 20) Gamtos tikslingumas, 21) Nesipratinkime blogai daryti, 22) Kultūra ir jos evoliucija, 23) Kame laimė?, 24) Visų tautų tikėjimas į Dievą, 25) Abecėlės, 26) Ateitininkas ir 27) Knygų skaitymo laisvė ir tikėjimas.

Tai toks maždaug, mūsų veikimas. Nors labai skaudu, kad turime slapstytis, negalime laisvai prabilti, lavintis savo mėgiamame mokslo židinyje, gimnazijoje, ir daug priseina del to nukentėti, dirbame, kiek jėgos gali!

Leidimo laisvai veikti nebsitikime gauti. Bet del to mes nenuleidžiame rankų. Atbulai, po kiekvieno draudimo laisvai veikti paantrinimu dar sparčiau, su didesne energija stveriamės idėjos darbo. Maž persitikrins mūsų gerbiamieji pedagogai, kad idėjos ne šiaudai—nelinksta nuo vėjo. *Trys.*

Krekenava (Panevėžio aps.) Narių skaičiumi ir jų amžiu Krekenavos at-kai negali susilyginti su kitomis kuopomis. Narių yra tik apie 35 ir kuo ne visi jaunieji at-kai. Krekenavos Vidur. mokykla yra 4 kl., tai kasmet daug mokinių turi apleisti Krekenavą ir keltis į kitas mokyklas. Bet nežiūrint į visas kliūtis, dirba, kiek galėdami. Daro dažnai susirinkimus. Susirinkimuose paskaitą kuris surengia, tai referatą skaito tų pačių narių paruoštą, tai ką kita. Dabar kuopa yra pasidalijusi dvi sekcijas: abstenentų ir sportininkų. Kadangi dar sporto sekcija yra nesenai įsisteigus, ir dar neįsigijo visų įrankių, tai didelio gyvumo dar neparodė. Bet abstenentų jau gerokai pažengusi.

Šių metų 16 vasario buvo surenktas vakaras Lietuvos Nepriklausomybės šešių metų sukaktuvių paminėjimui. Vaidinta buvo Vidūno drama „Ne sau žmonės“ ir „Laisvė“. Po vaidinimo choras, deklamacijos. Vaidinimas atliktas vidutiniškai. Tvarka pakenčiama. Žmonių buvo užtektinai, visi gerame ūpe. Iš surinkto pelno manoma įsigyti daugiau reikalingų kuopai ir sekcijoms daiktų. Manoma, kad ir toliau kuopa dar gyvuos, jei nepritruks veikėjų. *Gerbenis.*

Skuodas. 4 ir 5 d. gegužio š. m. mūsų kuopa šventė savo penkių metų gyvavimo sukaktuvių šventę.

3 d. gegužio po pietų, nariai atliko išpažintį. 4 dieną buvo iškilmingos mišios laike kurių giedojo vietinis at-kų choras. Per mišias buvo bendra komunija ir pamokslas. Kiekvienas jautėsi nepaprastai. Rodės, kad ta šventė turi įnešt daug ko nauja į mūsų gyvenimą ir turi kas nors nepaprasta atsitikti.

Po pamaldų 2-ose p. p. išpuoštoj gimnazijos salėje seka paskaitos. Pirmiausia užgiedota himnas ir šventės eiga ėjo nurodyta tvarka: „Penkių metų apšvalga“ J. Kidyko (kuopos pirmininko), „Gamtamokslis ir Tikyba“ drg. Pr. Žadeikio ir „Abstinencija“ Gr. Valančiaus. Po tos paskaitos 7 val. 25 min. visa At-kų kuopa tapo abstinentais.

Po pasižadėjimo užgiedota himnas ir sukalbėta malda, kad Dievas duotų ir toliau gyvenime vykdyti savo užsibrėžtąjį tikslą.

Ant rytojaus 5 d. gegužio 8-ose ryto prasideda paskaitos „At-kų uždaviniai“ P. Sūdžiaus ir „Menas“. Vl. Kateivos. Pietų laike padaryta demonstracija ir pasodinta „Vilniaus“ 5-kių metų sukaktuvių ir mūsų „Pasižadėjimo likt abstinentais“, medžiai.

Po pietų sekė dar dvi paskaiti: „Religija literatūroje“ J. Gedgaudo ir „Gyvybės atsiradimas“ kun J. Ruibio.

Po gegužinių pamaldų buvo pasilinksminimas: dainos, monologai ir bendra vakarienė, laike kurios buvo prakalbos.

Tuomi ir baigėsi visa šventė. Nors ji neilgai tęsėsi, bet daug ko nauja į mūsų gyvenimą įnešė. Ir visi kilnių pasižadėjimų kupini jautėsi ateityje būsią „dvasios galiūnais“, kaip himne giedojome. *Skuodiškė.*

Skuodas. (Kretingos apskr.) Skuode tėra tiktai progimnazija (nors pereitais 1923/24 mokslo metais buvo penkios klasės — šiemet vėl keturios beliko), bet ateitininkai puikiai gyvuoja. Turi įvairių sekcijų, tarp kurių savo darbu pasižymėjo visuomeninkai. Mosėdžio parapijos moksleiviai ateitininkai visi prisidėjo prie šitos sekcijos, ir vasaros atostogų laike nepertraukė savo darbuotės. Mosėdy darė posėdžius (padarė 4 posėdž.), kuriuose skaityta paskaitų ir tartasi organicijų reikalais. Daugiausia kreipta domės į jaunimo lavinimą ir organizavimą po pavasarininkų vėliava.

Darbas ėjo pasekmingai. Įrengta šventadieniniai, bendrojo lavinimo pavasarininkams kursai. Visuomenininkai lankėsi su paskaitomis ir prakalbomis kaimuose, kurdami tenai pavasarininkų kuopeles. Įkurta ir galutinai suorganizuota keturios kaimo pavasarininkų kuopelės su 125 nariais, kurie daugiausia naujai įtraukti į organizacijos darbą. Visuomenininkai lankėsi taipgi ir kitų organizacijų susirinkimuose ir tenai aktyviai dalyvavo darbe.

Sekančių vasaros atostogų laike, nutare taip pat organizuotai darbuotis patiems besilavinant ir kultūrinant savo brolius sesutes kaimiečius. *St.*

Linkuva. Po naujų metų mūsų kuopa galutinai susiskirstė kuopelėmis ir šaip jau susitvarkė geriau, kaip mokslo metų pradžioj. Čia daug padėjo Kalėdų atostogomis surengtieji ateitininkams kursai Kaune.

Šiame pusmety ypatingos domės buvo atkreipta į visuotinus kuopos susirinkimus, kurių sušaukta 4. Kadangi į juos atvykdavo ne tik narių, bet ir kitų moksleivių mūsų idėjai prijaučiančių, tai stengtasi supažindint susirinkusieji su pačiomis mūsų idėjomis, jų pagrindų tvirtumu ir atatinkamumu lietuvių moksleivių dvasiai. Tuo tikslu rengta paskaitos ir prakalbos. Pirmųjų laikyta 6, antrųjų—3.

I. bern. kuop. (III ir VI kl. — 22 nar.) susirinkimų padaryta 3, juose laikyta pask. bei ref. 5. Čia užsiimta rimtesnių klausimų nagrinėjimu kaip pav., „Gyvybės pradžia,“ „Religijos įtaka dorovės auklėjimui“ ir t. t.

II. bern. kuop. (V, IV ir III kl. — 27 nar.) parodė daugiau veiklumo. Jų laikomieji referatėliai nors ir nepasižymėdavo kažkokiu rimtumu, bet buvo pritaikinti prie narių išsilavinimo, nes patys juos skaitė. Tas mūsų kuopai labai sveika, nes duoda vilties, kad senesniems baigus gimnaziją, jų eilėsna stos nauji energingesni darbininkai, ir tokiu būdu idėjinis judėjimas progresuos. Susirinkimų padaryta 4, pask. bei ref. laikyta 10.

III. merg. kuop. (visų klasių — 11 nar.) padarė 3 susirink. juose laikyta 5 ref. Pažymėtina, kad mergaitės atsiskyrusios, parodė daugiau aktyvumo, kaip prieš tai.

Turime dar abstinentų ir folkloristų sekcijas. Pirmoji sušaukė 4 susirinkimus, juose laikyta 6 pask. bei ref. ir pasakyta 3 prakalbos. Statistikoj (š. m. „Ateities“ Nr. 5—6) matome ją turint 19 bern. ir tik vieną (!) mergaitę, o dabar jau yra 6 merg. ir iš viso 29 nr. Kitais metais tikimės abstinentų daug daugiau turėti, nes laikas nuo laiko vis labiau pradedam įsigyvendint į savo idėjas.

Šių metų metinės ateitininkų šventės linkuviai irgi neprasnaudė visai: visų pirma užprašėm p. kleboną rytą, po mokinių pamaldų, pasakytí atatinkamą šiai dienai pomokslą, po pietų sušaukėm nepaprastą visuotinį susirinkimą ir visi bendrai nusifotografavom.

Kuopa leidžia laikraštėlį „Atžala“. Per šiuos mokslo metus išleista viso 6 Nr. Dar tenka pažymėti, kad kuopos valdybos pastangomis Linkuvos klebonas p. Šiaučiūnas įvedė visiems moksleiviams kas šventadienis atskiras pamaldas (ko prieš tai neturėjome) ir per gegužės mėnesį penktadieniais rytą šešiomis valandomis, — mišias. Už tai Linkuviai ateitininkai yra didžiai dėkingi savo klebonui, prijaučiančiam mūsų idėjai.

J. Žydrūnas.

Rokiškis. 8 rugsėjo Rokiškio kuopos ateitininkai šventė savo kuopos 5 metų gyvavimo sukaktuves. Jau rytmetį buvo pastebima rimties ir susitelkimo nuotaika kiekvieno ateitininko veide. Prieš pat šv. mišias daugelis at-kų priėmė bendrai komuniją. Kaip gražu matyti tų jaunuolių veiduose neribotos energijos, drąsos, pasiryžimo ir ištvermės ūpas, kaip malonu žiūrėti kuomet taip skaitlingas moksleivijos būrys vienu kart artinasi prie amžinos gyvybės šaltinio.

Lygiai 3 val. prasidėjo iškilmingas posėdis. Pilna salė moksleivių ateitininkų, svečių. Visi nerimaudami lyg ko tai laukia. Kuopos pirmininkas Vl. Viliamas po keletos žodžių iškilmingo posėdžio atidarymą paveda pirmam Rokiškio ateitininkų kuopos pirmininkui leitenantui Diržiui. Tas kuopos veteranas linksmomis kalutėmis sutiktas trumpa, bet turininga kalba atidaro posėdį, bendrais bruožais suminėdamas aplinkybes, kuriose teko darbuotis pirmiems Rokiškio ateitininkams. Po to sudaroma posėdžiui vesti prezidiumas taip pat iš senesniųjų kuopos darbuotojų: leit. Diržio, Keliuočio, Zemaitaitytės, A. Kuzavinio ir Nemiko. Pirmininkas Diržys perskaito dienotvarkę ir prasideda iškilmingas momentas. Iš eilės sveikina L. K. M. Ateitininkų Centro Valdybos narys stud. A. Kizevičius, kun. dek. Labanauskas, mok. Čerškus, mok. Stulgis, Ūkio Banko Direktorius Kepenis Saulės sendraugių at-kų vardu ir kiti. Po sveikinimų Vl. Viliamas praneša kuopos 5 metų darbus. Iš pranešimo buvo aiškiai jaučiama, kad trūko tuomet Rokiškio kuopai prityrimo ir reikiamo darbuotei plano,

tačiau netrūko plačių užsimojimų, gerų norų ir darbingų žmonių, kurie tos kuopos veikimą nuostabia energija vedė pirmyn, nežiūrint to kad daugelis darbininkų įstojo kariuomenėn ir kad mokytojų politika tam darbui labai kliudė. Pranešimą vaizdžiai ir labai dažnai salę prajuokindami papildė stud. Keliuotės ir kiti. Po to sekė prof. Ereto paskaita, kuri savo turiningumu ir gyvumu sujdomino visą salę. Paskaitai pasibaigus dar tartasi kai kuriais klausimais ir ateitininkų ir Tautos himnais baigiamas iškilmingas posėdis. 7 val. bendra vakarienė. Čion ir matoma visų veiduose begalinė energija, jaučiama draugiškumas. Vakarienė buvo surengta labai rūpestingai. Visi linksmai juokauja, dainuoja etc. Jaučiama nepaprastas draugiškumo jausmas. Vakarienės metu kalba stud. A. Kizevičius, prof. Eretas, moksl. Čerškus, stud. Pakarklis ect. Pasibaigus vakarienei visi dalyviai eina salėn išklausyti koncertines šventei dalies. Gan sutartinai dainuoja ateitininkų choras keletą dainelių ir du iš at-kų solo. Pasibaigus koncertinei daliai prasidėjo šokiai ir žaislai, kurie taip pat gyvai ir tvarkingai ėjo. Lygiai 12 val. pasilinksminimas baigiama ir visi džiaugsmo kupini dar kartą sugiedoję ateitininkų himną išsiskirstė namo.

Garliavietis.

Mūsų mirusieji.

A. A. Jonas Petrauskas.

Vėlionis buvo gimęs 1905 m. Žarėnų parapijoje, Pluotinės kaime, Telšių apskr. Visą savo kūdikystės laiką, iki 13-kos metų praleido ten pat prie tėvelio be aiškaus užsiėmimo. Liuoslaikiu šį tą skaitė. Knygų gaudavo iš Plungės bažnyčios knygyno. 1922 m. pradėjo lankyti Plungės gimnaziją. Pastojo pirmon klasėn. Ėjo iš klasės klasėn. Būdamas IV klasėje, ketetą savaičių po Velykų, susirgo. Ir po sunkios ligos 1924 m. gegužės 24 d. mirė.

Vėlionis pasižymėjo poetiniais gabumais. Dar 1922 m. jau bandė šį tą kurti. Pirmieji bandymai yra žuvę. Rašė daugiausia poezijoje. Proza rašydavo tokius dalykėlius, kurie eilėmis buvo sunkoki.

1923-24 metais nemažą eilių pluoštelį yra surašęs.

Reikia stebėtis jo darbštumu atsimenant, kokiose sąlygose jam teko gyventi. Neturtas jį ne laiku ir iš šio pasaulio atskyrė. Mokslo laiku reikėjo atlikti mokinio pareigas, kurias gana stipriai ėjo. Namie gi dažnai nuo mokslo tekdavo sutrukti, nes reikėdavo padėti namiškiams. Didelė valgio stoka atsiliepė jo sveikatoje. Kartais tekdavo gimnazijon ateiti net nevalgius pusryčių. Po tokio išalkio pietūs ir gi nesotūs tebūdavo. Vasaros atostogų metu

paprastai eidavo tarnauti į Žarėnus pas dėdę. Ten geresnėse sąlygose gyvendavo ir užsidirbdavo šiek tiek mokslo metui.

Kad ir tokiose aplinkybėse gyvendamas vėliuonis gerai mokėsi. Pirmąjį metą buvo pirmasis mokinys. Tuo pačiu laiku įstojo ateitininkų kuopon. Buvo uolus narys. Susirinkimuose, mėgdamas poeziją, deklamuodavo.

Visas jo gyvenimas atsispindi jo kūryboj. A. a. Jonas labai norėjo mokytis. Skaudus jam gyvenimas vertė jį būti visuomet liūdnu. Būdamas beveik visų užmirštas jis tai, savo jausmingumo dovana, aiškiai pajautė ir nemėgo linksmintis. Kai kiti linksmindavosi jis gi liūdėdavo, ilgėdavos. Užtat labai mėgo liūdną muziką, kuri buvo jo ramintoja. Čia jis rasdavo kaž ko ypatingo. Visą savo liūdesį jis yra išreiškęs viename eilėraščių rinkinyje, kuri pavadino „Ilgesys“. Čia telpa 54 eiles.

Ankstus netekimas savo motinos atsiliepė jam visais atžvilgiais. Todel jis su dideliu susijaudinimu rašo

„Oi močiute sengalvėle!
Kaip mylėjai tu mane.
Ne tik dieną ir naktelę —
Mane mokei ir sapne“.

Ir žuvo iš mūsų šeimos dar vienas žmogus, kuris ateityje į mūsų gyvenimą, gal būt, daug ko būtų įnešęs. Zuvo dar su gyvenimu neapsipratęs, jo nepažinęs.

Tenka prisiminti su širdgėla, kad mes turime daug žmonių iš mūsų tarpo be laiko žuvusių.

Tebūnie tau, Jonai, ir visiems be laiko žūvusiems Aukščiausiojo suteikta Amžinoji Šviesa.

Z. Ivinskis.

A. A. leit. Kazys Maila.

Šių metų liepos 31 d., įvykus orlaivio katastrofai, kartu su orlaiviui vadovaujančiu lakūnu žuvo ir oro žvalgas leit. Kazys Maila. Velionis brangus mums ateitininkams ne tik kaipo mūsų šalies gynėjas, bet taip pat kaipo mūsų organizacijos narys.

A. A. Kazys Maila gimė 1901 m. lapkričio 2 d. Šakių aps., Griškabūdžio val., Mergbūdžio km. 1913 m. baigęs pradinį mokslą čia pat gretimo kaimo mokykloj, rengėsi pastoti Mariampolės vyrų gimnazijon. Iškilus Didžiajam karui, Kazys, kaip ir dauguma moksleivių, liekasi tėviškėje ir dirba ūkio darbus. 1917 m. įsikuria Mariampolėje pirmoji Suvalkijoje gimnazija. Kazys, pajutęs vėl galįs tęsti pertrauktą mokslą, nors amžiaus metai kiek ir suvėlinti, su džiaugsmu važiuoja Mariampolėn pastodamas I-on klasėn. Užbaigęs čia pirmąją klasę persikelia naujai įsteigton Šakių „Žiburio“ gimnazijon, kur ir mokinasi lig pastojimui į kariuomenę. 1921 m. rudenį esant V kl., mobilizuojamas Karo Mokyklon. 1923 metais spalių mėn. 15 d. ją laimingai užbaigęs, išeina leitinanto laipsniu ir pasirenka aviaciją.

Ateitininkų organizacijon įstoja dar Mariampolėje ir visą savo mokymosi laiką lieka jai ištikimu ir darbščiu. Daugiau negu kitur darbuodavosi literatūros sekcijoje ir kuopos laikraštėlio redakcijoje, nes sakydavosi iš pat mažens mėgstąs rašinėti. Daugiausia rašinėdavo eilėraščių, retkarčiais ir vieną kitą vaizdelį.

A. A. Kaziukas, kaip jį draugai vadindavo, buvo labai draugiškas. Nuo jaunų dienų likęs našlaičiu, išauklėjo savyje jautrią širdį, švelnius jausmus. Visumet jis atjausdavo kitų nelaimes. Sužinojęs draugų nesmagumus stengdavosi juos raminti, palinksminti. Pats nelabai linksmas buvo: rimčiau įsikalbėjus nusiskųsdavo del savo liūdno likimo — del našlaičio vargų.

Kariuomenėn važiavo gana drąsiai. Gerai pamenu, kai vieną apyšaltį rudens vakarą, mes, jo klasės draugai, kartu su savo Direktorium taip nuoširdžiai išsiskyrėme su draugu Kaziu. Tuomet jis, nors buvo susigraudinęs atsisveikindamas savo jaunuosius mokslo draugus, vienok jo veide reiškėsi tiek daug drąsos, tiek kilnaus pasiryžimo. Ir štai, nepraėjo nė trejetas metų, kaip netikėtai išgirstame liūdną žinią apie draugo Kazio mirtį.

Krinta su orlaiviu a. a. Kazys už Žagariškių kaimo grįždamas aerodroman, atlikęs praktikos užduotį maždaug 70 m. aukštyje Mirtinai sužeistas miršta 1 d. rugpiūčio išlaikęs apie 12 val. laiko.

Žuvo dar vienas jaunuolis kariūnas, kupinas norų dirbti atgimusiai Tėvynei. Žuvo a. a. draugas Kazys dar tik besirengdamas į tą sunkų ir savęs išsižadėjimo reikalaujantį darbą, nespėjęs išmėginti savo jėgų.

Liūdintis Draugas.

Nuo Redakcijos ir Administracljos.

Kiekvieno laikraščio reguliarus išėjimas priguli ne tik nuo raštų gausumo, bet ir nemažiau nuo to, kaip skaitytojai atsilygina už savo laikraštį. Ypač ši antroji sąlyga labai skaudi „Ateities“ kasai, nes „Ateitis“ neturi jokio fondo, kuris ją leistų, bet laikosi iš savo ėmėjų — skaitytojų, ir vienos kuopos nelaiku atsilyginimas skaudžiai atsiliepia į „Ateities“ iždą, vėlina laikraščio išėjimą. Su nemalonumu turime pranešti, kad del neatsilyginimo už pirmąjį pusmetį sustabdysime, iki neatsilygins, laikraštį apie 5 kuopoms.

Šį pusmetį „Ateities“ kaina lieka ta pati: moksleiviams 4 lit., nemoksleiviams 7.50 lit. Pinigai siųsti iš anksto visi arba mažiausia pusė. Mes tikime, kad „Ateities“ platintojai ir skaitytojai kuopose supras mūsų padėtį ir nevilkins neatsiskaitydami.

Redaktorius-leidėjas stud. J. Mičiulis. Spaustuvė „RAIDĖ“ Kaune.